

Klassivõitlus

PE $\frac{B}{385}$
3

№ 141-142

El. K. Kõrvald kirj.
Eesti Kirjanduslik
Raamatukogu
PE 1501

Märts
Aprill

1 9 3 2

«Külvaja» kirjastus

KLASSIWÕITLUS

№ 141-142

Märts-Aprill

1932

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

EESTIMAA KOMMUNISTLISE PARTEI MANIFEST

mees- ja naistöolistele wabrikutes, tehastes, töökodades, metsades, mõisates, taludes, merimeestele, kehwadele kaluritele, popsidele, saunikutele, kehwikutele, kehwadele asunikukudele, keskmikkudele, sõduritele, madrustele!

Kogu Eestimaa töörahwale!

Puuduse- ja näljatont hulgub kapitalistlikes ilmas mööda tööliste linnajagusid, hurtsikuid ja saune. Ennenagemata teraw ja põhjani wapustaw majandusline kriis paiskab kümneid miljoneid töölisi wabrikute ja tehaste wärawate taha nälgima. Miljonitele inimestele ei suuda kapitalistline kord tööd, leiba ja ulualust anda. Kümned miljonid mehed, naised ja lapsed kannatawad sellepärast nälga ja metsikut puudust.

Aga parem ei ole nende seisukord, kes weel wärawa taha pole heidetud. *Kapital tungib jõhkralt peale.* Katsudes kriisist wälja pääseda töörahwa arwel korraldab kodanlus halastamata sõjakäiku kõikide tööliste, teenijate ja poolproletaarlaste wastu. Üks palgaalandus järgneb teisele, tööpäew pikeneb, wiimasedki töökaitseaduste hilbud heidetakse paberikorwi, kaudsed ja otsekohesed maksud tõusewad.

Kodanluse pealetungimine ei piirdu aga üksi töölisteklassiga. Kodanline riik, pangad ja kulakud rõõwiwad linna ja külakehwikuid, käsitöölisi ja keskmikke ilma ühegi piirita. Maksude ja wõlgade sissepumpamise eesmärgil kihutatakse tuhanded kehwikud ja keskmikud oma elukohtadest wälja. Kiirelt kaswab töötawate hulkade waesenemine, mida süwendawad kõrged maksud, mis töörahwalt sisse rõõwitakse suurte sõjawägede, politsei, fashistliste, töörahwa mahasurumiseks määratud sõjariistuse salkade ülewaltpidamiseks, sõjawõlgade ja heakstegemise maksude tasumiseks, uute imperialistlike sõdade, eestkätt *sõjale ettewalmistamiseks N. Liidu wastu*, kelle tormiline kasw ja tugewnemine kodanluse paanikasse ajab. Jaapani imperialismi sõjakäik Hiinasse on nõukogude-wastase sõjakäigu alguseks. Imperialistid tahawad purustada rahwuswahelise proletaarse rewolutsiooni kindlust, muuta N. Liidu oma asumaaks, niiwiisi ajutiselt kriisist wälja pääseda ning oma wõimu töölisteklassi üle alal hoida.

Ainult ühel maal, mis sünnitab ühe kuuendiku terwest maakerast, ei tunta neid koledusi, mida üle elab kapitalistlike ilma töörahwas. See maa on *Nõukogude Sotsialistliste Wabariikide Liit*. N. Liidus pole mitte üksi mingisugust kriisi, waid, wastupidi, seal sünnib täieline sotsialistlike majanduse õitsemine. Määratu waimustusega, kuigi teatud raskustega, mis tingitud sisemiste ja wäliste klassiwaenlaste wihastest wastupanekust, teostawad N. Liidus tööliised, kollektiivlased (ühismajapidamistesse astunud talupojad), kehwikud ja keskmikud oma juhi — kommunistlike parteiga eesotsas sotsialistlike majanduse wiieaastaplaani. Samal ajal, kui kapi-

talistlises ilmas sajad wabrikud, tehased, pangad ja ettevõtted pankrotti lendawad, ehitatakse N. Liidus üles ja lastakse käima sajad wabrikud ja tehased, awatakse uued kaewandused, elektrijaamad, raudteed. Wiieaastaplaani, mida kodanlised majandusteadlased meeletuks unistuseks nimetasid, täidawad N. Liidu töölised ja talupojad nelja aastaga. Sotsialistilise ehitustöö edusammude tagajärjel linnas ja maal on tuntawalt tõusnud töötawate hulkade aineiline ja kultuuriline tasapind. 1931. a. tõusid tööliste palgad 18 protsenti. Tööliste ja talupoegade päralt on haigemajad, sanatooriumid, kurordid, puhkemajad, ühiskondlustatud söögimajad. 83 protsenti töölistest töötawad 7-tunnilise tööpäewaga N. Liidus pole enam ühtegi töötatöölist. N. Liit on astunud sotsialismi esimesse ajajärku.

Saades aru tehniliselt warustatud suurmajapidamise paremusest, on miljonid talupojad — 60 protsenti kõikidest kehwikutest ja keskmikkudest — wabatahtlikult kollektiwmajapidamistesse astunud, likwideerides täielise kollektiwiseerimise alusel kulaklust (külakurnajaid) kui klassi, wabanedes aastasadade pikkusest orjusest, wõttes oma sotsialistlikes suurmajapidamistes tarwitusele tehnika uuemad saawutused (traktori, kombaini, elektri jne), tõstes põllumajanduse produktiivsust kõrgemale astmele.

Wiles wõidurikkalt lõpule esimese wiieaastaplaani ehitamise nelja aastaga, asuwad N. Liidu töölised ja talupojad teise wiieaastaplaani teostamisele. Teise wiieaastaplaani ülesandeks on kapitalistlike olluste ja klasside lõpulik likwideerimine, nende põhjuste täielik häwitamine, mis tekitawad klassilisi wahesid ja kurnamist, kapitalismi jäänuste ärawõitmine majanduses ja inimeste teadwuses, kogu maa töötajate muutmine teadlikkudeks ja aktiivseteks klassideta sotsialistilise ühiskonna ehitajateks.

Ainult Nõukogude Wabariikide Liidu walitsus ajab kindlat rahupoliitikat, oma rahupoliitikaga tuntawalt takistades sõja lahtipäästmist imperialistide poolt, nõudes sõjariistade vähendamise konwerentsil sõjariistade täielikku ärakaotamist, sõlmides kõikide rahwastega, kes selleks nõusolekut awaldawad, mittekallaletungimise lepinguid.

Eesti töörahwas tunneb kapitalistilise kriisi surwet sama hästi, kui iga teiseigi kodanlise maa tööline. *Eesti kodanlus korraldab ennenägemata sõjakäiku tööliste klassi ja kogu töörahwa wastu.*

Töötatööliste arw linnades ulatab 22.000-ni, kuid tegelikult on see arw märksa suurem, sest tuhanded töötud, kaotades igasuguse lootuse tööbõrside kaudu tööleidmiseks, ei registreeri end. Külas on talwisel hooajal kuni 100 tuhat töötatöölist. Need töötatöölistes ei saa mingit abi, peale näruste sentide, mida nad saawad kümnekordselt tasateenitud hädaabitööde eest. 1931. a. jooksul alanes tööliste palk keskmiselt 25 protsenti, kui siia aga juurde arwata elukalliduse tõusu esimesejärgu tarbeainete pealt, eriti korteriüüri tõusu ja rahakursi langemist, siis on palkade alandamine weel palju suurem. 1932. a. algas uue palkade alandamise lainega. Narwa linawabrik tahtis alandada palkasid 20 protsenti, ainult tööliste wastupaneku tõttu ei läinud see korda. Igas wabrikus ja ettevõttes ning asutuses käib suurejooneline palkade alandamine selleks, et töörahwa wereimejad wõiksid oma ettevõtteid rakuskäte abil kriisist päästa. Maatööliste palk wähenes 1931. a. keskmiselt 30—50 protsenti. Tänapäew tahawad külakurnajad seda weel madalamale lüüa. Praegu on käimas wihane tormijooks *merimeeste, wäikeametnikkude, ulgkooliõpetajate ning teiste alamteenijate, üleajateeniwate sõjawäelaste* palkade wastu. Samal ajal langetab walitsus kõikide abinõudega krooni kurssi, tõstab esimesejärgu tarbeainete (leib, suhkur, wõi, liha, tee, kohw jne) hindasid, kruuwib kõrgele tollisid, millega reaalne töötasu weel enam alla surutakse. Edasi tuleb siia juurde arwata tasumaksimist parunitele, sõja- ja muid wäliswõlgasid, määratusuuri kulusid sõjawäe, kaitse-liidu, kaitsepolitsei jne peale, mis rõhuwa koormana töötawate hulkade turjal lasuwad.

Kodanluse pealetungimine on sihitud ühtlasi *käsitööliste, kehwide asunikkude, kehwikute ja keskmikkude wastu*. Tuhanded kehwad asunikud on juba oma kohtadelt külakurnajate ja pankade saagiahnuse rahuldamiseks kuuse alla lennanud. Sama palju kehwikuid ja keskmikke on samade marodööride ja riigiaparaadi nõud-

misel oksjoni teel oma kohtadest välja tõstetud, kuna tuhanded teised põllutööriistadest ja loomadest lagedaks on tehtud.

Iseäralise wiha ja jõhkruisega teostab kodanlus piiriäärse *wene rahwusest kehwikute ja keskmikkude, käsitöölise ja kalurite* paljakskoorimist, kihutades neid nõukogudewastase sõja eesmärkidel oma eluasemetelt välja, wiies läbi nende sunduslist ümberasendamist täiesti kõlbmata maadele (Matsalu lahe äärde ja Leetse randa).

Faschistline kodanlus walmistab ühtlasi *uute näljaseaduste maksmapanemist*. Hallparunite põllutöökoda seadis weebuaris nõudmise üles, et igasugune töötatöölise toetamine (ka näruste hädaabitööde näol) tuleb täielikult lõpetada ning töölisel kõhutäie eest hallparuneid orjama saata. See külakurnajate staap nõuab maatöölise linnaasumise ärakeelamist, tollide tõstmist esimesejärgu tarbeainete pealt, kriisimaksu maksmapanemist, maksude ja laenude vähendamist hallparunitele, maksude kõrgendamist töölistele, kehwikutele ja keskmikkudele. Edasi nõuab põllutöökoda tööliste ja teenijate palkade alandamist, hoolekande seaduste ärakaotamist, 6-klassilise algkooli likwideerimist ning 4-klassiliseks muutmist.

Külakurnajate põllutöökoja nõudmiste elluwiiimist teostab Teemandi walitsus, mis nüüd wõimu juurde asus ja riigiaparaadi faschiseerimist weel kiiremate ja otsustawamate sammudega teostab, kui seda tegi Pätsi walitsus.

Teemandi walitsuse programm tähendab pealetungimist töörahwale weel *awalikute faschistliste meetodide* abil. Faschistlike kodanliste parteide ühinemine, katsed luua hulgalist faschistlist parteid laiade wäikekodanliste hulkade wõitmiseks faschismile demagoogia abil, sidemete kõwendamine Soome ja teiste maade faschistidega, wõimu andmine Teemandile, kes esitab faschistlike põllumeestekogu partei seda tiiba, kes nõuab „radikaalsemat tegewust“, tähendab seda, et *faschismi pealetungimine astub uude otsustawasse ajajärku*. Faschistline diktatuur on kodanlusele ühtlasi tarwilik nõukogudewastase sõja ettewalmistamiseks. Et needida Eesti töörahwast weel alatuma ja metsikuma orjuse ahelatesse ning kindlustada oma diktatuuri, püüab eesti faschism ühes prantsuse ja poola imperialistidega proletariaadi diktatuuri purustamisele N. Liidus. *Nõukogudewastase sõja hädaoht on sellepärast tänapäewal kõige reaalsemaks hädaohuks eesti töörahwale.*

Seda faschismi pealetungimist töölisteklassile ning nõukogudewastase sõja ettewalmistamist toetawad ja õhutawad *kõik kodanlised parteid* mustasajalistest parunitest ja faschistlistest kogupõllumeestest alates ja sotsiaalfaschistidega lõpetades. Faschistline kogupõllumeeste ja härrasasunikude erakond, faschistid „wabadussõjalaste liidust“ ning rahwusline keskerakond (end. rahwaerakonna, kristlaste, majapere-meeste ning tööerakonna blokk) wõitlewad oma wahel sellepärast, kes läheb töörahwa kurnamisel kõige kaugemale. *Sotsiaalfaschistid* (eesti sotsialistlik tööliste partei) *mängiwad sellejuures kõige jõledamat osa*, nagu kogu rahwuswahelinegi sotsiaalfaschism. Ei ole ühtegi kuritööd töörahwa vastu, mida rahwuswaheline sotsiaalfaschism, kui kodanluse sotsiaalne peatoetuspunkt töölisteklassis, ei toetaks. Nagu selgus wähemlaste-kahjutegijate protsessil Moskwas 1931 a. sammub rahwuswaheline sotsiaaldemokraatia nõukogude-wastase sõjakäigu eesotsas. Ta toetab tegelikult Jaapani imperialismi rõõwsõjakäiku Hiinasse. Ta kergendab uute imperialistlike sõdade ettewalmistamist kodanlusele sellega, et uinutab töörahwahulkade walwelolekut rahujutlustawate sõnakõlksudega ja allkirjade kogumisega „sõja vastu“. Ta toetab terwelt ja täielikult Rahwasteliidu imperialistlik poliitikat. Ta aitab teostada kodanluse pealetungimist töölisteklassi vastu, toetab täielikult faschistlike diktatuuri maksmapanemist ning annab töölisteklassi huwisid iga sammu peal ära.

Eesti sotsiaalfaschistid — eriti nende „pahempoolsem“ kardetawam tiib — kisa-wad töörahwa seisukorra parandamisest, tegelikult teewad nad koostööd Pätside ja Teemantidega, wõttes osa Pätsi walitsusest ning aidates ellu wiia kodanluse pealetungimist ja nõrgendada ning purustada töörahwa wastupanekut. *Pätsi ja sotside walitsus algas 1931 a. ennekuulmata pealetungimist töölisteklassile*. See walitsus müüs hallparunitele maha põllutöölised, selle walitsuse ajal vähendati põllutöölise palkasid kuni 50 protsendini. See walitsus tõstis tollisid esimesejärgu tarbeainete pealt, kruuwides seega elukallidust. Pätsi ja sotsiaalfaschistide walitsus wiis ellu

tasumaksmise seaduse nussakslastele. See walitsus suurendas tagakiusamist töörahwa wastu. Selle walitsuse käsul lasti Tartus maha rewolutsiooniline noortöeline Potin ning katsuti surmata Kiwissoni. See walitsus korraldas hulgalisi rewolutsiooniliste tööliste ning kommunistide wangistanisi ja organiseeris prowokatsioonilisi protsesse.

Sotsiaalfaschistid aitawad aktiivselt faschistidele kaasa rewolutsiooniliste tööliste-organisationsioonide ja tööliste ajakirjanduse purustamisel. Sotsiaaldemokraatlikud löögisalgad ja demokraatlikkude liinisõdurite liit aitawad politseid tööliste peksmises koosolekutel ja meeleafaldustel. Sotsiaalfaschistid hääletawad kõikide summade eest, mis on määratud kaitseliidu ja kaitsepolitsei kõwendamiseks. Nõukogudewastase laimu lewitamisel sammuwad nad esimestes ridades. Nad waletawad, et eesti tööliste tööpuuduse ja nälja põhjuseks on „nõukogude wäljawedu“ (dumping). Nad on poola imperialismi ustawad liitlased. August Rei reisib mööda Balti riikisid ja teeb kihutustööd piiriiriikide sõjalise liidu heaks. Eesti sotsiaalfaschistid mitte üksi ei toeta nõukogudewastase sõja ettewalmistamist eesti faschismi poolt, waid nad õhutawad ja juhiwad nõukogudewastase sõja ettewalmistamist samuti, nagu nad kodusõja päewil ideeliselt juhtisid ja õhutasid sõjakäikusid punase Petrogradi wastu, minnes selles suhtes märksa kaugemale, kui kodanlised parteid.

Pätsi walitsusest osawõtmine oli tähtsamaks lüliks eesti *sotsiaaldemokraatia edaspidises faschiseerimises*. See partei wõttis tarwitusele kõik abinõud, et kodanlust kriisist wälja aidata kapitalistlikel teel. Nüüd, walimiste eel, astusid need kelmid „wastasrinda“, et pettuse ja „pahempoolsete“ sõnakõlksude abil wõita töörahwa hääli, neid töörahwahulki siis kodanlusele ära anda ja pärast walimisi jälle üheskoos Pätside ja Teemantidega kodanluse pealetungimisest, faschistilise diktatuuri teostamisest ning nõukogudewastase sõja ettewalmistamisest tegelikult osa wõtta.

Ainult üks partei — *kommunistiline partei* — wõitles selle näljapealetungimise wastu, kannatades selle juures walge terrori löökisid ja metsikut tagakiusamist. Ainult kommunistiline partei näitas töötawatele hulkadele nende wäljapääsuteed kriisist.

Kui faschistiline kodanlus, nagu meie ülewalpool näitasime, otsib kriisist wäljapääsu kapitalistlikel teel, töörahwahulkade weel suurema orjastamisega, werise faschistilise diktatuuri maksmapanemise ja nõukogudewastase sõja teel, siis seisab see wäljapääs kriisist, mida meie, kommunistid, töörahwale kätte näitame, *kapitalistlike korra rewolutsioonilises purustamises, wõitluses proletariaadi diktatuuri eest*.

Faschismi pealetungimise ees ei kutsu meie, kommunistid, töörahwast kaitsma praegust kodanlist diktatuuri, nagu teewad sotsiaalfaschistid, kes töörahwa petmiseks waletawad, et ta „wähem pahe“ on. Sotsiaalfaschistid kaitsewad ja kõwendawad niiwiisi kodanlist diktatuuri ja just sellega walmistawad teed faschismile. *Meie, kommunistid, kutsume töörahwast ühesuguse jõnga wõitlema kodanluse diktatuuri wastu tema „demokraatlikes“ ja faschistlikes wormis*. Meie, kommunistid, kutsume töörahwast purustama kodanlist korda rewolutsioonilises wõitluses. Nii-sugune on meie wäljapääsutee kriisist, mida meie, kommunistid, wastu seame kapitalistilisele wäljapääsuteele.

Wõideldes rewolutsioonilise wäljapääsu eest, peab iga tööline ja rakuskäsi teadma, et *tööliste ja talurahwa walitsus*, mis saab loodud ainult kodanluse diktatuuri kukutamise ja proletariaadi diktatuuri maksmapanemise teel, natsionaliseerib kõik *suurtööstuse ettewõtted, pangad, raudteed, sadamad ning seab sisse plaanilise majapidamise*. Tihedas koostöös N. Liiduga, toetades tema sotsialistilisele tööstusele ja määratusurtele kogemustele, elitab tööliste ja talurahwa walitsus kiiresti üles tööstuse ja põllumajanduse ning tõstab neid kõrgemale.

Tööliste ja talurahwa walitsus seab sisse *täielise sotsialistilise kindlustuse* kõikide linna- ja maatööliste ja teenijate jaoks. Ta liikwideerib kiiresti ja jäädawalt tööpuuduse, tõstab tööliste palkasid ja parandab kogu töörahwa ainelist ja kultuurilist olukorda. Ta seab sisse 7-tunnise tööpäewa. Ta kihutab kapitalistid linnade

keskkohtadest wälja ja annab nende korterid töölistele tarwitada ning arendab laialist korteriehitust tööliste jaoks. Ta muudab päewawaraste suwitusmajad ja kuroridid puhkemajadeks ja sanatooriumideks töörahwa jaoks.

Tööliste ja talurahwa walitsus seab sisse ühesuguse töötasu ühesuguse töö eest, *wabastab naisterahwa* kapitalistlisest ja kodusest orjusest ning kindlustab temale ühesugused õigused ja ühesugused töö ning eluolu tingimused mehega.

Tööliste ja talurahwa walitsus *tühistab kõik awalikud ja salajased lepingud*, mida eesti kodanlus sõlmis imperialistidega töörahwa orjastamiseks ning kallaletungimiseks Nõuk. Liidule. Ta tühistab kõik sõja- ja muud wõlad, mis nüüd raske koormana töörahwa turjal lasuwad ning ei maksa ühtegi senti mõisnikkudele maa eest.

Tööliste ja talurahwa walitsus *wabastab Petserimaa ja piiriäärse wöö wene töörahwa rahwuslisest rõhumisest*, annab talle täielise õiguse enesemääramiseks kuni lahkulöömiseni Eestist ning kindlustab kõikidest vähemusrahwustest töötajatele majanduslise ja kultuurilise arenemise.

Tööliste ja talurahwa walitsus *konfiskeerib kõikide mõisnikkude, kirikute ja suurmaapidajate*, samuti ka maaga spekuleerijate ning nõukogude wõimu wastu aktiivselt wõidelnud kontrrewolutsionääride maa ja inwentari. Ta annab selle maa ja inwentari tasuta põllutöölistele, maatameestele, popsidele, kehwadele asunikkudele ja wäikemaapidajatele tarwitamiseks.

Petserimaal ja piiriäärses wöös wiib tööliste ja talurahwa walitsus läbi täielise maa ümberjagamise, wõttes maa ja inwentari ära eesti kodanluselt, kes seal maad sai koloniseerimise eesmärgil, annab sunduslikult wäljasaadetud wene sulastele, kaluritele, kehwikutele ja keskmikkudele täielise õiguse oma eluasemetele tagasi tulla ning annab põllutöölistele ja wäikemaapidajatele kasutada maad jagamata mõisadest ja riiklikkudest maafondidest, aga samuti ka nende wene suurmaapidajate maad, kelle käes maa on töörahwa kurnamise ja orjastamise abinõuks. Niitwiisi lahendab tööliste- ja talurahwa walitsus maaküsimuse Eestis täielikult töötawate hulkade huwides.

Kogu kehwikute ja keskmikkude maaomandus jääb igal pool täiesti puutumatuks. Tööliste ja talurahwa walitsus tühistab kõik maamaksud, wõlad ja kohustused, tühistab kehwikute ja keskmikkude wõlad pankadele ja liiakasuwõtjatele.

Wälja minnes Nõuk. Liidu määratutest kogemustest, mis näitawad, et täielikku wabanemist ning oma seisukorra kiiret paranemist wõib küla töörahwas saawutada ainult siis, kui ta üle läheb kollektiivsele majapidamisele, sotsialistilisele suurwalmistusele, kus wõimalik ratsionaalne töö organiseerimine ja uue tehnika tarwitusele wõtmine, saab tööliste ja talurahwa walitsus edaspidi *arendama talurahwa majapidamise kollektiiviseerimist.*

Kuid see talupoegade ühinemine kolhoosidesse wõib sündida ainult *täieliku wabatahtlikkuse alusel*, alles pärast seda, kui talupojad ise oma kogemuste põhjal weenduwad ühise töö paremuses.

Selle juures ei lase tööliste ja talurahwa walitsus korduda seda *suurt wigat*, mida tegi Eesti töörahwa kommuuna 1918.—1919. a. ja mis seisis selles, et töörahwa kommuuna ei jaganud põllutöölistele ning talurahwa kehwadele kihtidele wastawat osa mõisnikkude ja küla suurkananluse maid, ei kuulutanud selgelt ja kindlalt, et kehwikute ja keskmikkude maaomandus puutumata jääb, ei annud otsustawat wastulööki üksikutele leninlise talurahwa poliitika moonutustele ning üksikutele katsetele wälja kuulutada talupoegade sunduslikku kommuunadesse ühendamist. Wihase klassisõja tingimustes oli see üheks tähtsamaks põhjuseks, miks kommunistilisel parteil ja Eesti töörahwa kommuunal korda ei läinud laiasid maatööliste, maatameeste ja kehwikute hulkasid tõsta üldiseks wõitluseks kodanluse wastu. Kodanlusel ja sotsiaaldemokraatidel läks korda seda wigat ära kasutada oma huwides. Nad ei lahendanud maaküsimust mitte töörahwa huwides, waid *maa jagati ära kodanluse huwides*, kuna töörahwas neediti uude orjusesse. *Alles tööliste ja talurahwa walitsus lahendab maaküsimuse Eestis töörahwa huwides.*

Rääkides sellest weast selgelt ja kindlalt, annab Eestimaa kommunistiline partei otsustawa wastulöögi kodanlusele ja sotsiaalfaschistidele ning nende agentidele, kes jatkawad rewolutsioonilise partei laimamist, rääkides, et kommunistid wõtawad talurahwalt maa ära ning ajawad neid „sunduslikult kommuunadesse“. Sellega tahawad nad desorganiseerida töölisi ja talupoegi. Kuid see ei pea neil korda minema. Meie enamline wõitlusprogramm lööb neil laimajatel jalad alt. Meie enamline wõitlusprogramm on ühtlasi hoobiks kontrrewolutsioonilistele rahwusdemokraatidele, trotskistidele ja igasugustele teistele oportunistidele paremalt ja „pahemalt“ poolt, kes ühes faschistide ja sotsiaalfaschistidega katsusid kasutada seda wiga partei diskrediteerimiseks.

Tööliste ja talurahwa walitsus annab töörahwa kasutada *kõik koolid, kultuuri-asutused, teatrid, kinod, muuseumid ja kindlustab töörahwale maksuta hariduse* kõikides õppeasutustes.

Niisugune on rewolutsioonilisel teel kriisist wäljapääsu programm, mida meie, kommunistid, seame wastu kapitalistilisele wäljapääsule.

See programm wõib saada teostatud kommunistilise partei juhtimisel rewolutsioonilises wõitluses, kapitalistide ja kulakute diktatuuri kukutamise ning nõukogude wõimu maksmapanemise teel. Iseenesest kodanline kord kokku wariseda ei wõi. *Tema peab töörahwas rewolutsioonilises wõitluses purustama.*

Näidates kätte rewolutsioonilist wäljapääsuteed kriisist, hoiatab kommunistiline partei, et see ei tähenda, nagu oleks juba praegu Eestis kätte jõudnud rewolutsiooniline kriis, et juba praegu oleks eeldused wõimuwõtmiseks. Eesti töolisteliikumine asub praegu niisuguses seisukorras, kus meie wõime rääkida *kaitsewõitlustest ja wastupealetungimise eelduste kaswust.*

Praegusel klassiwõitluse astmel seisab ülesanne selles, et ühises wäerinnas, meie hüüdsõnade alusel, *wõidelda kodanluse pealetungimise wastu*, et anda sellele pealetungimisele wastulööki, minna üle wastupealetungimisele ning wõidelda rewolutsioonilisel teel kriisist wäljapääsu eest. Faschistilise kodanluse pealetungimine peab saama tagasi löödud maksu mis maksab.

Eestimaa kommunistiline partei, kes on juhtinud eesti töörahwa rewolutsioonilist wõitlust 1905. aasta rewolutsioonis, kes on reaktsiooni- ja sõjaaastatel wõidelnud tsaari, mõisnikkude ja kapitalistide wõimu wastu, kes on karastatud 1917. a. rewolutsioonis, kes 1917. ja 1918.—19. a. teostas nõukogude wõimu ning iseseiswas Eestis algusest peale on olnud ainukeseks kõrwalekaldumata töörahwa huwide kaitsjaks, kutsub Eestimaa töörahwast *wõitlusele kodanluse pealetungimise wastu* järgmistele hüüdsõnade all:

Palkade alandamise wastu. Palkade kõrgendamise eest linnas ja maal.

Kõikide linna ja maa tööliste kinnitamise eest tööpuuduse, haiguse, wanaduse ja õnnetute juhtumiste wastu riigi ja ettewõtjate kulul. Hulgaliste lahtilaskmiste wastu.

Kõikide töötatöölise wiibimata kinnitamise eest riigi ja ettewõtjate kulul. Tööliste ja töötatöölisele kõikide isiku- ja muude maksude ärakaotamise eest.

Popside, saunikute, kehwide asunikude, käsitöölise, kehwikute ja keskmikkude kohtade ja waranduse sundusliku mahamüümise wastu. Neilt kihtidelt ja töolistelt maksude sundusliku sissenõudmise wastu. Kõikide kehwikute maksude ning wõlgade ärakaotamise eest. Keskmikkude maksude otsustawa wähendamise ja wõlgade mahakustutamise eest. Külakurnajatele antawate preemiate wastu, mis maksude näol töolistelt ja talupoegadelt sisse nõutakse. Mõisnikkudele (Eesti kui ka teiste riikide alamatele) tasumaksmise wiibimata lõpetamise eest. Sõja- ja muude wõlgade wastu.

Piiriäärse wene töörahwa tagakiusamise ja sundusliku ümberasundamise wastu. Täieliku enesemääramise õiguse eest Petserimaa ja piiriäärse wõõ wene töörahwale kuni Eestimaast lahkulöömiseni.

Töölised, teenijad, merimehed, madrused ja soldatid, popsid, kehwad asunikud, kehwad kalurid, käsitöölised, kehwikud ja keskmikud — purustage igasugused sileded faschistiliste, kodanliste ja sotsiaalfaschistiliste parteidega, koonduge ühes kogu

rewolutsioonilise töörahwaga kommunistlise partei wõitlushüüdsõnade ümber. Looge tugew ühine wäerind kodanluse pealetungimise wastu. *Klass klassi wastu!*

Töölised linnas ja maal! Ainult ühises wäerinnas kommunistlise partei juhtimisel wõideldes, wõite teie kodanlust sundida oma nõudmisi täitma. Tõmmake oma wõitlusega kaasa oma liitlasi — linna- ja külakehwikuid.

Linna ja külakehwikud! Teie wõite kodanluse näljapealetungimisele wastulööki anda ainult siis, kui teie astute tihedasse ühisesse wäerinda linna ja maa töölistega. Astuge ühes linna ja maa töölistega oma ainsa, õige juhi kommunistlise partei wõitluslippude alla.

Wene ja teistest rahwustest töölised ja talupojad! Looge ühine wäerind kogu Eestimaa rewolutsioonilise töölisteklassiga. Eesti faschismi pealetungimise wastu, oma enesemääramise õlguse eest wõideldes, wõite teie wõita ühes eesti töörahwaga ainult kommunistlise partei juhtimisel.

Kõik jõud kodanluse pealetungimise wastu. Seadke kodanlusele ja sotsidele igal pool oma nõudmised wastu. Kasutage riigikogu walimiste eelseid koosolekuid selleks, et oma nõudmisi hulgaliselt kaitsta.

Ärge uskuge faschistide loba „wabadussõjalaste liidust“, kes teewad sõnu tasu-maksmise wastu parunitele, lubawad ära lõpetada sõjawõlgade maksmist, likwideerida korrupsiooni ja parandada töörahwa seisukorda. Pidage meeles, et needsamad lubajad lubasid teile kodusõja päewil maad ja wabadust, aga pärast andsid nälga ja tööpuudust, türmi ja tina.

Ärge uskuge neid, kes räägiwad, et töörahwas on nõrk ja ei suuda wõidelda. Wõtke eeskujuga Narwa kiutöolistelt, kes kapitalistide pealetungimise tagasi löid.

Töölised! Wastake palgaalandamisele oma nõudmiste ülesseadmisega, protestikoosolekutega ja miitingutega, meelewaldustega, oma nõudmiste üldise kaitsemisega ja streikidega.

Töötatöölised! Nõudke tööd ja leiba oma osaliste nõudmiste ülesseadmisega ja kaitsemisega, miitingute, demonstratsioonide ning streigiwõitlejate kaitsemisega. Tegutsege käsikäes töötawate töölistega.

Talupojad ja kogu töörahwas! Wastake sunduslikule maksude sissenõudmisele, korteritest wäljaloopimisele, sunduslikkudele oksjonitele oma nõudmiste ülesseadmisega, oma protestikoosolekute ja miitingute organiseerimisega, hulgalise wõitlusega.

Koonduge wiimasena kommunistlise partei ümber. *Ainult kommunistlise partei juhtimise all wõite teie wõita.* Toetage kõikide abinõudega kommunistlise partei wõitlust.

Toetage kommunistlist parteid tema wõitluses *prowokatsiooni wastu.*

Pekske töölisteorganisatsioonidest wälja kaitsepolitsei agendid ja prowokaatorid.

Paljastage awalikult seda jõledat prowokatsioonitööd, millega kaitsepolitsei töörahwa ridu purustada püüab.

Pole olemas juhuslikke sissekukkumisi, nad on suuremalt jaolt süstemaatilise prowokatsiooni tagajärg. Rida sissekukkumisi wiimastel aastatel said selle tõttu wõimalikuks, et partei wõitles puudulikult prowokatsiooni kui terve süsteemi wastu. Kaitsepolitsei katsub järjekindlalt poetada prowokaatoreid parteisse ja teistesse rewolutsioonilistesse töölisteorganisatsioonidesse. Ta katsub luua ühist prowokatsiooni õhkkonda, et töölistehulkasid oma organisatsioonidest eemale tõugata ning rewolutsioonilist liikumist nõrgendada. Kuid töölisteklass peab selle sõjariista kodanluse käest maha lööma. Rohkem walwelolekut. Kõige wihasemale wõitlusele prowokatsiooni wastu. Mitte mingisugust halastust prowokaatorite wastu. Pekske neid kui hullusid koeri.

Linna- ja maatöölised, teenijad, poolproletaarlased! Koonduge oma klassiorganisatsioonidesse — rewolutsioonilistesse ametiühisustesse ja sotsliste ühisuste rewolutsioonilistesse vastasrindadesse. Muutke oma organisatsioonid võitlusvõimelisteks, kihutades nende eestotsast minema prowokaatorid, oportunistid ja nahahoidjad. Looge kõikides sotsiaaldemokraatlikes ametiühisustes oma rewolutsioonilised vastasrinnad.

Ärge uskuge sotsiaalfaschistlisi juhtisid, kes töörahwa huwisid faschistlisele kodanlusele maha müüwad. Nende „pahempoolsed“ sõnakõlksud ja walelikud nõudmised on üles seatud ainult töörahwa petmiseks. Paljastage „pahempoolseid“ sotsiaalfaschistisid, kui wihasemaid waenlasi töölisteklassi ridades.

Töölised sotsiaaldemokraatlikes parteis ja ametiühisustes, ühinege rewolutsioonilise töölisteklassiga ühiseks võitluseks. Astuge kommunistlise partei lipu alla. Tulge meiega ühes, sellega kindlustate ühist wäerinda faschismi pealetungimise vastu.

Wõideldes oma seisukorra parandamiseks tarwilikkude nõudmiste ja rewolutsioonilise wäljapääsu eest, *anname ühtlasi wastulöögi eesti kodanluse ja sotsiaalfaschismi nõukogudewastastele sõjasepitsustele.* Sõda Nõuk. Liidu vastu tähendab sõda kogu ilma töölisteklassi vastu. Olge walwel! Iga koosolek, miiting, meeleawaldus, streik peab olema seotud eesti faschismi nõukogudewastase poliitika paljastamisega ja jõudude mobiliseerimisega Nõuk. Liidu kaitseks.

Soldatid ja madrused, kindlustage sidemeid rewolutsiooniliste töölisteorganisatsioonidega, ärge laske ennast kasutada — suurtükilihaks Nõuk. Liidu vastu.

Ainult rewolutsiooniline walwelolek ja töörahwa võitlus wõib kodanlust takistada sõda algamast. Aga kui kodanlus siiski sõda algab Nõuk. Liidu vastu — muudame selle sõja kogu töörahwa sõjariistus võitluseks Nõukogude Eesti eest.

Üles!

Wõitlusele kodanluse näljapealetungimise vastu!

Walwelolekule! Wõitlusele Nõukogude Liidu kaitseks!

Wõitlusele kommunistlise partei nõudmiste eest!

Wõitlusele rewolutsioonilise wäljapääsu eest kriisist!

**Eestimaa Kommunistlise Partei
(Kommunistlise Internatsionaali sektsiooni)
Keskkomitee.**

Eestimaa töörahwale

Seltsilised!

3. mail 1932. a. möödub 10 aastat Wiktor Kingissepa surmamisest. Eesti tõusikodanlus ja sotsid tapsid mõrtsukaliselt töölisteklassi juhi, kes kogu oma elu oli pühendanud töörahwa wabastamisele. Poolteise aastakümne jooksul on Eesti demokraatlikes wabariigis woolanud tuhandete proletaarlaste veri; sajad ja tuhanded töölisteklassi tegelased on langenud wõitluses ja tapetud kodanluse ning sotside käsul; sadanded proletaarlased on wisatud õudsetesse demokraatia türmidesse kōdunema; kodanlus pūūab nende rewolutsionääride fūūsulist surma pikkade aastate jooksul, wõi teeb nad inwaliidideks. Kunagi aga ei olnud kaotus nii tuntaw töölisteklassile, kui 3. mail 1922 a., kui demokraatlisel timūkad tapsid Wiktor Kingissepa. Wiktor Kingissepa kaotus oli üks rāngematest. Wiktoriga ei kaotanud meie mitte ainult määratusuurt tööjõudu, Wiktoriga kadus suur juht ja niisugune tööjõud, kes eneses esitas otse kollektiivi kogujõudu ja kaotades seda jõudu, tundus see meie kogujõu nõrgestamisena.

Kuid kommunistiline partei ei lasknud silmapilgukski sõjariista käest. Partei jatkas ja peab jatkama wõitlust kuni proletariaadi täielise wõiduni ükskõik kui suur ja rānk ka kaotus ei oleks. Meie partei jatkas wõitlust leninistliku partei programmilistel, organisatsioonilistel ja taktilistel põhialustel, millel seisib wankumatult Wiktor ja mis talle wõimaldas töötada āärmiselt rasketes tingimustes.

Wiktor Kingissepa osast Eestimaa kommunistliku liikumise enamlustamisel

Seltsimees Kingissepp luges oma esimeseks ülesandeks töölisteklassi organiseerimise ja ta wõitluseridade korraldamise *enamluse alustel*. Meie partei ehitas Wiktori juhatusel oma taktika ja organiseerimistöö Wenemaa Kommunistliku (enamlaste) Partei rikkalikkudele kogemustele. Lenini organisatsioonilised ja taktilised põhialused said partellises töös Eestimaa Kommunistliku Partei ülesehitamise ja proletariaadi ridade koondamise nurgakiwiks. Leninism oli selleks jõuallikaks, millest partei alaliselt jõudu ammutas, töötades pööraselt rasketes walge terrori tingimustes ja kandes raskeid ohwreid.

Wiktor asus *enamluse seisukohtadel* sellest silmapilgust alates, kui ta hakkas osa wõtma töölisteliikumisest. Kui rasketel tsarismi reaktsiooniaastatel oportunistid paremalt ja „pahemalt“ poolt töölisteklassi rabasse tahtsid wedada ja koostööst enamlaste ning wāhemlaste wahel jutlustasid, siis kogus Kingissepp kōikumatult tõõlisi enamluse lipu alla. Samuti kōndlalt jäi ta *enamluse ja Lenini seisukohtadele imperialistliku sõja päewil*, samal ajal kui paljud endiste puhtwāikekodanliste fōderalistide (eesti rahwusliste sotsiaaldemokraatide) ja wāhemlaste ridadest pärit olwad kah-enamlased ühes Reide ja Sternbeckidega määratusse „isamaa sõja“ waimustusesse sattusid ning tõõlisi tsariwalitsuse sõjawankrit wedama kutsusid. Kingissepp jäi enamluse asjale truuks. Tsaariaegse pōrandaaluse töö tingimustes ja wõitlustes, enamluse lipu all wõideldes, enamluselt õppides ja enamlust kaitsedes kujunes wälja pārastine eesti töölisteliikumise juht.

1917. a. Weebruari- ja Oktoobrirewolutsioonid Eestis on lahutamatu Wiktor Kingissepa nimega seotud. Neis kahes rewolutsioonis esines ta kui *eesti töölisteklassi tunnusstatud juht*. Pārast Weebuarit organiseerib ta järelijätmatult tõõlisi wõitlusele proletaarse rewolutsiooni eest. Ta paljastab kodanlust, sotsialiste-rewolutsionāare ja wāhemlasi ning organiseerib töölisteklassi sõjariistus jõudusid. Ta wõitleb enamliste liini eest eesti töölisteliikumises, wõideldes nende wastu, kes Oktoobripöörde eel kōikuma lõid ning parempoolseid waateid awaldasid, kes kippusid kokkuleppele kodanlaste, es-eride ja wāhemlastega ning kes hiljem ootasid noorele eesti nõukogude wabariigile kaitset saksa imperialismi püssitikkude eest imperialistiliselt rahwuswaheliselt õiguselt. 1917. a. kaks rewolutsiooni ja nõukogude wõimu ajajärk

olid tähtsaks lüliks Eestimaa kommunistlise liikumise enamlustamisel. Aga see enamlustamine läks väga tähtsal määral just Kingissepa juhtimisel.

Kodusõja esimestest päevadest alates on Wiktor jällegi kõige vastutawamal ja hädasohtlikumal wäeliinil — Eestimaal põranda all. Ta jätkab seda tööd *Eestimaa kommunistlise liikumise enamlustamise alal*, mille saksa okupatsioon ajutiselt

Sm. Wiktor Kingissepp.

katkestas. Tal tuleb nüüd kõige otsekohesemalt kasutada enamlaste pörandaaluse töö kogemusi reaktsiooni ja imperialistlike sõja päewilt uutes tingimustes — „iseseiswas“ Eestis. Ta on kõige lähemias ühenduses töölistehulkadega, töölisel warjavad teda kodanluse inimesekütidel eest. Kogu oma jõu pühendab ta selleks, et mobiliseerida töölistehulkasid tõusikkodanluse ja sotsiaaldemokraatia wõimu kukutamiseks, proletariaadi diktatuuri makspanemiseks Eestis ning Nõukogude Wene-maa kaitsemiseks imperialistlike sõjariistus kallaletungimise wastu.

Partei organisatsioon oli sel ajal, pärast saksa okupatsiooni, laiali pillatud. Kommunistide peale peeti kodanluse poolt klaperjahti, kuid see kõik ei hirmutanud kommuniste. Wiktori, kui kõikumata juhi piirita usaldus proletariaadi jõusse, truudus kommunismile ja kindel usk töölisteklassi wõidusse süttasid kõigis rewolutsiooni tuld, koondasid töölisteklassi teadlikumat osa kommunistlike partei ümber. See proletariaadi eelwäe salk oli selleks pärmiks, mis rõhuwa osa Eestimaa töölisteklassist kommunistlike partei mõju alla tõi ja mis kommunistlike partei autoriteeti tõstis laialistes töörahwahulkades.

Üksikutest kollektiividest wabrikutes kujunes paari aasta jooksul ülemaaline organisatsioon — Eestimaa Kommunistline Partei. Wiktor pidas partei kongressi kokkukutsumist tähtsamaks ja edasilükkamatuks ülesandeks. Suurt tööd, püsiwust ja järjekindlust nõudis kodusõja ja walge terrori olukorras enamliselt ülesehitatud partei kollektiivide loomine, sideme pidamine, juhtimine. Raskused aga ei suutnud kommunistide tööd takistada. Wiktor luges igapähte argpüksiks, jooksikuks, kes tagasi kohkus raskuste eest ja kes partei organiseerimise tööst kõrwale puikles. Kuid partei kollektiivid wabrikutes, töökohtis ja külades olid selleks tarwis, et nende kaudu juhtida töölisteklassi rewolutsioonilist wõitlust. Wiktori wäsimatul juhatusel loodud meie partei enamlisel organisatsioonid said nendeks keskkohadeks, kust tööliste wõitlust juhiti. Asudes järjekindlalt enamluse organisatsioonilistel ja fakti-listel alustel, ehitas W. Kingissepp seega EKP „iseseiswas“ Eestis *algusest peale enamluse organisatsiooniliste põhimõtete järele*, missugusel asjaolul on olnud määratusuur tähtsus kogu EKP edaspidise arenemise peale.

Eeskujuliseks enamlise taktika tarwitamise wiisiks wõib nimetada tööliste palga-wõitluse organiseerimist ja juhtimist meie partei poolt Kingissepa juhatusel — kodu-sõja aastatel. Waatamata uimastawatele gaasidele sotsiaaldemokraatide ja teiste demokraatide kõõgist, äratas kommunistline partei kiiresti töölistes demokraatlike pettelootustega suigutatud klassiteadwuse, näitas neile wõitlusetee oma seisukorra parandamiseks ja asus sellele wõitluse etteotsa. Tööliste palgawõitlused 1919. a. ja 1920. a. Eestis lükkawad ümber igasuguste oportunistide „teooriad“ sellest, nagu ei oleks streigiwõitlus wõimalik sõja- ja kriisitingimustes. Kelm ja äraandja on see, kes klassisõjas wõi kodanluse majandusekriisi seisukorras jutlustab klassiwast-olude tõntsinemisest ja tööliste klassihuwide tuimusest. Nende „teooriate“ wastu wõitles Kingissepp enamlise wiha ja põlgusega. Töölisteklassi wõitlusriidade koon-damine, ta eelwäesalga — kommunistlike partei — organiseerimine, proletariaadi ettewalmistamine wõimu haaramiseks peab sündima wõitluses tööliste eluliste nõud-miste eest. Selles wõitluses kaswab proletariaat walitsewaks klassiks ja ta partei — proletariaadi diktatuuri ja sotsialismi ehitawaks parteiks. Ja nende enamliste programmiliste, organisatsiooniliste ja taktiliste seisukohtade ja kogemuste ülekan-damisel eesti töölisteklassi ridadesse, partei ja töölisteklassi kaswutamisel enamluse waimus, Eestimaa kommunistlike liikumise enamlustamisel „iseseiswas“ Eestis on Wiktor Kingissepal määratusuured teened.

Wiktor Kingissepa osast enamlise konspiratsiooni loomisel ja sündendamisel EKP-s

Kommunistlike partei tagakiusamine ja ta tegelaste tapmine sundis parteid niisuguseid töoworme walima, mis partei tegelased kodanluse agentidele kättesaamatuks tegid. Kui Wiktor ja teised tegelased kodanluse diktatuuri wõimulepääsemisel Eestis tööle asusid, teadsid nad kohe, et siin wõib töötada ainult konspiree-

rituna, s. o. nii, et kodanlus meie partei organisatsioonile üles ei leia. Wiktor oli üks esimestest partei tegelastest Eestis, kes leninistliku partei konspiratsiooni enamlike järjekindlusega teostas, edasi arendades ja süvendades eesti enamluse ennewolutsioonilaegseid kogemusi uutest oludest ja tingimustest. *Kingissepp seadis kogu konspiratsiooni asja EKP-s enamlikele kõrgusele.*

Piirita truudus tööliste klassi asjale — see on kommunistliku partei töö nurgakiwi. Kuid sellest on wähe, ütles Wiktor. Piirita truudus tööliste klassi asjale toob ainult siis kasu rewolutsioonile, kui põrandaalustest tingimustest tähele pannakse teist nõudmist — konspiratsiooni. Kunst konspiratsiooni töös seisab selles, et *parteilisest tööst teisele, kellele seda tarwis pole teada, kellega sind pole kästud ühendust pidada, mitte midagi ei räägita.* Partei töö suurem waenlane, prowokatsiooni parem taimelawa, nuhkimise wõi salateadete edasiandmise raadio-aparaadiks on üksteisele lõbisemine, parteiliste „uudiste jutustamine“. Selle pahe wastu tuleb kõige waljusega ja wihaga wõidelda. Wiktor naelutas niisugused rääkimised, „uudiste“ jutustamised kinni kui oportunistlike, sotsideni wiiva kallaku põrandaaluses töös.

Enamlise konspiratsiooni põhialuste ülesseadmise alal on Kingissepal Eesti töölisteliikumises suured teened. Kingissepp oli üks esimestest ja üldse wähestest enamlastest põrandaalustest tegelastest, kes iga sündmuse põrandaaluses elus, — olgu see tegelase sissekukkumine, äpardus kokkusaamisel, sideme pidamisel, kahtlase inimese silmapiirile ilmumisel, prowokatorite sissetungimisel, — piinlikule uurimisele wõttis ja saadud järeldused konspiratsiooni süvendamiseks kasutas. Wiimastel aastatel on meie partei põrandaaluses tegewuses olnud kuulmata jämedaid konspiratsiooni algnõuete rikkumisi. Seltsimehed alla hindasid oportunistlikult konspiratsiooni tähtsust, nad ei wõtnud arwesse neid õppetunde, mis meil oli olnud rea aastate jooksul ja millest iga põrandaalune tegelane oleks pidanud enesele tarwilised järeldused tegema. Tehes partei poliitikas jämedaid oportunistlike wigu, teostasid nad konspiratsiooni ja prowokatsiooni wastu wõitlemise alal samasugust paendlust, oportunistlikult. Kingissepp õpetas, et meetodid ja taktika konspiratsioonis muutuwad järjekindlalt. See, mis kõlbas 1919. a., ei kõlba enam 1920. a. Kuid püsima ja muutumata jääwad konspiratsiooni algreegliid, ta põhialused. Kes mõtleb põhialuste rewideerimisele asuda, see läheb enamlike partei organisatsiooniliste ja põhimõtetlike aluste wastu. Kes ei uuri sissekukkumiste põhjuseid, kes ei awalda sallimatust ja enamlike põlgust konspiratsiooni rikkumiste wastu, see on partei tööle kadunud. Weel enam. See seltsimees on *partei töös kahjulik.*

Konspiratsioon nõuab enamlike distsipliini. Iga parteiliige, klassiteadlik tööline peab teadma, et kõige wähem distsipliini rikkumine rewolutsioonilises töös, olgu see kokkusaamisele tulemisel, partei ülesannete täitmisel wõi mujal, tähendab ka konspiratsiooni rikkumist ja kaitsepolitseile kaasaaitamist. Tallinna tööliste mäletawad, kui wali distsipliini küsimuses oli Wiktor Kingissepp. Partei organisatsiooni, iga tööline, partei liige täitis Wiktori ülesandeid sõnalausumata. Täitis neid sellepärast, et kommunistlikel parteil oli suur autoriteet hulkades. Selle autoriteedi saawutas partei oma tööga — tööliste poliitilises ja majanduslikes wõitluses, kommunistide piirita usus tööliste klassi jõusse.

Wiimastel aastatel on meie parteis distsipliin märksa langenud. Parempoolne kallak, leppemeeleolu selle kallaku wastu ning „pahempoolsus“ on lagunewat mõju awaldanud üksikutes partei organisatsioonides. Meie peame halastamata wõitlust pidama leninistliku liini solkimise wastu kahel wäerinnal, konspiratsiooni algreeglike rikkumiste wastu, peame seda tegema samasuguse enamlike järjekindluse ning leppimatusega nagu seda tegi Wiktor Kingissepp.

Wäga tähtsaks alaks põrandaaluses töös on ka sideme pidamine ja kogu enamlike põrandaalune tehnika. Wiktor tõi sellel alal *palju uut* partei töösse. Ta ühendas oma tsariaegse kogemuse demokraatliku wabariigi tingimustega ja töötas wälja süsteemi, kuidas tuleb enamlike põrandaalust sidet ja tehnikat korraldada. Eesti proletariaadil tuleb weel metsiku kodanlike diktatuuri ja walge terrori olukorras wõidelda, sellepärast peab meie partei Wiktori kogemusi iga töö alal tarwitama ja laia-

liselt realiseerima, et waenlast wõita. Wiktori poolt korraldatud sideme süsteemi peamõte seisis selles, et „põrandaaluste“ side mitte kunagi ei tohi ulatada otsekohe töölisteorganisatsioonini, see tähendab, et kirjade ja muude teadete edasiandmine ei pea mingil tingimisel sündima otsekohe põrandaaluse sideme ja kirjasaaaja kokkusaamise teel. Side wõi kirjade edasiandmine peab sündima mitmete ustawate inimeste kaudu. Ainult see kindlustab, et nuhid rewolutsionääride jälgile ei saa. Terwe rida wiimase aja sündmuse meie parteis, nagu prowokatsiooni hädaohu allahindamine, jämedad konspiratsiooni rikkumised jne, mis parteile suurt kahju on toonud, nõuawad sellepärast rohkem, kui kunagi warem, kogu selle päranduse realiseerimist, mida meie jättis Wiktor Kingissepp enamlise konspiratsiooni alal.

Wiktor Kingissepa enamlise päranduse realiseerimisele

Wiktor Kingissepp ei olnud mitte ükski hiilgaw töölisteklasi enamline organisaator ja agitaator, kodanluse ja sotsiaaldemokraatia wihasem paljastaja, enamluse põhimõtete teostaja eesti rewolutsioonilise töölisteliikumise praktikas. Tema pärandusel on meie partei jaoks ühtlasi suur *teoreetiline tähtsus*. Kingissepp oli eesti kommunistilise liikumise enamline teoreetik.

Seistes järjekindlalt marksismi ja leninismi alusel, waatamata üksikute wigade peale töölisteklasi liitlaste hindamise küsimuses, käsitawad Kingissepa kirjatööd terve rea suure teoreetilise wäärtusega probleeme eesti töölisteliikumise ülesannete selgitamise, eesti kodanluse ja sotsiaaldemokraatia osa paljastamise, töölisteklasi majandusliste ja poliitiliste wõitluste korraldamise, partei hüüdsõnade ülesseadmise ja wahetamise, põrandaaluse ja põrandapealse töö sidumise, kodanluse ja sotsiaaldemokraatia paljastamise meetodide wäljatöötamise, kahel wäerinnal wõitlemise jne küsimustes. Tema töö teoreetilisel wäerinnal on lahutamata osa sellest tegevusest eesti kommunistilise liikumise enamlustamise alal, mida Wiktor korda saatis.

Kui järjekindel enamlane, pidas Kingissepp kommunistilise partei üheks esimeseks ja suuremaks ülesandeks sotside juhtide ja nende poliitika paljastamist.

Ta näitas, et ei ole ühtegi ala töölisteliikumises, kus ei tuleks sotsidega kokku puutuda, kus ei peaks neid, kui kodanluse sotsiaalset peatoetuspunkti töölisteklasis, purustama. Sotsidewastane wõitlus on ühtlasi ka wõitlus kodanluse kurnamisekorra ja diktatuuri wastu.

Enamliste meetodide abil paljastas Kingissepp eesti sotsiaaldemokraatia sotsiaalse sisu ja näitas, et see partei oli algusest peale üks äraandlikumatest ja werisematest parteidest teises Internatsionaalis. 1919. a. ülistas see partei demokraatiat taewani, lubas töölistele paradiisi maa peale tuua, kahe aasta pärast sotsialismi Eestis teostada, kuid samal ajal saatis ta oma liiderid Mihkel Martna Inglise ja Prantsuse imperialistide kindralstaapi abi paluma Eesti rewolutsiooniliste tööliste wastu ja Rei Soome töörahwa ülemtimuka Mannerheimi juurde lihunikke Eestisse kutsuma. Soome lihunikud pussitasid siin tuhandeid töölisi ja talupoegi, kuna Inglise imperialismi kuulid töölisi mättasse löid. Niisugused olid sotside sõnad ja teod.

Kingissepp muutis sotsiaaldemokraatia wastase wõitluse töölisteliikumises wõitluseks kapitalistilise süsteemi ja selle süsteemi agentide wastu. Sotsiaaldemokraatia wastane wõitlus oli ja peab jääma üheks tähtsamaks ülesandeks rewolutsioonilises töölisteliikumises. Mida raskemaks muutub kapitalistilise majanduse seisukord, mida kõwemiini pigistawad kriisi tangid, seda äraandlikumaks, petlikumaks, werisemaks muutub sotsiaaldemokraatia, seda ägedam ja järjekindlam peab olema wõitlus sotsiaalfaschistide kui kodanluse agentide, alatute äraandjate ja prowokaatorite wastu. Sotsiaalfaschistid toetawad awalikult faschistilise diktatuuri ettewalmistust ja maksmapanemist. Nad walmistawad koos kodanlusega uut sõjakäiku Nõukogude Liidu wastu. Nad on walmis ja ootawad, millal neid Londonist, Pariisist kästakse sõjariista tõsta „tsiwilisatsiooni kaitseks“. Kuid seda näeb ainult klassiteadlik tööline. Laialised töörahwahulgad lasewad endid weel tänapäew sotsiaalfaschistidest petta, usuwad nende juudaste demokraatliisi sõnakõlkse. Ainult Kingissepa eeskujul, tema järjekindluse ja halastamatusega sotsiaalfaschismi wastu wõideldes, suudame neid hulksid sotsiaalfaschismi mõju alt wabastada.

Peatähtsusega selles wõitluses, mida Kingissepp kontrewolutsioonilise sotsiaaldemokraatia vastu pidas, on need *rewolutsioonilised sõjakad meetodid*, kuidas ta töörahwahulkade ees sotsiaaldemokraatia juhte ja nende poliitikat paljastas. Ta oskas sotsiaaldemokraatia juhte ja nende äraandlikku poliitikat niilwiisi paljastada, et see kõige laiematele tölistehulkadele arusaadaw oli ja neid hulkasid sotsiaaldemokraatia vastu wõitlusele tõukas. Eriti just siin on meie parteil Kingissepa pärandusest weel palju õppida. Sotsiaalfaschismi hulgalise aluspinna purustamine, sotsiaaldemokraatliste tööliste ja tema mõju all olewate töörahwahulkade wõitmine nõuab meie parteilt nende sõjakate meetodide täielikku kasutamist, mida Kingissepp oma töös tarwitas.

Ühtlasi sai Kingissepp aru, missugune tähtsus on *sotsiaaldemokraatial „pahempoolse“, kardetawama ja äraandlikuma tiywa paljastamisel*. Ja sellepärast pidas ta selle tiywa esitajate Kruuside, Puskarite, Joonaste, Freibergide vastu järjekindlat wõitlust. Ta näitas ära, et need „pahempoolsed“ ollused, kes pärast 2. Internatsionaali enesepaljastamist ja enesekompromiteerimist imperialistilise sõja päewil, sotsiaaldemokraatia ametliku poliitika vastu „opositsiooni“ tegid, hiljem täielikult sotside leeril tagasi lähewad. On üleliigne ära märkida, et see nüüd ajalooliselt tõendatud on. Kingissepp ei pidanud sellepärast nende olluste vastu mitte üksi ideoloogilist wõitlust, waid wõttis tarwitusele organisatsioonilisi abinõusid, et neid tölisteklassist isoleerida (iseseiswa sotsialistilise tööliste partei lõhenemine 1922. a. aprillis) ning nende mõju all olewaid töölisi kommunistidele wõita. Kingissepp wiis siin läbi järjekindlat enamlist taktikat. Teisiti poleks olnud mõeldaw EKP edaspidine enamlustamine. Seda on waja eriti alla kriipsutada wastukaaluks eesti parempoolsete oportunistide ja rahwusdemokraatide taktikale, kes ühist wäerinda katsusid luua eesti iseseiswate sotsialistide juhtidega, püüdes neid pealegi ära kasutada wõitluseks EKP enamliste liini vastu ning kes isegi nüüd weel, pärast seda, kui iseseiswate sotsialistide partei ammugi awalikkude sotsiaalfaschistide poole üle on jooksnud, seda parteid katsuwad kujutada „rewolutsioonilise proletaarse parteina“. Paljastades halastamata järjekindlusega igasuguseid oportunistilisi moonutusid, jatkab EKP sotsiaalfaschismi wastases wõitluses Wiktor Kingissepa sõjakat enamlist liini.

Sotsiaalfaschistide Nõukogude Liidule kallaletungimise poliitika paljastamine peab Kingissepa eeskujul tänapäew muutuma üheks suuremaks ülesandeks proletariaadi parteil. Kunagi ei ole interwentsiooni hädaoht niu suur olnud, kui praegu. Sotside wariseerlik ja prowokaatorlik poliitika on waja paljastada, nende petlikud sõnad häbiposti naelutada. Imperialistid walmistawad uut sõjakäiku Nõukogude Liidu vastu ja Eestisse saadetakse uus „Judenitsh“, kes asub walgete bandede etteotsa, et Leningradi peale marssida. Sotsid wõtawad selle uue sõjakäigu organiseerimisest otsekohe osa. Tuhat korda kelm ja äraandja on see, kes nüüd töolistele tuleb seletama, et walimiste kaudu ja „presidendi“ wõimule upitamise teel tölisteklass kunagi walitsewaks klassiks tõuseb, kasutades üksi walimisseadust ja loobudes püüetest wägiwalda kukutada wägiwallaga. Kingissepp kirjutas 1919. a., et sellest ajast peale, kui Eesti kodanlus wõimule pääsis, kui ta omale löi sõjariistus jõu, ei ole Eesti töörahwal teist teed wabanemiseks kui selle sõjalise jõu purustamine, mille peale rajatud kodanluse wäewõimuwalitsus. See purustamine peab tabama „rahwawäe“, kaitseliidu ja sotside bandede kontrewolutsioonilist südant.

Uus sõda, mida sepitsetakse Nõukogude Liidu vastu, peab muutuma kodusõjaks, milles proletariaat purustab kurnajate wõimu ja maksma paneb oma diktatuuri. Wiktor kutsus 1918—1919. aastatel proletariaati sõjariistus wõitlusele kodanluse vastu. Ta oli klassisõja tulisem agitaator. Uues interwentsiooni sõjas tuleb meil kümnekordse jõuga klassisõjale üles kutsuda, töörahwast igapäew ja igalpool tegelikult selleks organiseerida, sest ainult sel teel wõime kiiresti, ilma suuremate kaotusteta metsiku laastawa sõja lõpetada ja rahullikule, ülesehitawale tööle asuda.

Seltsilised! Eesti töörahwas!

10. aastat tagasi surmas kodanlus tölisteklassi juhi, kes wõitles wale, äraandmise, töörahwa kurnamise ja kodanluse wägiwalla vastu. Kodanlus tappis külb

Wiktori, kuid ta ei saa kunagi tappa seda ideed, mille kandjaks oli Wiktor, mille väljendajaks ja edasikandjaks on kommunistiline partei, Eestimaa Kommunistiline Partei on proletariaadi, on kurnatute ja rõhutute partei, see partei on varustatud võimsa teoreetilise sõjariistaga, mille nimi on leninism, millega võitis Wenemaa töörahas, kes nüüd waba on kõigist kriisi haigustest, milles mädaneb kapitalistiline ilm.

Kodanlus on kōdunew klass, kapitalistiline ilm on hukkumisele määratud. Veel wõib kodanlus töörahwast hammustada, kuid *mitte kunagi wõita*. Kuid töörahwa wõit ei tule iseenesest. Kodanluse wõim ei lange kokku „ajaloolise paratumatuse“ tõttu, nagu sellest tihti kõnelewad oportunistid, paendlised intelligendikesed. Töörahas peab oma *wõitu organiseerima*, sest ainult organiseeritud wõitluses langevad ahelad, mis sajad aastad töörahwast kurnanud.

EKP on ammutanud Wiktor Kingissepa enamlisest pärandusest palju kogemusi oma tööks. Aga see rikkalik pärandus ei ole veel kaugeltki lõpuiikult kasutatud partei kindlustamiseks ja tema wõitluswõime tõstmiseks. Meie peame rakendama kõik partei ja Kominterni liini alusel seiswad jõud tööle, et seda pärandust kasutada eelseiswates wõitlustes.

Kingissepp õpetas meile, kuidas kõige raskemates põrandaalustes tingimustes luua tugewat organisatsiooni, kindlat enamlist konspiratsiooni ja kõikumata parteilist dissipliini. Meie peame kasutama seda enamlist õpetust ja eeskju täiel määral uutes tingimustes partei kindlustamiseks.

Kingissepp jättis partelle suure päranduse enamlise põrandaaluse ja põrandapealse töö sidumise alal, ilma milleta ei ole mõeldaw tööliste klassi organiseerimine ja tema enamuse wõitmine. Meie peame seda kasutama uues olukorras hulkade rewolutsioonilise wõitluse organiseerimiseks ja tööliste klassi enamuse wõitmiseks.

Kingissepp näitas, missuguse enamlise wiha ja järjekindlusega tuleb wõidelda prowokatsiooni hädaohu wastu parteis ja töölisteorganisatsioonides. Meie peame kasutama tema juhtnõõrisid kõige otsustawamaks wõitluseks selle prowokatsiooni wastu, millega kodanlus ja sotsiaalfaschism meie liikumist halwata tahab.

Kingissepp näitas kümnete kogemuste najal, kuidas partei peab tungima kõige laiematesse töörahwahulkadesse ja neid rewolutsioonilise wõitlusega kaasa tõmbama kodanluse kukutamiseks ja enese wabastamiseks. Meie peame neid kogemusi kasutama tööliste klassi ja tema liitlaste wõitmiseks proletaarse rewolutsiooni lipu alla.

Kingissepp õpetas, kuidas tuleb wõidelda kodanluse sotsiaalse peatoe — kontrrewolutsioonilise sotsiaaldemokraatia wastu tööliste klassis, et tema hulgalist alust purustada ja teda isoleerida. Uutes wõitluse tingimustes, otsustawatele lahingute lähenedes, peame tema eeskju ja kogemusi kümnekordse jõuga teostama.

Kingissepp oli enamlise leppimatuse eeskju wõitluses kahel wäerinnal — parempoolse ja „pahempoolse“ oportunisti ning leplikkuse wastu. Tõstes meie partei wõitluswõimet, wõideldes partei enamlise ühtsuse ja dissipliini eest, valmistades parteid ette uuteks otsustawateks wõitlusteks, peame samasuguse enamlise leppimatuse ja järjekindlusega wõitlema kahel wäerinnal, parempoolse kallaku kui peahädaohu, kontrrewolutsioonilise rahwusdemokratismi, trotskismi, „pahempoolse“ ning leplikkuse wastu.

Igawene mälestus wanale enamlasele, proletariaadi wõitluse organiseerijale ja tööliste klassi juhile Eestis, leppimata wõitlejale leninistliku liini eest proletariaadi parteis, wäsimata marksismi-leninismi ideede propagandistile!

Needus timukatele! Töörahas ei unusta Wiktori timukate nimesid!

Elagu Eestimaa Kommunistiline Partei!

Elagu rahwuswaheline proletaarne rewolutsioon!

**Eestimaa Kommunistilise Partei
(Komm. Internatsionaali sektsiooni) Keskkomitee.**

Interwentsiooni-hädaohu wastu

Kapitalistlise ilma majandusline kriis, mis kapitalismi üldise kriisi pinnal arenedes järjesti terawama kaju wõtab ja ühte majanduseala teise järgi, ühte riiki teise järgi oma küüsi haarates kogu kapitalistlisel ilmal ikka rohkem ja rohkem kōri kinni nõõrib, sunnib üleilmset kodanlust määratud jõupingutusi tegema ja äärmisi abinõusid tarwitusele wõtma, et mädanuse surmaõhust wälja pääseda. Tõõrahwa kõige metsikum kurnamine, tööliste wõitlusejõu kõige halastamatum häwitamine ja wõitluse werine mahasurumine ning uus kohutaw ilmasõda, eestkätt interwentsioon, kallaletung Nõukogude Liidule — need on teed, wõi, õigem, see on ainuke tee mitmes harus, mida möõda kodanlus loodab kriistummikust, lämbumisest ja mädanemisest pääseda.

Seda teed sammub üleilmne kodanlus kõige järjekindlusega, kulutades ennekuulmatuid hiiglasumme selleks, et ennast hambuni relwastada, maad, merd ja õhku hiiglatapatalguks walmis seada, proletariaati tumma härjana enda sõjawankri ette rakendada ja üle Nõukogude Liidu warede oma imperialistliste wastaste purustamisele tormata.

Wäikeriikide mitte wähem kurnamisjõhker, mitte wähem werejanuline kodanlus ei wõi selles hiiglajõudude häwitawas kokkupõrkes küll mitte ilmallutamisele mõelda, kuid sama wähe wõiwad nad kõrwaltwaatajateks jääda. Oma jalgealuse, oma tulewiku kindlustamine ja saagiosa ahmimine sunnib neidki *aktiivselt* ette walmistama, sunnib neid kawatsema ja rehkendama, missuguses üldise wõitluseplaani osas nende huwid kõige paremini täitmist leiaksid, missuguse suurriigi lipu all nende saagiosa kõige kindlam, kõige raswasem tuleks — kui seda osawõtmist senine arenemiskäik juba ette pole kindlaks määranud, nagu seda näiteks Belgia, Tshehoslowakkia j.t. kohta wõib ütelda, kes wääramatalt prantsuse sõjawankri ette on rakendatud.

Eesti kodanlus ei ole erandiks; wastupidi, otse suurte üleilmsete jõudude — proletarse Wenemaa ja üleilmse imperialismi — wahelises kokkupõrkes ilmale tulnud, ise sellest wõitlusest kõige aktiivsemalt osa wõtnud, teab ja tunneb eesti kodanlus sellest omariikluse sündimise esimesest silmapilgust peale, et wõitlus Nõukogude wõimu wastu tema elu ja surma küsimus on. Eesti kodanlus on kaks korda iseenda nahal tunda saanud, mis proletariaadi diktatuur kurnajatele ja tõõrahwa timukatele tähendab, kolmandal korral läks see karikas temast noatera wõrd möõda (1. dets. 1924). Eesti kodanlus teab, mäherdused pikad wereohwrite arwed tal rewolutsiooniliku eesti tõõrahwa ajaloolises arweraamatus tasumist ootawad: Tapa, Wiljandi, Wõrumaa, Saaremaa kohutawad weretalgud, Isborsk, Seamäerabad ja Raadi mõisa kruusaaugud, Waldeki metsad ja lugematu hulk soomülkaid ning nõmmemändisi üle maa, — kõik see karjub järelejätmatult häwitust timukatele. Ja mitte üksi fashistilisele kodanlusele, waid samawõrd „meie“ sotsfashistidele. Kui nende wiimaste üks kõige werisematest werekoertest, Karl Ast, kes 1. dets. ülestõusu järel eriti selleks ministeeriumi waliti (ilma „portfellita“), et kodanluse ja sotsjuudaste kõige metsikumat weretantsu tööliste kallal nii sõnas kui kirjas terwe ilma ees õigustada ja ilustada, — kui see ülemprowokaator, nagu teda paljastas juba sm. Kingissepp 1919. a., riigikogu ees kord awalikult seletas, et tema ja ta kaaslased wäga hästi teawad, mis neil kommunistidelt ootata on, kui Eestis nõukogude wõim maksma saab — ja see oli nimelt wõllas, mis Ast oma kambaga ütles töölistelt ära teeninud olewat, — siis kordas Ast ainult seda, mida Eestis iga klassiteadline tööline kui oma ajaloolist ülesannet tunneb. Sest kõigis neis tõõrahwa üksikutes ja hulgalistes kägistamistes, pussitamistes, kõigis neis mättalõõmistes ja kontidemurdmistes, mis Eesti „iseseiswuse“ teed üle 3000 proletarilase surnukehaga „ehiwad“, on sotsiaalfashistid kõige innukamalt, kõige suurema huwi ja õhinaga osa wõtnud. Soome pussikangelaste Eestisse kutsumisel on peateene ju ülemkõie-seebitajal August Reil; Isborski üle sárawad tööliste werepunas Hellati, Oina j.t. nimed; Asti „teeneid“ juba puudutasime; wana „eesti sotsialismi isa“ Martna (Mihkel) wingumine, et teda ta kaagiwennad ise jalanukkidega küljekontide wahele taguwat, sest et ta wahetewahel neid kodanluse werises peeglis paista laseb,

et oma südametunnistust „waigistada“, — tema wingumine ei päästa teda ometi mitte sellest, et ta oma kaaswendadest timukajõuguga kõik tapatalgud tööliste kal- lal on kaasa teinud. Ja nii edasi kõik needsinatsed teised Juhansonid, Wainud, Piiskarid, Joonased...

Kas wõib olla kõige vähematki kahtlust wõi kaksipidiarwamist, et eesti kodanlus ja eesti sotsid seesugust poliitikat ajades kõige selgemalt teadsid, et nad oma *sur- mawaenlase* wastu wõtlewad, ja et nad ka edaspidi nõukogude ja Nõukoguderügi wastu seesugust wõitlust saawad pidama, et neile wäga ja wäga selge on tulewiku wäljawaade selles küsimuses: kas wõidab nõukoguwõim ja wariseb ning häwineb kodanluse jõhker surwe ning kurnamine ja kodanlus ning sotsfaschistid saawad oma teenitud wõllapalga, wõi — peab nende poolt kõik kaalule panema, et — nõu- kogudewõimu häwitada.

Sellest tulewad eesti töörahwal tarwilikud järeldused teha, ja selleks on kõige- pealt tarwis purustada kõik need walewõrgud ning suitsukatted, mida kodanlus, sotsfaschistid, kontrrewolutsioonilised rahwusdemokraadid ja kõiksugu muud kontr- rewolutsiooni agendid töörahwa ridades Eestis ja ka wäljaspool — eriti Nõukogude Liidu eesti töörahwa ridades — püüawad selleks laiali laotada, et eesti proletariaadi, eesti maatameeste, wäikemaameeste ja kõigi teiste kurnatud töörahwakihitide walw- sust oma klassiwaenlase wastu uinutada, eesti töörahvast tema ainukeselt õigelt teelt — rewolutsiooniliku wõitluse teelt — kõrwale juhtida, sotsiaaljuudaste ära- andmisekaagi otsa tirida ja sealtkaudu sõnakuulelikult kodanluse sõjawankri ette rakendada... Nõukogude Liidu töörahwahulkade weristamiseks.

Neid walewõrkusid kootakse aga samal määral järjesti pinewamini, mida lähe- male otsustaw kallaletungimise silmapilk jõuab, ja seda ühel- kui teiselpool traat- aeda ühtlase hooga. Meie teame nätteks, kuidas kommunisti nime warjule pugunud rahwusdemokraat J. Palwadre Nõukogude Liidus — Eestimaa töölisteklass tunneb ligemalt tema Antonist wenda, endist Eesti kaagiministrit ja nüüdset samasugust kaagikohtunikku koguni timukaterügi ülemkohtunikuna — juba ligi kümnekonna aastate eest püüdis lõendada, nagu poleks eesti kulakute kontrrewolutsiooniline wõitlus nõukogudewõimu hävitamiseks käsikäes walge Eesti timukatejõukudega ja tsaaritimukate salkadega, nagu poleks see muud midagi olnud kui neile kontr- rewolutsioonäridele, kes Palwadre kinnituse järele mingid kontrrewolutsioonärid ei olewat olnudki, „wene seltsimeeste“ waletaktikaga pealesunnitud saanud. Samane J. P. kinnitas teisel — kah ammu juba — et Eestimaa proletariaadi werised wõit- lused oma kodanluse kukutamiseks midagi muud ei olewat olnud kui „rewolutsiooni wärdjad“. Weel enam: samane J. P. on otse wiimastel aastatel ja wiimasel ajal mitmel korral katseid teinud eesti töörahwa wõitlust porisse sõtkuda, eesti tööliste- klassi ja kehwtalurahvast nende juhi, Eestimaa kommunistlise partei, wastu üles kihutada, samal ajal aga lõendades, nagu poleks Eesti kodanlus ja sotsjuudased näit. 1919. a. mitte oma tahtel punast Petrogradi waldama ja nõukogudewõimu hä- witama tõtanud, waid ainult imperialistide sunnil, kelle wastu Eesti kodanlus nüüd ise... wõtlewat, kui oma kurnaja ja suruja wastu!!!

Seesugused lõendused, mis sadandetes teisendites J. Palwadre kirjutustes kokku ühtse kindla kawa, kindla süsteemi sünnitawad, ei ole lõelisel ja *tegelikult* muud midagi, kui kodanluse tellimise täitmise kontrrewolutsioonilises wõitluses Eesti töö- rahwa ja nõukogudewõimu wastu, milles J. Palwadret ja tema rahwusdemokraatist kampa Eesti faschistide leerist kõige jõuga toetatakse.

Lõenduseks toome ühe näite kõige hiljemast ajast. Eesti faschistide häälkand- jas „Kaitse kodu“, nr. 5, 15. märtsist 1932., kirjutatakse pealkirja all: „Kodusõda eesti kommunistide hulgas 1. detsembri pärast“ järgmist:

„Kohe pärast seda, kui 1924. a. 1. detsembri mässu juhid pääsid üle piiri, läks Eesti kommunistlikus parteis lahti „kodusõda, sest kallaklased hakkasid juhtidele ette heitma wigu, mis tehtud mässu korraldamisel Tallinnas. Ja kuigi 1. dets. „sõjariistus ülestõusust“ on möödunud üle 7 aasta, kestab too kodu- sõda endiselt. Kallaklased jatkawad oma „wirisemist“ ja mässujuhid on sun-

nitud lõõma tagasi kallaletunge, wõttes tarwitusele igasuguseid abinõusid, *ka luiskamise ja ajaloo wõltsimise*... (minu sõrendus — H. P.).

„Kallaklased heidawad parteile ja mässu „ülemjuhatajale“ J. Anweldile peawigana ette: 1) EKP hindas rewolutsioonilist olukorda walesti (ei olnud üldist „tõusu“ töolisteklassis, ei olnud tahtmist wõidelda, sõjawägi ei olnud „ülestõusjate“ poolt, maatõrahwas ei olnud „ülestõusu“ poolt); 2) partei wils wõitlusse ainult tõrahwa eelsalga Tallinnas, tahtis wõimu tööliste jalge ette panna tõrahwa laialiste hulkade seljataga.

„Nendele etteheidetele wastab nüüd m.a. detsembrikuu „Klassiwõitluse“ numbris... H. Tummeltau, wõttes õige kõrged noodid, kuid selle juures *laskudes tõsiasjade moonutamisse ja otseselt luiskamisse*...“ (minu sõrendus — H. P.).

Kas pole trusüdamik kooskõla „kallaklaste“ wahel — sellena on Eesti kodanlus kümnetel kordadel kujutanud J. Palwadre kampa, kes Nõukogude Liidus wõitleb EKP ja ta juhtiwate tegelaste wastu — ühelt ja Eesti fashistide peastaabi wahel teiselt poolt. Missuguse hoolsusega kontrrewolutsiooniliste rahwusdemokraatide must wõitlusetöö EKP wastu kõigepealt — jutumärkidesse pannakse! Mitte wiriseminegi, waid „wirisemine“. Sest „Kaitse Kodu“ fashistidestaabi plaanis pole see ju ka tõesti mitte wirisemine. Ja siis — mitte „kallaklaste“ wäidete wastu ei waidle „K. K.“, waid sm. H. Tummeltau seletuste wastu, seega selgel sõnal ja otsekohe *kallaklaste waateid kinnitades*.

Meie küsime: kas ei ole seega „kallaklaste“, s.o. eesti rahwusdemokraatide, süüdistused EKP wastu 1. dets. ülestõusu küsimustes **objektiivselt** mitte otsekohe *Eesti fashistide peastaabi tellimise täitmine*? Kas ei ole mitte selles rahwusdemokraatide wäljaastumises **objektiivselt** Eesti kindralstaabi ja rahwusdemokraatide *ühine wõitlus* EKP wastu, eesti tõrahwa ja tema rewolutsiooniliku wõitluse wastu? Kas ei ole „Kaitse Kodu“ artikkel otsekohe selleks Eesti tõrahwale kirjutatud, et teda üles kihutada EKP wastu ja uskuma panna seda, mis J. Palwadre Nõukogude Liidus rahwusdemokraatide eesotsas EKP mustamiseks 1. dets. ülestõusu küsimustes on kirjutatud. Ja kas ei ole meie kohus eesti tõrahwale hüüda, et ta tuhatkordselt teritaks oma walwelolekut ja wõitlust selle kihwti wastu, mida rahwusdemokraadid — kommunismi sildi all! — Eesti fashistide ja sotsfashistide sotsiaalse tellimisena EKP ja eesti proletariaadi ja kehwikute wõitluse lämmatamiseks wälja külwawad. Ja kas ei tule eesti tõrahwal tuhatkordselt teritada seda wõitlust eriti käesolewal silmapilgul, kus lähenewad otsustawad kokkupõrked kodanlise ilma ja üleilmse proletariaadi wahel.

Sama ülesannet, mida Nõukogude Liidus kontrrewolutsioonilise kodanluse agentuurina täidab rahwusdemokratism, täidab Eestis eriti ja eeskätt sotsiaalfashistide pere „pahem“ tiiw Juhansonide ja Nigol Andresenitega eesotsas. Need „pahempoolsed“ on imperialismi üldises wäerinnas selleks erisalgaks määratud, kes peawad rewolutsioonilisele wõitlusele kalduwaid töölisi kinni püüdma, neid, kes juba sotsfashistide mustast timukapoliitikast on aru saanud ja neile selja pööravad, et Kominterni rewolutsiooniliku wõitluselipu alla rutata. Neile saadetakse „pahempoolsed“ sõtsid kaela. Need peawad laulma ja laulawadki, et sotsfashistid tõepoolest kodanlist poliitikat ajawad, et see õige pole, kui nad kodanlusega walitsuses käsikäes töötawad jne. Aga waat meie, „pahempoolsed“, meie ajame seda õiget töolisteklassi poliitikat; meie kiidame ju isegi mõnes asjas (mõnes asjas!!) Nõukogude Liitugi, kuigi seda ei saa eeskujuks wõtta. Sellepärast — astuge meie poeuksest sisse, ajagem juttu ja rüübakem kalja meie „elawast“ „Rahwa Sõnast“, milles meie teinekord isegi oma isamaad ja rahwustlust tõgame. Kuis wõiks see kõik muud olla kui tõsine tõrahwa huwide kaitsmine! Sellepärast — walimised on ukse ees! — hoidke aga häälled meie kandidaatidele. — Et need kandidaadid samad jõhkramatest jõhkramad töolistetimukad on, Reide ja Astidega eesotsas, sellest suurt juttu ei tehta.

Siin on kodanliste fashistide taktika muidugi teine kui rahwusdemokraatide suhtes. Siin tehakse ilmalärmi ja karjutakse kõigil kodanluse ajakirjanduse täiturudel, et „pahempoolsed“ sõtsid need päris rewolutsionärid olewat, kui mitte veel

kommunistid täna, siis kahtlemata homme, sellepärast — ja selles on ju kodanluse kisa tõsine mõte — sellepärast, töölised, hääletage „pahempoolsetele“ sotsidele, sest, näete, meie ju tembeldame ja tunnistame nad tõelisteks tööliste klassi eest võitlejateks.

Oma vihase karjumisega „pahempoolsete“ sotside ja wahetewahel isegi kõigi sotsfaschistide aadressil püüab kodanline ajakirjandus neid töölistele wastuwõetawaks teha, see on omawiisi reklaam, on tõeliselt nende sotsiaalse tellimise täitmine, et töölisi pimestada, neid sedakaudu kodanluse raudkontsa alla painutada.

* * *

Meil ei ole tarwis pikalt peatuda minewikul „iseseiswa“ Eesti ajajärgust, et näidetege kinnitada, kuidas eesti kodanlus teadlikult ja aktiivselt ühes teiste kontrewolutsiooniliste jõududega ja oma käe peal nõukogudewõimu wastu on wõitlust pidanud. Iga eesti tööline ja kehwik mäletab näit. 1919. aastast neid päewi, kus Eesti timukraatlise walgewäe ohwitserid ja lööksalgad punase Petrogradi külje all were-tõid toime panid wõi Pitka-poisid hurraatades Punasemäe („Krasnaja Gorka“) kindlust wõtma tõttasid, et Petrogradi wallutamisel saagi jagamises jaomehed olla.

Ja eesti kodanlus, ning sotsid mitte vähemal määral, on ju ise lugematuil kordil kinnitanud, on sellega suurriikide imperialistide ja sotsjuudased eriti II Internatsionaali juudastekamba peastaabi ees uhkustada püüdnud, ja just rajariigid need olid, kes enamlusele läänepoole tungimisel walli ette ehitasid ja et nad nüüdki eelwäesalkadena sel wallil wahti peawad ja sellepärast Lääne-Euroopa kodanline ilm nende teenuseid peab hindama. Muidugi, niihästi faschistid kui sotsfaschistid kinnitawad seejuures kõige tõsisemalt — ja rahwusdemokraadid Nõukogude Liidus kordawad seda sama tõsise näoga —, et Eesti kodanlus sel wahipostil seistes ainult enesekaitse peale mõtlewat ja ka klassisõjas 1918/20. ainult enesekaitsel olewat tegutsenud, kuna punawäed ülekohtuselt nende õiglast demokraatlikku rahu rikkunud. Kuid eesti töölisteklass, eesti töörahwas üldse oleks pöörane, kui ta seda oma klassiliste weriwaenlaste kihwtist uinulaulu silmapilgukski kuulama jääks, uskumisest rääkimata. Juba sellepärast oleks meeletu seda uskuda, et Eesti oma geograafilise seisukoha poolest imperialistide üldise interwentsiooni kawas paratamata tähtsaks sõlmepunktiks saab olema. On ju ilma sõjakunsti peensuste tundmatagi selge, et kallaletungi üks teesiht Leningradi peale wiib, ja sel teel Eesti see maaala on, kust kallaletung otsekohe peab algama, kust hüppamiseks hoogu wõetakse ja kus kaugemalt tulijatel tarwilikud materjaalsed sõjatarwidused waruks peawad seisma.

Samati selge on, et Eesti siin wälja ei eraldu, waid imperialistide ühise plaani järele koos teiste lähemate ja kaugemate naabritega tegutseb. Ka seda pole eesti faschistiline kodanlus salata saanud, kuigi neid ettewalmistusi awalikult ei aeta; rajariikide kindralstaapide ühised nõupidamised, wastastikused külaskäigud sõjaliste ettewalmistustega koha peal tutwunemiseks, wastastikune manöwriteweguse kokkukõlastamine tulewase sõjategewuse eelmänguna ja harjutusena, piiriäärsete kindlustuste ülewaatamine teiste kindralstaapide ja kindralstaapide poolt — kõik see kõneleb selgesti küllalt, et Eesti ainult üksik lüli imperialistilise interwentsiooni plaanis. Kuid — kriipsutame ikka ja jälle alla — mitte surnud lüli, mitte ainult teiste tahte pärast paigale pandud, waid eluline, isetegew, aktiivselt wõitlusele walmistuw osa sellest wäerinnast, kelle ajalooliseks ülesandeks on Nõukogude Liidu kallale tungimise eelwäe osa mängida.

Ilma, et mõistatama hakkaksime, kuidas kallaletungi kawas üks wõi teine ala üksikute suurriikide mõjukondade järele on jaotatud, on siiski käega katsutaw, et Baltimere piirkond kallaletungimises peamiselt inglise imperialismi mõjukonda kujutab; eriti käib see Eesti kohta, mille sadamatest ja rannikust mööda laewatee punase Kroonlinna ja Leningradi poole wiib. Sellepärast on inglise kapital kogu „iseseiswuse“ aja Eestit oma kühüsis pidanud, mis seda kergem oli, et inglise kapital juba tsaariajast saadik Eestimaa majanduse elus silmapaistwat osa mängis, milline osa „iseseiswuse“ aastatel veel tuntawalt suurenes, kuni wiimaks, 1927. a., wälislaenu kaudu, Eesti majandusline elu, Eesti majandusepolititika juhtiwus täiesti ing-

lise kapitali kontrolli alla sattus, kes isegi välispidi oma kaikamehe (komissari) Eesti rahalise liikumise juhtiwa keskkoha, Eesti panga juurde ametisse seadis. Ja oli ju nimetatud välislaengi otse selleks antud, et eesti kodanlusel aidata seda kaigast käes hoida, millega ta eesti töörahvast imperialistide suurtükilihaks kokku karjatab. Veel enam — 1927. a. laen oli otsekohe awansiks Nõukogudele sõjalise kallal tungi (interwentsiooni) ettewalmistamises. Sest meie teame, kuidas kohe selle järel eesti kodanlus — ikka ühes sotsidega — kiires korras sõjaliste raudteede ehitamise käsile wõttis. Kui meeles pidada paljastusi, mis kahjurite ja II Internatsionaali interwentide protsessidel Moskwas awalikuks tuli, siis on selge, et uute raudteede ehitamise kawa, mis Eestis 1928. a. wastu wõeti, üks lüliline oli interwentsiooni üldisest plaanist.

Milleks oli Eestil waja uut raudteedewõrku, mis üldsummas umbes 50% endise raudteedewõrgu pikkusest wälja teeb? Nagu tolkorral selgeks tehti, on Eestil, ta põlumajanduslise iseloomu juures, isegi endiseid raudteid rohkem kui ta neid lähemal ajal kasutoowalt suudab ära tarwitada. Pealegi on Eesti kapitaliwaene maa, millele hulga uute raudteede, pealegi majandusliselt kahjutoowate teede — nagu seda jällegi tõestati — ehitamine üle jõu käiks. Kuid — ehitusekawa kinnitati siiski — sest seda nõuti, nagu Laidoner awalikult seletas, mujalt — ja 1931. a. lõpuks said kaks uut teed: Tartu-Petseri ja Wirtsu-Rapla „walmis“, s. o. nad pandi kuidagi käima, et mahamaetud kapitalidest pisutki sissetulekut saada. Juba esimesed nädalad ja kuud näitasid, mäherduse majanduslise koorma kodanlus nende teede ehitamisega oli töörahwale selga ladunud: enam kui kümme miljoni oli ehitustesse kinni pandud, teed aga ei teinud ega tee tänapäewgi oma liikumiskulusidki tasa. Tartu-Petseri teel, näit., pandi kaubawedu juba läinud aasta detsembris seisma, s. o. kuud poolteist peale tee awamist, sest — polnud midagi wedada! Juba teistelgi teedel wõistlewad weoautod raudteedega kaubaweos sedawõrd tugewasti, et walitsus ainult wõimuabinõudega raudteid pankroti eest jõuab hoida, ja nüüd siin uus tee, millele suurt kaubawedu ette unistadagi ei juletud.

On käega katsutaw, et niihästi üks kui teine tee puht sõjalisel otstarbel ehitati, ja selleks on nad igatahes kohal, sest Tartu-Petseri tee wiib kõige otsemat sihtipidi riigi keskkohast ja — mis veel tähtsam — pealinnast ning suuremast Eesti sadamast tulewasele Pihkwa wäerinnale. Selle tee tähtsus sõja puhul Nõukogude Liiduga, eriti väliswägede wäeliinile saatmise mõttes, on enam kui selge. Samati nagu Wirtsu-Rapla tee tähtsus, mis riigi lääneranna, eriti otseteed saared, kust kaudu wäliswäed maale wõiwad tulla, keskriigiga ja raudteedewõrguga ühendab, wõimaluse andes wägesid niihästi põhja- kui lõuna-wäerinnale saata. Samati annab see tee wõimaluse saarte ja riigi lääneosa mobiliseertud jõude kiiresti wäellinile saata, olgu Narwa wõi Pihkwa sihis.

Mitte vähem huwitaw põle ka tee, kuidas eesti kodanlus raudteede ja muude sõjatarwete jaoks tarwisminewat välisraha hankis — ei ole wististi kahtlust, et seegi asjaolu interwentsiooni üldises plaanis, oli ette nähtud, sest polnud ju suurriikide imperialistidel teadmata, et eesti ja riigid endil kassas wastawaid summe pole. Küll inglise kapital Eestile 1927. a. 25 milj. krooni laenu muretsenud, kuid — sellest jäi ligi paarkümmend miljoni kohe Londontsse, Inglise panka, ilma et Eesti silmad teda nähagi oleksid saanud, ja ülejäänud osa „auras“ muude aukude kinnitoppimisel warsti ära. Seal tuli 1928. a. korruga „hea onkel“ — Rootsi tikustrusti kuninga Ivar Kreugeri näol: ah teil on raha waja, olge head; tühise tikumonopoli eest saate korruga 3 miljoni ja laenuks enam kui kaks korda sedawõrd lisaks, iga aasta veel pisut näpuwalget kah prouadele Pariisist siidikleitide ja moekübarate tellimiseks.

Ivar Kreugeri „lahke“ ettepanek polnud muidugi mitte juhuslik, mida see asjaolu näitab, et 1927. a. laenust 4 milj. dollarit Ameerikast tuli. Ameerika kapital poleks muidugi mitte Eestisse roninud, kui talle ette juba poleks raswane suutäis kindlustatud — Rootsi tikustrusti monopoli kaudu, milles ameerika kapital mõjuwat osa mängis. Et see mahing (mahinatsioon) samati oli ette nähtud ja kawatsetud, nagu sõjaliste raudteede ehitamine, näitab asjaolu, et tikumonopol jalamaid järgnes,

kui raudteede ehitusekawa vastu wõeti, ja asi sedawõrd kiire ajuga läbi wiidi, et ministrid isegi lennukil Rootsi sõitsid monopolilepingule alla kirjutama. Sealjuures polnud esiteks Eesti tikutööstus ammugi seesuguses seisukorras, et talle seesugust operatsiooni oleks waja läinud; teiseks oli ette näha, et monopol määratusti tikutarwitajaid saab kurnama ja tikud tõeliselt kallimaks läksidki — terwelt kuus korda, nii et rahwas laialt „walgumihkleid“ hakkas tarwitama; kolmandaks polnud mingit wajadust uue wälislaenu järele, kuna alles eelmisel aastal suurem wälislaen oli saadud. Laenu wajadus on aga selge, kui interwentsiooni kawa waatame, mis sõjaliste raudteede ehitamist ja muude sõjatarwete ostmist nõudis.

Lühidalt: Eestile ja eesti kodanlusele määrati interwentsiooni plaanis kindel koht ja kindlad ülesanded ning nende täitmiseks muretseti ka tarwisminew wäliskapital — kõik muidugi mitmekordsete protsentidega Eesti töörahwa werewaewast, kes kõikide nende imperialistlike kaanide saagiha peab rahuldama, tasuta selle eest, et need teda sõjale Nõukogude Liidu töörahwa vastu rakendawad.

Nende kawaliste ja rahaliste ettewalmistustega käskikäes käisid ja neile järgnesid kiires korras teised walmistusetööd: sõjaliste ja poliitiliste juhtide (Laidoner, Strandmann jt.) „külaskäigud“ Rootsi, Taani, Poolasse; ühised manöõwrid Läti wägedega, Soome jt. wägede juhtide osawõtt Eesti manöõwritest jms. Eriti silma torkab aga ennekuulmata suurte wiljatagawarade walmismuretsemine, mida jällegi Eesti enese sisetarwitusega kuidagi seletada ei saa. Wiieaastakus 1924—28., kus pealegi kaks ikalduseaastat ja kolmas eriti raske ning saagiwaene aasta oli, weeti wilja keskmiselt 76,78 tuh. tonni aastas sisse, sealhulgas toiduwilja ainult 58,69 tuh. tonni. 1929. a. oli wiljasaak eelmiste aastate keskmisest tugewasti (12—13%) suurem, mis üldse umbes 50 tuh. tonni üle keskmise wälja tegi, sealhulgas toiduwilja eelmiste aastate 174 tuh. tonni asemel 180 tuh. tonni; kuid sellest üle keskmise ulatawast wiljasaagist hoolimata weeti juba 1929. a. ennenagemata suurel hulgal wilja sisse — üldse 114,27 tuh. tonni, sealhulgas toiduwilja 88 tuh. tonni. Oleks arwata wõinud, et sellest hulgast tugewasti üle jäi järgmiseks aastaks, kuid 1930. a., mil otse ennenagemata rikkalik wiljasaak oli — toiduwilja üksi sai eelmiste aastate 170—180 tuh. tonni asemel 270 tuh. tonni! — sellest kuulmatukõrgest wiljasaagist ja eelmise aasta ülejäägist hoolimata weeti 1930. a. ennenagemata suurel määral toiduwilja sisse, terwelt 91,56 tuh. tonni. Pealeselle otis walitsus hallparunitelt veel ligi 40 tuh. tonni rukkid, määratukõrge hinnaga, ladudesse kokku. Ja seda kõik järjesti terawenewal majandusekriisi olukorras, kus wäliskaubandus kiiresti tagurpidi läks, kus wälisrahast karjuw nappus kätte tuli, riigi sissetulekud sedawõrd wähenesid, et waja oli aasta eelarwes wäljaminekuid 7 milj. krooni wõrd kärpida.

Kas ei kõnele see ennenagematute moonatagawarade kokkukuhjamine sel silmapilgul, mil, teatawasti, interwentsioon pidi algama, selgesti küllalt, et neid tagawarasid mitte Eesti tarwitajate jaoks ei muretsetud, waid wäljastpoolt sõjajaid oodati — imperialistlike riikide sõjawägede näol, kes Eestit kallaletungimise hüppelauaks oleksid tarwitanud.

Et moonaladude kõrwal ka teiste tarwete eest hoolitseti, näitab 5-miljonilise summa määramine Inglismaalt lennukite ostmiseks, mis samal ajal sündis, kui wilja kokku osteti ja mis samati igasuguse tarwituse Eesti ulatuses ületab, sest 5 milj. krooni eest sõjalennukeid Eestile, peale kõigi muude lennuasjanduse kulude, teeb kahtlemata suurema protsendi Eesti sõjaasjanduse kuluarwetes, kui seda Eesti eelarwe harilikuis tingimuis lubada wõib. Ka siin oli sõjalise ettewalmistuse otstarb käega katsutaw.

Muidugi ei piirdu eesti fashistide ja sotsfashistide ettewalmistus interwentsioonile Nõukogude Liidu vastu ainult sõjatehnilise alaga, waid seda tehakse ka kõigil teistel aladel. Meie ei saa siinkohal pikemalt peatuda kaitseliidu juures, mis arwult juba tugewasti üle 30 tuhande on tõusnud ja täielikult korraldatud sõjawäe moodustab, kõige tarwiliku ettewalmistusega. Meie ei seisata ka sõjawäelistel õppustel kesk- ja kütsekoolides, kus õpilasi selmääral sõjaliselt ette walmistatakse, et iga aasta vähemalt 30—40 protsenti (ametlikud andmed) keskkooli lõpetajatest reserw-ohwitserideks ja reserwallohwitserideks walmistada wõidakse. Et seesuguseid

juhtivate kaadrite hulke Eestile oma „isamaa kaitseks“ (kelle vastu küll!?) tarwis läheks, seda uskuda on isegi pimedal raske.

Ja, meie küsime uuesti: kelle *wastu* walmistab ennast Eesti sel määral „kaitsema“? Läti wastu? Soome wastu? Rootsi wastu? Araablase wastu? Ei, eesti kindralid on ammu juba seletanud, et Nõukoguriigi poolt hädaoht ähwardawat. Aga Nõukogude Liit on enam kui üks kord katseid teinud Eestigagi rahuliku läbikäimise võimalusi kindlustada, ja alles hiljuti tegi ta teiste hulgas ka Eestile ettepaneku sõlmida wastastiku mittekallaletungimise leping. Kuid — sellest ei ole tänapäewani asja saanud. Miks, *kelle* süü pärast? Soome ja N. Liidu wahel sõlmiti leping, Läti ja N. Liidu wahel sõlmiti leping, kuid Eestiga mitte, ja hiljutised teated ajakirjanduses lasewad wälja paista, et lepingut üldse ei tule.

Ja see pole mitte esimest korda, kus Eesti kodanlus kõige wisamat wõitlust peab sammude wastu, mis korralikku, rahulikku läbikäimist N. Liidu ning teiste riikide wahel peawad kindlustama. Tuletame meelde, missuguse wihase kisa tõstis eesti ajakirjandus omal ajal Läti wastu, kui see N. Liiduga kaubalepingu sõlmis, ja kuidas samasugune kisa kordus tänu, kui Läti walitsus N. Liiduga mittekallaletungimise lepingu sõlmis. Eesti fashistid rüuskasid wahutawal suul, et Läti walitsus poleks tohtinud ilma nendeta lepingut sõlmida, s. o. nagu nüüd selgub, ka Läti ei oleks pidanud seda lepingut *üldse mitte* sõlmima, nagu seda nüüd Eesti ei tee.

Milles seisab küsimus? Muidugi mitte mõnes üksikus majanduslises tingimuses, mis ometi mitte poliitilise wastastikuse mittekallaletungimise kokkulepet ei tohiks mõjutada. Ei, waid selles alalises interwentsioonipoliitikas, millega eesti kodanlus ja sotsfashistid igasugust korralikku, rahulikku läbikäimise võimalust N. Liidu ja ta naaberriikide wahel takistada, segada, lõhkuda püüawad. Selles järeljätmatu püüdes laialisi hulkasid alaliselt N. L. wastu üles kihutada, ärewil hoida, millise otstarwega ka kõiksugu kohutawaid hirmu- ja õudusejutte N. L. kohta laiali laotatakse, jutte, mida wiimasel ajal eriti prantsuse ajakirjandus Rumeenia sandarmiwalitsuse allikatest otse ameerikaliku küllusega wälja külwab.

Et sotsfashistid selles N. Liidule kallaletungimise ettewalmistuses fashistidest maha ei taha jääda, näitab nendegi lõökrühmade asutamine, millele ametlikult 6. dets. m. a. alus pandi ja mida ametlikult „demokraatlikuks liinisõdurite liiduks“ kutsutakse. Selle ülesanne pidawat olema — demokraatiat kaitsta! See oleks naeruwäärne, kui mõtleme, et samased sotsfashistid ise ühes fashistidega demokraatiale kõit keerutawad, fashistlist korda teostada aidates. Kui aga meelde tuletame, et sotsid kogu „iseseiswuse“ aja „demokraatia kaitseks“ töölisi on teise ilma saatnud, „demokraatia kaitseks“ ühes kodanlusega Isborski werepulma toime panid, sama lipu all Judenitschi sõjakäiku organiseerisid, ühe sõnaga, kõige wihasemat wõitlust on pidanud proletariaadi ja N. Liidu wastu, siis saame aru, mida seesuguse lõökliidu asutamine interwentsiooni ägedama ettewalmistuse silmapilgul tähendab: sotstimukad ei taha eemale jääda, kui kodanlus töölisi weristab, kaagitab, kägistab. Sotsid tahawad ka oma lõöksalkadega „demokraatiat“ kaitsta, kapitali wõimu kindlustada, et selle tasuks õigust saada kodanluse kõrwal töölisteklassi kurnata. Ja et just „pahempoolsed“ nende lõökrühmade organiseerijate eesrinnas tegutsewad, kinnitab omakorda seda tõde, et „pahempoolsed“ see kõige wariseerilikum ja petlikum juudastekamp on, keda kontrrewolutsioon tööliste hingede püüdmiseks wälja saadab...

Oleme ainult üksikuid nähteid Eesti kodanluse ja sotsfashistide interwentsioonipoliitikast, ettewalmistustest N. Liidule kallaletungimiseks saanud puudutada, kuid needki asjaolud ütlewad igale töölisele, igale kehwikule, kogu töörahwale Eestis, et interwentsiooni, Nõukogude riigile kallaletungimise sõja hädaoht on *tänapäewane hädaoht*, et kogu ilma imperialistide ühises sõjakawas ka Eesti fashistiline kodanlus, ka Eesti juudafashistid kõige palawamalt sellele ette walmistawad. Kuid sõda N. L. wastu on sõda proletariaadi wastu üldse, on sõda tingimata ka eesti töörahwa wastu, tema weel metsikumaks orjastamiseks, weel meeletumaks kurnamiseks. Töörahwa weriwaenlased teawad wäga hästi, et Nõukogude Liitu muldu wõlta ei saa, kui et iga maa proletariaat werest tühjaks tuleb lasta, samati nagu üleilmset proletariaadi rewolutsiooniliikumist ei saa maha suruda kuni pole häwitatud N. Liit. See

kaks wõitluseala on tegelikult ainult ühise wäerinna kaks osa. Sellepärast on iga proletaarlane, iga ausa töörahwalikme eluline huwi, eluline kohus, sel otsustawal ajajärgul kõige kindlamalt wõitlusse astuda sõjajanuliste kontrrewolutsionääride, töörahwa kurnajate ja timukate wastu, et nende sõjaplaanid purustada ja tapatalgud töörahwa kallal wõimatuks teha.

Üles sellele wõitlusele Eestimaa Kommunistilise partei lipu all, Kominterni lipu all! Andkem otsustaw surmahoop interwentidele ja nende sõjaplaanidele! Üles Nõukogude Liidu kaitseks, üleilmse proletaarsete rewolutsiooni kaitseks.

H. P.

Sotsiaalfaschistide uus äraandmine

Eesti sotsiaalfaschistid, kui kodanluse peatoetuspunkt töölisteklassi seas ja tema truu abimees wõitluses kapitalistlisest kriisist wäljapääsutee eest poeb nahast wälja, et leida uusi wõimalusi kodanlusele töölisteklassi kurnamiseks. Sellel alal annab ta mõne silma ette kodanluse oma suurmeistritele sellel alal.

Kodanluse töölistenülgimise plaanis on tähtsam lüli praegu töötatööliste küsimus. Töötatööliste „toetamise“ sildi all püüab linna ja maakodanlus muuta terwet eesti töölisteklassi hädaabitööliste karjaks, surudes palgad alla hädaabitööliste näljapalkade tasemele. Eriti käib see eesti kõige kurnatuma ja allarõhutuma töölisteklassi osa — põllutööliste kohta. Kasutades määratud tööpuudust ja maatööliste organiseerimatut olekut surusid hallparunid möödunud aastal põllutööliste palgad organiseeritult alla keskmiselt 50% wõrra. Möödunud sügisel järgnes sellele uus kärpimine sellega, et needki näljapalgad suuremalt osalt ümber arwati natuurasse.

Praegu walmistawad hallparunid ette mitte üksi põllutööliste palkade uut alandamist, waid täielist orjastamist, *sunnitöö sisseseadmist*. See peab sündima töötatööliste saatmise teel sunniwiisil maale hallparunite juurde tööle... ainult sõõgi eest. See nõudmine esineb wiimasel ajal kõigil faschistlike hallparunite koosolekutel. Selle kawa wõttis Teemandi walitsus oma tegewuseprogrammi. Ja pole kahtlust, et hallparunid oma faschistilise riigiwõimu kaudu selle teostawad, kui töölisteklass ja kogu töörahwa sellele mõjuwat wastulööki anda ei suuda. Samuti nagu kahtlust pole, et sotsiaalfaschistid ka sellele tööliste orjaahelatesse needmisele oma toetust ja kaasabi ei keela. Juba töötasidki sotsiaalfaschistid kodanlusele wälja plaani selle teostamiseks.

Üks sotside liidritest, Wiljandi linnapea Maramaa awaldas „Rahwa Sõnas“ pika artikli selle küsimuse kohta. Omas artiklis seab ta üles järgmised põhimõtted:

1. Maal walitseb tööliste puudus, linnades aga suur tööpuudus.
2. Riik peab talumeestele appi tulema tööliste muretsemisega, juhtides töötuid maale. Selleks peab ta wälja andma seaduse, mis talumehi kohustab moonasulaseid pidama. Igasse talusse asutatagu saunamaa, kuhu töötatöölised saadetagu. Riik maksab talumeestele, kes moonasulaseid peawad, preemiaid. Preemiaid maksab ta ka sulastele, kes eeskujulikumalt peremehi teeniwad (loe, ennast paremini kurnata lasewad).
3. Tuleb asutada maale palju uusi „töölistalusid“ (s.o. saunasid), mille suurus ei tohi olla üle ühe hektari, sest siis on need „talumehed“, kes oma maa pealt peatoidust ei leia, sunnitud taludes tööd tegema.

Sarnane on sotside programm hallparunitele maksuta tööjõu muretsemiseks. Selge on, et siin tegemist on kõige jõhkrama, kõige awalikuma ja häbemata tööliste orjastamisega, nende sunnitööle needimisega hallparunite talusesse. Selge on, et siin tegemist on maatööliste muutmisega hädaabi töölisteks, kes peremeest ilma palgata teenima peawad. Selge on, et sotsid selle programmi wäljatöötamisega kõik oma seniste tööliste äraandmise-aktidele krooni pähe panewad ja oma töölistewaenulikkude poliitikat alastiolekus wälja paista lasewad.

Et oma programmi põhjendada, wassiwad nad häbemata tõeolusid. Maramaa „seletab“, nagu seisaks wiletsuse põhjus mitte kodanlises korras, waid selles, et töölistel maale tööle minna ei taha, kuna „maal tööliste puudus walitseb“. Ei ole tarwidust ümber lükata seda kõige häbematumat walet. Iga tööline Eestis teab, et maal

walitseb mitte tööliste puudus, waid määratu tööpuudus, et juba olemasolewatest maatöölistest 60.000 inimest igaltalwel ka „normaaloludes“ tööta on, et põllumajandusekriis seda tööpuudust kahe wiimase aasta jooksul ennekuulmatult suurendanud on, et maal praegu ümber hulguwad koti ja kepiga määratud töötute hulgad, keda hallparunid tihtipeale isegi söögi eest tööle wõtta ei taha. Iga tööline Eestis teab, et niinimetatud „töölitalusid“, s.o. pospnikke, kēs oma maalapikesel kiratsewad ja hallparunisi orjawanud, juba niigi palju on (50.104 alla ühe hektarilist „talu“, 23.456 — 1—5 hektariga, kellel põllumaad ainult üks hektar on) ja et iga aasta sadanded kehwikud ja keskmikud oma taludest kuuse alla lendawad, kuna nende omanikud töötute hulka rändawad. Iga tööline teab, et tuhanded keskmikmajapidamised, kes suwel hooajati töölisti pidasid, nüüd seda teha ei suuda, sest pangakapital on neilt selle wõimaluse rööwinud.

Niisuguses olukorras on sotside programmil ainult üks praktiline eesmärk: *põllutöölisi täielikult hallparunite pärisorjadeks muuta, hallparunitele maksuta tööjõudu muretseda, kogu eesti töolisteklassi hädaabitöölise karjaks teha, linnadest kodanlusele kardetawaid rewolutsioonilisi töölisi sunniwiisil maale sunnitööle saata ja seega linnasid rahutust elemendist tühjaks laadida.* See on kodanluse kriisist väljapääsemise programmi üks olulisematest punktidest. Selle programmi teostamise kallal on tegutsenud kodanluse riigiwõim kogu aja ja sotsid on „tõe ja trundusega“ sellele kaasa aidanud. Alles möödunud kewadel müüsid sotsid Pätsum walitsuses olles põllutöölise hallparunitele täielikult maha, aidates ellu wiia esimeste palkade kärpimist keskmiselt 50% wõrd. Nüüd jatkawad nad oma juudasetööd weel häbemamatamalt, weel awalikumalt, weel jõhkramalt, walmistades kodanlusele tööliste sunnitööliseks muutmise programmi ja aidates seda teostada.

Arusaadaw, et sarnane awalik töölistenülgimise toetamine sotside partei mõju tööliste ja töötute hulgas wähen dab ja töölisti rewolutsioonilisesse wõitlusewäerinda tõukab. Et oma mõju tööliste hulgas alal hoida, et neid paremini ära anda, wõtawad sotsid tarwitusele peene „pahempoolse“ manöövri. Nad saadawad turule „pahempoolse“ sõnakõlksutaja Mihkel Martna, kes selle sama „Rahwa Sõna“ weergudel Maramaa programmi „arwustuse“ alla wõtab. Martna on sunnitud tunnistama, et Maramaa moonasulased ja ergutuspreemiad muud midagi pole, kui „sulasemelsuse preemia“ ja et maal mitte tööliste puudus ei walitse, waid tööpuudus. Samuti on ta sunnitud tunnistama, et Eestis juba praegu — „sajad tuhanded inimesed pisikohakeste külge seotud on, kus nad wirelewad ja edasi ega tagasi ei saa.“ Martna lõpetab artikli sellega, et Maramaa poolt esitatud programmil ainult „eitawad tagajärjed wõiwad olla.“

Selge on, et „pahempoolne“ Martna „parempoolse“ Maramaa programmi mitte sellepärast ei „arwusta“, et ta ise selle wastu on, waid just sellepärast, et sotside parteil tarwis on „pahempoolset“ manöövrit töölistehulkade kinnihoidmiseks oma mõju all, et neid siis paremini ära anda. Maramaa lobises kogemata wälja sotside partei tõeliku programmi, tõelikud plaanid, mida sotsfaschistid ühes kodanlusega järjekindlalt teostawad. Martna ülesanne on wett segada, töölisti petta, näidata, nagu poleks see mitte sotside partei programm ja nagu wõitleks sotsid tööliste huwide eest. Sellega tahawad sotsid töölisti tagasi hoida rewolutsioonilisest wõitlusest kodanluse üldise pealetungi wastu ja neid kodanlusele allawandumisele sundida. Sellepärast on „pahempoolne“ Martna ja tema kaaswennad Johansonid ja teised töölisteklassile weel kahjulikumad, weel kardetawamad, kui nende kaaslased Reid, Astid, Maramaad, kes kodanluse pealetungi töölisteklassile toetawad ja kodanlusele sellekohaseid programme wälja töötawad.

Kommunistide ja klassiteadliste tööliste kohus on weel halastamatalt paljastada sotside ja eriti nende „pahempoolse“ wäljaande osa kodanluse näljapealetungi, tema kriisist wäljapääsute teostamise ning töölisteklassi, kogu töörahwast organiseerida wõitlusele kodanluse pealetungi wastu, wastupealetungimiseks faschistilise terrori ja sõja wastu, Nõukogude Liidu kaitseks. Töölisteklassi wabastamise eeldus kapitalistlisest kurnamisest ja wiltsusest on wabanemine sotsiaalfaschismi, selle kodanluse peatoetuspunkti, mõju alt.

A. E.

Wõitlusest prowokatsiooni vastu

I.

Kapitalismi ajalugu pealesõjaaegsel ajajärgul on tema languse, tema kriisi ajalugu, kodanluse meeletu wõitluse ajalugu oma klassiwõimu alalhoiu eest. Kui esimestel aastatel pealesõda walitsewad klassid lohutasid end selle lootusega, etenamline rewolutsioon on waid ajutine palawik, siis nüüd saawad juhtiwad kodanlised poliitikud ikka rohkem aru, et terve kapitalistline majandussüsteem seisab kaalul, et kapitalism wajab erilist, äärmist igakülgset jõupingutust, et vastu panna wõitluses uue, hulkade kangelasliku püüete abil loodawa ühiskondlise korruga.

Seda tõde taowad kodanluse „riigimeeste“ peadesse erilise jõuga ilmakriisi hoobid, ilmakriisi, mis waatamata walitsewate klasside kõigi lootustele, waatamata kõikide kapitalistlike korra ülistajate kõigile kinnitustele, süweneb. Ainust wäljapääsu kriisist kodanlus näeb metsikus pealetungis töölisklassile ja töötawatele hulkadele, sõjas Nõukogude Liidu vastu, rewolutsioonilise liikumise werises mahasurumises asumail. Püüdes suruda miljonlisi töötawaid hulke julmima kurnamise pihtide wahela, walitsewad klassid ikka rohkem kindlustawad riigi wägiwalla aparati. Terwel real maadel walitseb juba ammu katmatu fashistline diktatuur, ja nende järgi ka suuremad kapitalistlised riigid ikka kiiremini lähewad üle fashistlike juhtimise meetoditele. Küllaldane näide sellest on püüded ajada põranda alla saksa komparteid, Kanaada kompartei seadusewastaseks kuulutamine jne.

Areneb hiigla klassiwõitlus. Proletaarsed ja poolproletaarsed hulgad lähewad üle wastutungile. Kõigis kapitalistlikes maades kõigi tööliste pilgud pöörduwad ikka suurema armastuse ja lootusega Nõukogude Liidu poole, maa poole, kes astunud sotsialismi ajajärku, maa poole, kes ei tunne ei tööpuudust, ei nälga, maa poole, kes tormiliste tempodega arendab oma loowaid tootmisejõude ja järjekindlalt tõstab tööliste ja töötawa talurahwa elamistasapinda.

Kuid mida suurem on töötawate hulkade armastus wõiduka sotsialismi maa vastu, seda metsikumalt wihkawad imperialistlised kiskjad Nõukogude Liitu. Waatamata kapitalistlist ilma lõhestawatele wastuoludele, suuremad imperialistlised riigid järjekindlalt ja wäsimatalt sepitsewad kõikide kodanliste riikide blokki sõjaks Nõukogude Liidu vastu.

Kuid pealetungi ettewalmistus Nõukogude Liidule nõuab omalt poolt proletariaadi, talurahwahulkade ja rõhutatud rahwaste rewolutsioonilise wõitluse halastamata mahasurumist. Ikka laiemale walgub terwes kapitalistlikes ilmas walge terrori laine. Eesrinnas terrori alal Euroopas sammub praegu Pilsudski fashistline Poola, kõige jõuga walmistades sõjaks, püüdes kümnete ja sadade wõllastega lämmatada kaswawat hulkade rewolutsioonilist liikumist.

Sel ajaloolisel ajajärgul, kui päwakorda kerkis rahwuswahelises ulatuses küsimus „kes keda?“, kui ikka silmanähtawamalt liginewad otsustawad klassilised wõitlused, walitsewad klassid ei wõi jätta tarwitamata erilise püsiwusega üht terawamat wõitlusmeetodi arenewa rewolutsioonilise wõitluse vastu — prowokatsiooni meetodi.

Prowokatsioon on wanem walitsewa klasside wõitlusmeetod töötawate hulkade vastu. Rewolutsioonilise tööliikumise kõige warajasemal arenemisajajärgul arendas inglise, hiljem ka prantsuse kodanlus, peent prowokatsioonisüsteemi. Wene tsarism pidas alati prowokatsiooni oma kindlamaks relwaks. Wene tööliklassi wõitluse ajalugu andis sarnased nuhkimise ja prowokatsioonimeistrid, kui ohranka ülemad Sudeikin ja Subatow, sarnased rewolutsiooniliikumise äraandjad, kui Asef ja Malinowski.

Kuid kunagi weel pole tarwitusele wõetud prowokatsioonirelwa niiwõrd laias ulatuses, niiwõrd wäljatõõtatud kujul, kui praegusel ajal, kus lähewad otsustawad klassilised wõitlused. Peab ütleva täie selgusega, et meie parteid alla hindawad seda hädaohtu, ei tunnista täiel määral *katkestamata sidet praegu üleelatawa ajaloolise silmapilgu ja prowokatsiooni kui kodanluse proletariaadiwastase wõitlusmeetodi erilise õitsengu wahel.*

Endisel ajal, kus walitsewad klassid tundsid end wallutamatu jõuna, prowokatsioonilise tegewuse sihid olid wõrdlemisi piiratud: ohranka püüdis peajasjalikult tabada üht ehk teist kardetawat rewolutsionääri, nurja ajada seda ehk teist hoogtööd, halwata seda ehk teist partei wäljaastumist. Praegusel ajal, kus „walitsewad klassid wärisewad kommunistilise rewolutsiooni ees“, — käesolewal aja on ohranka („kaitsepolitsei“ — tõlk. täh.) „silmapiir“ laienuenud tuntawalt: ta püüab demoraliseerida liikumist seest poolt, ta püüab lõhkuda rewolutsiooni jõudu, suruda komparteid põranda alla ehk kõwendada terrorikorda, tõugata kompartei tööd wale roobastele, halwata otsustawal silmapilgul proletariaadi eelwäe jõudu.

II.

Pole sarnast alatust, mida ei wõtaks tarwitusele kodanlus wõitluses kommunismi vastu. Üheks ohranka armsamaks wõtteks, üheks edukamaks abinõuks üles kihutada laialisi hulke kompartei vastu on *poliitilise politsei poolt organiseeritud ühed ehk teised terroristlised aktid, ühed ehk teised „elukallalekippumised“ selleks, et neid siis kirjutada kommunistide arwele*. See on wana abinõu, kuid ta on tänapäew tarwitusele wõetud erilises ennenagematu ulatuses. Näiteks postirongile kallaletung Ungaris Biatorbagi sillal septembris 1931. ja wähe warem kallaletung rongile Saksamaal Inteborgis jne. Esimesest silmapilgust peale need kallaletungid kirjutati kommunistide arwele. Tõesti, warsti selgus, et kallaletung Biatorbagis korda saadeti faschist Matuschka poolt, ungari walgekaardi ohwitseri poolt, kes seotud mitte üksnes ungari poliitilise politseiga, waid ka sõjawäe ringkondadega ja isegi wäga tihedalt Ungari faktilise diktaatori Gembeschiga, seni aga areneb kompartei vastu metsik tagakiusamine, mille eesotsas muidugi sotsiaalfaschistid, algab hululine „Moskwa werisest käest“ ja walitsus wõtab tarwitusele kommunistide vastu wäljakohtud. Prowokatsiooni töö otsekohene siht on saawutatud.

Waat', näiteks, mis toonis kirjutas Biatorbagi kallaletungist ungari walitsuse häälekandja „Budapesti Hirlap“ 15. sept. 1931.

„Moskwa werine käsi sirutus Ungarisse... Kommunistide põrgumasin lõhkes Biatorbagi sillal... Kuritegu ei wõi jääda tasumata.“

Faschistiline leht „Magyarsag“ kirjutas samal päewal:

„Ei tule kahelda, et selle põrgumasinana süütenõör, mis lõhkes Biatorbagi sillal, on punutud Moskwa kätega. Waat kus uuem nõukogude eksport Euroopasse, wääriiline osa pjatiljetkast, mis peab muutuma Wenemaa ühiseks punaseks arsenaaliks kodanlise korra, ristiusu, kultuuri vastu... Nad tulewad uue dumpinguga, terrori dumpinguga... Kui nad prowotseeriwad sarnast sõda, siis ei saa olla teist wastust, kui sõda wiimse weretilgani, sõda, kus iga aus kodanik, iga arusaaja tööline peab täitma omi kohustusi oma isikliste, oma perekonna ja oma isamaa huwides.“

Samal keelel räägiwad Saksa kodanlised ajalehed peale rongiõnnetust Inteborgis. Ässitamise eesotsas sammuwad, muidugi, sotsiaalfaschistid, kes wäga hästi teawad, et kommunistid-enamlased alati on põhimõtteliselt wälja astunud hulkade rewolutsioonilise tegutsemise wahetamise vastu isikliste terroriaktidega. Ajakirjas „Das freie Wort“ Saksa sotsiaaldemokraatia K. K. teoreetilises häälekandjas, Ernst Heilmann, sotsiaaldemokraatline miljonär ja Barmati sõber, kirjutas:

„Peale kahe sotsiaaldemokraatlise politsei wahtmeistri tapmist, kahe wiimase nädala kestes saadeti korda kaks salajast kahe politseikomissari tapmist peaaegu samal kohal, kommunistide peakorteril läheduses. Sellega on seotud ka raudtee katastroof Inteborgis, olemasolewate andmete järgi alatum kuritegu, mis kunagi korda saadetud Saksamaal, poliitilise fanatismi katse õhku lasta terwet Frankfurt — Berliini kiirrongi, milles ekslikult arwati sõitwat riigikantsleri ja wälisministrit.“

Ja sotsiaalfaschistidele aitasid kaasa awalikud faschistid. Ajaleht „Der Angriff“ 12 aug. kirjutas:

„Kommunistid saatsid korda kuriteo katse kiirrongile. Kohe algul tekkinud kahtlus, et õhkulaskmise katse on kommunistilise terroristilise salga poolt korda saadetud, oli õige. Kuid niidid ei wii üksi Berliini põhja linnaosadesse, waid ka Wenesse, kelle käsul nii mitmedki pommid on lõhkenud Euroopas.“

Saksa sotsiaal-demokraatide keskhäälekandjas „Vorwärts'is“ 11. aug. Otto Meier Saksa sots-dem. K. K. liige kirjutab tsüüniliselt:

„Otsiwad põrandaaluse päästwat pimedust, protowseeriwad partei sulgemist, et siis kisaga erilistest seadustest ja werekoertest kokku kleepida lagunewat parteid ja tähelpanu kõrwale juhtida enda süüst. Sarnane on kommunistliste juhtide alatu taktika, kes kindlast pelgupaigast saadaw üleskihutatud töölisi tulde ja hukatusse, sest nad wajawad inimohwreid propaganda sihtideks.“

Warsti peale seda awanes kogu sellele kodanlisele karjale uus ettekääne kompartei tagakiusamiseks. Reas kohtades Saksamaal paljastatud lõhkeainete ladud kirjutati jällegi kompartei arwele. See andis põhjust uueks metsikuks hulgumiseks, uueks nõudeks sulgeda Saksamaa komparteid. Politsei teadaanded alustasid niitide punumist, mis wiisid komparteisse ja, muidugi, Moskwasse. Ehk küll kompartei teatas selgelt, et tal pole midagi ühist awastatud lõhkeainete ladudega, ehk ta küll teatas, et waenlaste mingisugused prowokatsioonid ei tõuka teda massilise wõitluse enamliselt teelt kapitalismi kukutamise eest terrori teele, fashistline ja sotsiaal-fashistline kari ei hoolinud sellest. Politsei tungis Karl Liebkechti maija, hoolega tuhndes kõigis nurkades, et leida kompartei süü tõendus, tõendus, mida olla ei wõinud, rea kommunistliste riigipäewa saadikute isikupuutumatus rikuti toorelt, nende korterites korraldati läbiotsimisi. Lõppude-lõpuks, muidugi, tuli loobuda räuskamisest kommunistliste lõhkeainete ladude üle, kommunistlistest terrorisalkadest, kuid seni kõigi kodanliste parteide kampaania kompartei wastu wiidi läbi täie metsikusega, seni aga tehti uus katse kihutada Saksamaa komparteid põranda alla. Ainult Saksamaa proletaarsete hulkade poolt oma partei kaitsmine sundis kodanlist karja seekord taganema.

III.

Weel suuremat hädaohtu, kui need väljaspool korraldatud prowokatsioonilised aktid, kujutab *sisemine prowokatsioon — waenlase tungimine partei enda ridadesse.*

Nagu juba alla kriipsutasime, ohranka püüab saawutada sellega praegusel ajal ikka suuremal määral mitte üksnes teadete kogumise sihte asjade seisukorra kohta komparteis, waid ka partei demoraliseerimise sihte, tema poliitilise liini mõjutamist, tema juhtimist wale roobastele.

Rewolutsiooni liikumise tormisel arenemisajajärgul Euroopas, kohe peale imperiaalistlik tapatalgut, üks kõige enam kogenenud ohranka, prantsuse ohranka, alustas süstemaatilisi katseid tungida prantsuse tööliste rewolutsioonilise eelwäe sisse-musse ja juhtida nende liikumine politseile soowitawale teele. Ohranka agent, keegi Anquetil, andis wälja 1919. a. äärmiselt „rewolutsioonilist“ lehte „Bolschewik“ ja „Le titre censure“, püüdes wõita tööliste usaldust. Anquetili paljastati warsti, kuid selge on, et poliitiline politsei ei wäsi otsimast uusi abinõusid rewolutsiooni liikumise demoraliseerimiseks. Ta kasutab ära kõik paremad ja „pahemad“ trotskistlikud rühmitused, et sütitada tööliste endi ridades wõitlust kompartei wastu. Prantsuse ohranka kasutas ära süstemaatiliselt selles sihis oportunistilise „minori-taaride“ gruppi.

Poliitiline politsei kasutab *igasugust*, kuid wahest organiseerib ka ise fraktsioonilist wõitlust partei ja Kominterni pealiini wastu selleks, et lõhkuda parteid, halwata ta tegewust, diskrediteerida ta juhatust. On wajalik, et komparteid alati silmas peaks, et *pole sarnast põhimõtetut ehk üldse Kominterni liini wastu sihitud fraktsioonilist wõitlust, mis ei oleks ära kasutatud ja suureks puhutud ohranka poolt.* Weel enam, fraktsiooniline wõitlus loob õhkkonna, mis suurel määral kergendab ohranka agentidele sissepääsu partei ridadesse. Nii, näiteks, pole wähe-matki kahtlust, et kauakestwa fraktsioonilise wõitluse tagajärjel ungari komparteis ungari ohrankal läks korda wärbeerida parteis ehk saata parteisse rida prowokaato-reid. Et kergendada endale seda ülesannet, ohranka teadlikult laseb liikwele kuul-dused prowokatsioonist parteis, lewitab süüdistusi prowokatsioonis, et segada kõik niidid. Nii süüdistasid Indias ja Koreas rea aastate kestel üksikud grupid üksteist prowokatsioonis.

Partei tõukamist terroristlike aktide teele, et teda ajada põranda alla ehk kõwendada terrori juba põrandaaluse partei vastu, praktiseeritakse ohranka poolt alaliselt. Nii näiteks 1925. a. Poola ohranka püüdis oma agentide abil parteis, keda hiljem paljastati, anda esimise mai wäljaastumisele terroristlist iseloomu. Ohranka ülesandel meisterdasid prowokaatorid pommid; õnneks läks parteil korda õigel ajal paljastada politsei plaanid.

Ameerika politsei eriti harrastab streikide ja igasuguste wäljaastumiste prowotseerimist kõige ebasoodsamal silmapilgul, et lõhkuda neid ülesastumisi ja demoraliseerida masse. Seda prowokatsioonilist meetodi tarwitawad tihti sotsiaalfaschistlikud parteid, et sumbutada kaswawat liikumist kui neil jõud puudub wäljaastumist üldse takistada.

IV.

Kõik need partei demoraliseerimise meetodid, tema poliitilise liini kõwerdamised wäljendawad ainult üht külge politsei agentide tegewuses partei ridades. Mitte wähe- mat hädaohtu partelle ei tähenda prowokaatorite töö partei tegewuse selgitamise liinis, üksikute partei tööliste paljastamise liinis. Erilise tähtsuse omab see, muidugi, illegaalseste parteide suhtes. Waatamata sellele, selles küsimuses meie parteid wäljendawad lubamatut kergemeelt.

Wäga tihti suurimatele sissekukkumistele see ehk teine partei suhtub kui juhu- sele, olgugi et rewolutsiooni liikumise aastakümnete kogemused tõendawad, et *suuri sissekukkumisi ei juhtu ilma prowokatsioonita*. On aeg omada seda tõde igal parteil, on aeg õppida tõsiselt juurdlema iga sissekukkumise tingimusi.

Tihti walitseb seltsimeeste keskel arwamine, et sarnastest küsimustest kõwasti rääkida pole üldse kohane. Kui isegi õnnestub paljastada prowokaatorit, siiski parem mitte liigselt rääkida selle üle, kuna see kompromiteeriwat parteid, kes lasi end petta waenlastest, eriti kui prowokaator paljastati partei juhtiwates ringides.

Pole midagi rumalamat sellest waatest. Peab weel kord alla kriipsutama, et pro- wokatsioon on üks kodanluse wõitlusmeetoditest proletariaadi vastu. Kas pole selge, et walitsew klass, kasutades kogu oma klassi wõimuaparaati, alati — warem ehk hiljem — leiab teid, wõimalusi, et poetada komparteisse oma agente? On kül- laldane üles tõsta see küsimus, et selgusele jõuda, et ei saa olla sarnast parteid, kuhu waenlane ei saaks saata omi agente. Aga kui nii, siis *kompromiteerib parteid just mitte awalik prowokaatori paljastamine, waid oskamatus teda paljastada*, oskamatus tõsiselt üles seada seda küsimust.

Kahtlemata on prowokaatori paljastamine kapitalistlikel maadel hulga raskem, kui wanal tsaari aegadel Wenemaal. Waenlane on õppinud paljugi. Kui ka wanasti tsaari ohranka tarwitas wõitluses rewolutsioonilise liikumise vastu wäga keerulisi wõtteid, siis seda enam nüüd ohrankadel on wälja kujunenud terve taktika. Arestid mitte sugugi alati ei järgne konspiratiivse organisatsiooni paljastamisele. Kodanlus hoiab oma agente kui silmatera. Ennem loobuda mõnest (wahest isegi silmapaist- wate põrandaaluste tööliste) arestist, et ainult hoida prowokaatorit, et ainult mitte tõmmata ta peale kahtlust. Ohrankale on tähtis hoida omi agente parteis aastaid, sest ainult siis wõib ta tõeliselt tungida partei saladustesse ja isegi mõnel juhusel mõjutada partei tegewust, halwata ta tööd, tõugata teises suunas.

Kuid, — ütleb mõni kogemusteta rewolutsionäär, — kuidas siis on wõimalik wõit- lus selle pahega? Sest sarnasest küsimuse seadest järgneb et prowokatsioon tea- tawal määral on möödapääsematu nähtus. Kuidas sarnasel juhusel temaga wõi- delda, eriti arwestades sellega, et prowokaatorite paljastamine on wäga raskendatud praeguseaja ohranka taktika läbi? See ei ole rewolutsionäär, kes abitult langetab käed, teada saades waenlase töömeetodidest. Kes on walmis kapituleeruma prowo- katsiooni ees, tema „paratamatuse“ tõttu, see unustab, et sama „paratamatu“ on walge terror, sama „paratamatud“ kõik töötawate hulkade klassilise rõhumise awal- dused kodanluse poolt. On selge, et kapituleerida klassilise rõhumise awalduste ees, loobuda wõitlusest nendega wõib ainult wiltsam oportunist, ainult ülejoosik. Wõitlus prowokatsiooniga on wõimalik just niiwõrd, kuiwõrd wõimalik on wõitlus

kõigi klassi rõhumise awaldustega. Edu põhjened ühes peatingimuses: *see peab olema terve klassi, terve massi, terve partei wõitlus, mitte üksikute wõitlus*. Kuid sellele küsimusele pöördume tagasi allpool.

V.

Prowokaatorite sissetungi meetodid rewolutsioonilistesse organisatsioonidesse, on niiwõrd mitmekesised, et läbi arutada seda ainet lühikeses artiklis on wõimata.

Prowokaatorite soetamiseks partei liigete hulgast, kasutab poliitiline politsei igasuguseid abinõusid: toorest wägiwalda (elajalikud piinamised ohranka seinte wahel), töötu nälga, arenematu töölise rahwuslisi ja usulisi eelarwamisi, noore rewolutsioonääri wilumatust, kes satuwad ohrannikutega südamliku jutlemise õnge. Igaüks, kes laskub jutuaJamisteni „põhimõtete“, „ilmawaadete“ üle ohrankas peab teadma, et ta juba astus libedale teele, et ta on ainult sammu kaugusel äraandmisest. Rewolutsionääride ülalpidamisküsimused ülekuulamisel, wangis, kohtus tuleb hoolega läbi töötada kompartei juhataste poolt.

Eriti tuleb alla kriipsutada wabriku-tehaste salakuulamise hiigla hädaohtu, mis püüab raskendada kommunistlike rakukeste tööd wabrikutes ja tehastes. Ka siin on salakuulamise wormid wäga mitmekesised: alates igasugustest etfewõtjate spioonide „detektiwsetest“ organisatsioonidest tööliste jälgimiseks, mis eriti lewinenud PAÜ's kuni „kommunistlike“ rakukesteni, *asutatud* spioonide poolt wabrikutesse. Ses suhtes on eriti wäljakujunenud jaapani ohranka, kes korraldab oma agentidele „mark-sistlised“ kursused, et neile seega hiljem wõimalust anda wälja astuda „kommunistide“ osas.

Prowokaatorite laialised kaadrid soetatakse sotsiaalfaschistide ja faschistide parteidest, kel wõrdlemisi kerge sissepääsu wõimalus komparteisse. Selge, et saksa sotsiaaldemokraatia wõib kasutada käesolewal juhusel isegi oma enda kaotusi. Igasse lõhenewasse ja komparteisse üleminewasse tööliste gruppi sotsiaalfaschistiline partei wõib poetada „oma inimest“, kes hiljem siis alustab kompartei ridades prowokaatori tööd. Hoolikas kontroll, ühest küljest, intensiivne töö, uute parteides astunud tööliste assimileerimine — teisest küljest, annawad komparteile wõimaluse paljastada wõraid ja otsekohe waenulisi olluseid.

VI.

Ohranka meetodid on wäga ja wäga mitmekesised, ta wõimalused äärmiselt suured. Ja waatamata sellele, wõitlus prowokatsiooniga pole kaugeltki seotud wõitmatute raskustega.

Peab alla kriipsutama, et asi siin ei seisa sugugi ainult ühe ehk teise prowokaatori paljastamises. See, muidugi, on äärmiselt tähtis, kuid sisu pole siiski selles. Nagu ohrankale on tähtis mitte niiwõrd ühe ehk teise rewolutsionääri arreteerimine, kui partei lõhkumine, ta tegewuse halwamine, niisama ka komparteile pole tähtis üksnes *ega niiwõrd üksikute prowokaatorite paljastamine, waid prowokatsiooni kui süsteemi wastu* wõitlemine, wõitlus selle eest, et lüüa kodanluse käest ära see tööliklassi rewolutsioonilise wõitluse lõhkumise relw.

Nii siis, *wõitlust prowokatsiooni wastu* wõib õieti üles seada ainult *kui osa üldises rewolutsioonilises klassiwõitluses kapitalismi kukutamiseks*. Ja wastuoksa, ei saa olla tõelist, mida sõnades waid tegudes rewolutsioonilist klassiwõitlust kapitalismi wastu, kui üheks ta osaks pole halastamata wõitlus prowokatsiooni, kui tööliklassi lõhkumise relwa, kodanlise wõimu relwa wastu.

Kuid see tähendab, et suhtumine wõitlusele prowokatsiooniga kui *hoogtööle*, mida peab läbi wiima lõöktempo, ja sellega rahustuma, on põhjani ekslik. Mitte hoogtöö, waid süstemaatiline, püsiv, *igapäine* massiline wõitlus prowokatsiooni wastu — see on ülesanne, mis seisab kompartei ees, ülesanne, millele komparteid ei pööra küllaldaselt tähelepanu.

Tarwis, et iga parteilane, iga tööline, iga rewolutsiooni sõjawäe reamees aru saaks täiel määral sellest suurema tähtsusega ülesandest. Tõmmata kõige laemate

hulkade tähelpanu prowokatsiooni vastu wõitlemise küsimustele, tõsta suuremal määral nende tähelpanu, walwelolekut sel alal, mobiliseerida kõik nende rewolutsiooniline energia wõitluseks walitsewateklasside prowokaatorlise tegewuse igasuguste awalduste vastu. — See on ülesanne igale komparteile.

Wõitlus prowokatsiooniga — see on kõigepealt wõitlus konspiratsiooni eest parteis. Tarwis kõige otsustawamalt lõpetada igasuguse lohakusega sel alal. Ei ole rewolutsionäär see, kes ei pea kinni konspiratsiooni seadustest. Ei ole rewolutsionäär see, kes oma etteawaatamatusega juhib waenlase löögi alla terve organisatsiooni.

Kuid konspiratsiooni seadusi ei saa ainult pähe tuupida. Wajalik on, muidugi, läbi uurida kõik rewolutsiooni tegelaste põlwede kestes kogutud kogemused. Kuid seda on wähe. Õppida konspiratsiooni tarwis alaliselt, iga päew, harilikus rewolutsiooni töö praktikas. Wajalik on ses suhtes waljem wastastikune kontroll. Tarwis on wälja kihutada partei elust igasugune wäikekodanline sentimentaalsus: *usaldus rewolutsioonilises parteis põhjened ainult ja üksnes organiseeritud wastastikusel kontrollil.*

On wajalik, et konspiratsiooni põhiseaduste rikkumise korral süüdlasi karistaks samuti, kui partei liinist kõrwalekaldumise eest. Ainult siis seatakse konspiratsiooni küsimused tarwilikule kõrgusele.

Halastamatut wõitlust tuleb läbi wiia lobisemise vastu. Tarwis, et iga partei liige aru saaks, — see käib samal määral niinimetatud legaalsete kui põrandaaluste parteide kohta, — et *lobisemine on otsekohene ja wihasem rewolutsiooni tööle kahjutegemine, mis piirdub otsekohese kahjutegemisega.* Parandamatude lobisejate koht ei ole parteis.

Põhieeltingimuseks tagajärjekaks wõitluseks prowokatsiooni vastu on organisatsiooni õige ehitus, õige legaalse ja illegaalse töö side kooskõla. Eriti suure tähtsuse see omab põrandaaluses parteis. Põrandaaluse organisatsiooni õige ehitus, asjatundlik partei töö jaotamine ja sidumine, wõib tähtsal määral raskendada prowokaatorite tööd. Mis puutub legaalse ja põrandaaluse töö sidumisküsimust, siis selle küsimuse hiigla tähtsust kriipsutas eriti alla Lenin oma „Pahempoolsuse laste haiguses“, rääkides prowokaator Malinowskist:

„Ta hukutas kümneid ja kümneid paremaid seltsimehi... Kui ta ei teinud weel enam paha, siis sellepärast, et meil oli õieti seatud legaalse ja illegaalse töö wahekord. Et wõita meie usaldust, Malinowski... pidi aitama meid legaalsete igapäewaste lehtede wäljaandmises, mis oskasid juba tsaari ajal wõidelda wäheplastel ooportunismi vastu, selgitada enamluse põhimõtteid... Ühe käega saates sunnitööle kümneid ja kümneid paremaid enamluse tegelasi, Malinowski pidi teise käega aitama kaswatada kümneid tuhandeid uusi enamlasi, legaalse häälekandja abil...“ (Lenin XXV r. lhk. 19.)

Mis puutub wõitlusesse konkreetsete prowokaatoritega, on wajalik õelda igatahes järgmist: iga prowokaatori paljastamise fakti tuleb kõige laialisemalt teatawaks teha; absoluutselt lubamatu on see, mis juhtus meie ühes, wõrdlemisi legaalses parteis. Ühes prowintsi organisatsioonis paljastati prowokaator. Teda kõrwaldati parteist, kuid awalikkuse ette tuua asja ei mõeldudki. Ühes linnas paljastatud prowokaator seadis enda rahulikult sisse teises organisatsioonis ja jatkas seal oma tegewust, kuni sinna juhuslikult ei sattunud prowokaatorit tundja esimese organisatsiooni esitaja. Alles siis seltsimehed mõtlesid sellele, et ei teeks kahju teatada prowokaatorist partei häälekandjas.

Selge, et „wõitlus“ prowokaatoritega, mille juures prowokaatorid ei tooda awalikkuse ette, ei ole wõitlus, waid prowokatsiooni peitmine. Selge on, et ainult paljastatud prowokatsiooni iga fakti kõige laiemalt teatawaks tegemine mitte üksnes terwele oma partelle, waid kogu Kominternile, ühest küljest, tõeliselt paljastab waenlase agente, ja teisest — annab wõimaluse kõigile parteidele õppida ühiselt kogemusi sel alal.

On aeg kõigil parteidel seada üles prowokatsiooni vastu wõitlemisküsimus täle tõsidusega. Praegusel ajajärgul, kus kodanlus teeb meeleheitlikke jõupingutusi, et uputada werre rewolutsioonilist liikumist, et jätta juhita rewolutsioonilise klassi

eelwäge, kus sajad ja tuhanded rewolutsionäärid kõigil kapitalistlistel maadel sotsialismi töö eest surewad, kergemeelne suhtumine prowokatsiooni küsimusele on otsekohene kuritegu. Küllalt on meelde tuletada kümneid tuhandeid hukatuid hiina rewolutsionääre, sadandeid töölisi ja talupoegi piinatud wanglates ja hukkunud wõllastes faschistlikes Poolas, sadandeid ja tuhandeid elajalikult tapetuid balkani maade ohrankades, arusaamiseks, et prowokatsiooni vastu wõitluse küsimus on põlewam rewolutsiooni liikumise päewaküsimus.

Kodanluse metsikused ei päästa teda möödapääsematust hukkumisest; pole sarnast „imetegewat“ abinõu, mis suudaks päästa kapitalismi warisewat jõudu.

Kuid meie kiirendame kodanluseklassi wõimu ajaloolist hukkumisaega, kui seame üles täies ulatuses wäsimatu, alalise massilise wõitluse küsimused prowokatsiooni vastu, kui seda wõitlust orgaaniliselt seome terve töötawate hulkade klassiwõitlusega kapitalismi kukutamiseks.

(„Komm. Internatsionaal“ nr. 35. 1931.)

Eesti töörahwale

Praegusel silmapilgul wõitlewad selgemini kui kunagi warem kogu maailmas elu ja surma peale kaks jõudu: 1) noor ja elujõuline, uut ilma ehitaw proletariaat ja 2) surmakrampides winklew, kuid surma eel kogu oma metsikust awaldaw kodanlus. Sellepärast peab iga aus inimene, eriti kes mitte majandusliselt kapitalistide leeri ei kuulu, endale aru andma, kellega minna: kas kodanlusega wõi proletariaadiga. Kolmandat teed ei ole. Erapooletus on lihtsalt waimuwaesus, tõntsus wõi maskeeritud erapoolikus.

Sellest seisukohast lähtudes pean ma kõlbliseks kohuseks teatada kogu Eesti töörahwale järgmist:

Kui ma 1925. aastal eesti sotsialistlikku tööliste parteisse astusin, tegin seda sellepärast, et mulle siis näis, et see partei wõitleb töörahwa kasude eest. Mulle näis, et see tee, mida tarwitab see partei, olgugi kõwerteede kaudu, pikkamisi, kuid siiski ikkagi wälja tüürib sotsialistliku ühiskonna juurde.

Kuid nüüd, pärast mitmeaastast otsimist ja kaalumist, pärast seda, kui tegelik elu ja sotsiaaldemokraatia praktiline poliitika mulle on awanud silmad, olen jõudnud mõne wiimase aasta jooksul wankumata weendumusele, et see töö, mida teeb sotsiaaldemokraatia, pole muud midagi, kui töörahwa *äraandmine, töölisteklassi rewolutsioonilise wõitluse mahasurumine, wõitlus ühes kodanlusega töörahwa vastu*. Kõik sotsialistide „pahempoolsed“ ja „rewolutsioonilised“ sõnad on määratud waid töörahwa petmiseks. Nende teod ei wasta käredatele sõnadele.

Eesti „iseseiswa“ demokraatliku wabariigi ja tema walitsuse loomisest, kaitsmisest ja ülesehitamisest on sotsialistid osa wõtnud algusest peale ühes kodanlusega ja nad on kujutanud teda töörahwale ikka ja alati mingi wäljaspool klasse seiswa riigina, mis pidawat kaitsma kodanluse ja töörahwa huwisid ühte moodi. *See iseseisew demokraatlik wabariik pole aga muud midagi, kui kodanluse klassi diktatuur töölisteklassi, kogu töörahwa üle*. Seda klassidiktatuuri on kodanlus oma iseseiswuse algusest kuni silani tarwitanud töörahwa kurnamiseks, proletariaadi rewolutsiooniliikumise mahasurumiseks, tema majandusliseks ja poliitiliseks orjastamiseks.

Oma „iseseiswuse“ wõitis eesti kodanlus klassisõjas töölisteklassi ja kehwa talurahwa vastu inglise-prantsuse jt. imperialistide otsekohesel toetusel ja soome-rootsi wälgekaartlaste sõjalisel kaasabil. Lääne imperialistidel oli tarwis eesti kodanlist wabariiki kaitsewallina wene rewolutsioonilise töörahwa vastu, kes kukutasid Oktoobrirewolutsiooniga oma kodanluse ja mõisnikud ja kelle eeskujul hakkas talitama proletariaat ikka otsustawamalt Lääne-Euroopas, Idas, üldse kogu maailmas. Eesti kodanlus, olles hirmul oma saatuse eest, andis ennast täiel määral imperialistide juhtimise alla ja saatis oma sõjawäed wene töörahwa vastu, kellega käsikäes wõitles eesti rewolutsiooniline proletariaat ja töörahwas.

Eesti „wabadus-sõda“ oli kodanluse kontrrewolutsiooniline klassisõda töölisklassi vastu. 1917. a. oktoobris pani maksma eesti proletariaat oma diktatuuri. Saksa imperialism aga murdis püssitääkide abil noore töörahwa wabariigi. Selles klassisõjas, mis tekkis eesti kodanluse ja töölisklassi wahel pärast nowembrirewolutsiooni Saksamaal, oli kogu kõlbline õigus töölisklassi poolt. 1918./19. a. klassisõjas wõitles eesti töölisklass selle eest, et tagasi wõita wabadust, mida temalt ära oli kiskunud saksa imperialism. Eesti töölisklass wõitles klassisõjas Nõukogude Eesti eest, eesti töörahwa tõelise enesemääramise õiguse ja tõelise iseseiswuse eest. Proletariaadi wõit selles sõjas oleks tähendanud selle willetsuse ja tööpuuduse ärajäämist, mille all nüüd — kodanluse klassi diktatuuri päewil — kannatab Eestimaa töörahwas. Proletariaadi wõit Eestis poleks kaasa toonud kümnete ja sadade wabrikute ja tehaste seisumäämist, nagu seda näeme nüüd, waid oleks kaasa toonud majanduslise elu õitsemise, tehnika ja teaduse arenemise Eesti töörahwa wabariigis. Proletariaadi wõit oleks tähendanud kõrget tehnilist edu (suurtööstus, masinad!), nii et kahanenud oleks tööwaew, lühenenud tööpäew. Proletariaadi wõit 1918./19. a. klassisõjas oleks kahtlemata kaasa toonud tööpuuduse täieliku likwideerimise, nagu seda näeme praegu N. Liidus, ja 7 tunnise tööpäewa. Proletariaadi wõit oleks tähendanud maaküsimuse lahendamist põllutööliste, maatameeste, popside ja wäikemaapidajate huwides. Proletariaadi wõit oleks tähendanud naistele sama töö eest meestega wõrdset tasu, lastele lastekodusid, lastesõimi, mängumurusid, rawilaid. Proletariaadi wõit oleks tähendanud kõikide hariduse- ja teaduseasutuste, muuseumide, teatrite, kinode üleminekut töörahwa kätte maksuta hariduse saamiseks kogu töörahwale. Ja lõpuks, proletariaadi wõit oleks tähendanud kodanluse eesõiguste purustamist ja tühistamist, wõimu ärawõtmist kapitalistlikult kildkonnalt — wabrikute ja tehaste, maa ja waranduste üleminekut kogu töörahwa omanduseks, inimese kurnamise lõpetamist inimese poolt ning alusepanemist klassideta sotsialistliku ühiskonna ehitamisele.

Niiwiisi wõitles eesti töölisklass 1918./19. a. klassisõjas ühiskonna edasiwiimise, progressi, kõige laiemate rahwahulkade huwide eest. See sõda, mida töölisklass pidas, oli tõesti rewolutsioonilik sõda, mis tarwilik töörahwa wabastamiseks, kurnamise ja sõdade häwitamiseks.

Mida andis aga töörahwale eesti kodanluse wõit?

Ta andis Eestile „iseseiswuse“. Kuid töörahwale ei tähenda see „iseseiswus“ midagi peale willetsuse ja tööpuuduse. See „iseseiswus“ on tarwilik eesti kodanlusele selleks, et teostada oma rahwuslikku klassidiktatuuri töörahwa üle. See „iseseiswus“ tähendab eesti töölisklassile, et tema üle walitsewad nüüd oma rahwusest kurnajad. Pole kergem töölise koorem, kui ta kukil oma rahwusest eksploateerija. „Iseseiswa“ eesti kodanluse ja sotsiaaldemokraatia „iseseiswus“ seisab selles, et nad wõiwad etendada suurte imperialistlikkude riikide agentide osa, et nad sõltuwad täiesti suurkapitalistidest. Ja „iseseisew“ Eesti wabariik peab olema kontrrewolutsiooniliseks lahinguwäljaks, platsdarmiks selle rewolutsioonilise mõju vastu, mis awaldab Nõukogude Liit. Ta on kontrrewolutsiooni wahipostiks rewolutsiooni vastu.

Eesti kodanluse wõit, mida ta saawutas prantsuse ja inglise imperialistide, wene monarhistide ja soome-rootsi walgekaartlaste abil, tähendas ühiskondliku elu tagurpidi minekut Eestis kõikidel aladel. Eesti kodanlus ei suutnud hoida tööstust ja põllumajandust endisel tasapinnalgi, rääkimata selle tõstmisest. Nii näiteks pole isegi suudetud rakendada tööle Narwa juga, kuigi sellest on räägitud palju. Suured metalli, puu-tekstiiltööstuse wabrikud ja tehased on kas täiesti kustunud ja lammutatud wõi hingitsewad elutult. Töölisklass on laiali pillatud ja waewleb willetsuses ja tööpuuduses. Tal pole mingisuguseid poliitilisi ja majanduslisi õigusi. Töölistel puuduwad kinnituseeadused tööpuuduse, haiguste, õnnetute juhtumiste, wanaduse vastu.

Eesti kodanluse wõit 1918./19. a. klassisõjas tähendas maaküsimuse lahendamist täielikult kodanluse huwides. Maa jagati kodanluse ja hallparunite huwides. Põllutööline, maatamees, pops, saunik, wäikemaapidaja jäid endiselt ilma maata. Kuid

wähe sellest. Kodanlus pani töörahwa tasu maksma parunitele maa eest, mida töörahwas üldse ei saanud. Tasu makstakse neile, kes orjastasid eesti töörahwast hulk sajanendeid!

Eesti kodanluse wõit 1918./19. a. klassisõjas tähendas kõikide poliitiliste ja majandusliste eesõiguste kindlustamist oma rahwusest kodanlusele ning nende wõitude ja õiguste täielikku ärawõtmist töörahwalt, mida wiimane oli saanud 1917. a. Oktoobrirewolutsiooniga. Teaduse- ja hariduseasutused — ülikooliga algades ja algkooliga lõppedes muutis kodanlus oma monopoliks. Kesk- ja kõrgema hariduse omandamine on tööliiskonnale kättesaamatu. Isegi sunduslik algharidus jääb tühjaks sõnaks, kui töörahwa lastel puuduvad rõiwad ja jalanõud, toit ja õppeabinõud. Töötawad haritlased, anderikkamad ja paremad pead töörahwa ridadest ei saa awalada oma wõimeid teaduse ja tehnika ning kunstide arendamisel ühiskonna heaks, sest need on walitsewa klassi monopoliks, kättesaadawad jõukaile.

Wihates ja kartes tööliisklassi rewolutsioonilist liikumist, on kindlustanud eesti kodanlus sotsiaaldemokraatia abil pärast 1918./19. a. klassisõda oma klassidiktatuuri sellega, et ta on järjekindlalt *taga kiusanud Eestimaa kommunistlikku parteid ja häwitanud tööliste organisatsioone*. Ta tappis Eesti tööliisklassi parema juhi Wiktor Kingissepa. Ta on füüsiliselt häwitanud sadasid paremaid rewolutsioonilisi töölisi ning on saatnud türmidesse ja sunnitööle sadandeid ja tuhandeid tööliisklassi rewolutsioonilisi eestwõitlejaid. Ta surub tööliisklassi ikka rängemasse orjusesse. Wihates ja kartes esimest töörahwa wabariiki — Nõukogude Liitu, ajab eesti kodanlus inglise-prantsuse ja poola imperialismi juhatusel nõukogudewastalist poliitikat. Ta organiseerib ja walmistab ette nõukogudewastast sõda. Ta katsub kõrwale põigelda mittekallale tungi lepingu sõlmimisest Nõukogude Liiduga. Ta kulutab sõjawägede ülewalpidamiseks ja nõukogudewastase sõja ettewalmistamiseks määratud summe, mida ta wälja pumpab oma diktatuuri-walitsuse abil töörahwalt raskete maksude näol. Kõik see tuleb lisaks sellele rängale wõlakoormale, mida kodanlus weeretab eesti töörahwa õlgadele „iseseiswusesõja“ wõlgade näol.

Niiwiisi wõitles eesti kodanlus ja sotsiaaldemokraatia 1918.—19. aastatel klassisõjas kontrrewolutsiooniliste ülesannete teostamise eest. See sõda, mida eesti kodanlus ja sotsiaaldemokraatia pidasid, oli kontrrewolutsiooniline sõda. „*Wabadussõda*“ *tõi wabadust ainult kodanlusele, mitte aga töörahwale*, ta kindlustas kodanluse klassidiktatuuri töörahwa üle, tõi töörahwale kaasa wiletsuse ja tööpuuduse ning raske orjuse. Ja sellepärast on mul selge, et alles see Eesti wabariik, mis kannab Nõukogude Eesti nime, lahendab kõik need küsimused töörahwa huwides, mida tööliisklass ei suutnud lahendada 1918.—19. a. klassisõjas ja mida lahendas kodanlus oma wõidu tagajärjel oma klassi huwides.

Eriti selgelt paistab see igale ausale inimesele silma praegusel silmapilgul. Praegu walitseb kapitalistlikes mais — ka Eestis — sügaw kapitalistlik kriis. See kriis wapustab juurteni kapitalistlikku majandust, kogu kapitalistlikku süsteemi. Ta toob esile selgemini kui kunagi kogu kapitalismi mõttetuse, wõimatuse ja metsikuse. Miljonid inimesed on jäänud tööta, miljonid nälgiwad selle sõna tõsisel mõttes. Eestis on pooled töölistest tööta, talurahwa laiad hulgad laastuwad, üks ettewõtte teisest järele sulleb oma ukseid. Tööpuudus, ametialaline kuritegewus (kassadest „ülelõõmine“), pankrotid ja oksjonid on iseseiswuse õied! Kodanluse enese ajalehed kirjutawad järjest ummikust, raskest ajast, murede hunikust, lootusetusest, riigitüdimusest.

Kodanlus otsib pääseteed kriisist. *Kuid milline on ta pääsetee?* President? Loob tema oma tööga elu heaks?! Tegelikult awaldub ainult töörahwa weel metsikum kurnamine! Kõik kriisi raskused töörahwa õlgadele. Palgad surutakse alla. Kurnamise press muutub tugewamaks, tollid tarbeainetele ja maksud suuremaks. Terror kõweneb. Töörahwalt kokkuriisunud raha läheb kodanlusele ja hallparunitele toetusseks. Proletariaati manitsetakse usu nimel rahulolemisele. Abi tulewat jumalalt! Fashistlik diktatuur, sõja ettewalmistamine Nõukogude Liidu wastu, kelle wõidurikas sotsialismi ehitustöö ajab kodanluse kabuhirmu ja näitab hulkadele selgemini kui kunagi warem proletaarsest kriisist wäljapääsu teed sel teel, et proletariaat

kukutab rewolutsioonilisel teel kodanluse diktatuuri ja maksma paneb proletariaadi diktatuuri, mille kaudu ta üles ehitab sotsialistliku ühiskonna, kus ei ole klasse ega kurnamist, eksploatatsiooni, kus hoolega suurendatakse produktsiooni (mitte relwu!).

Nõukogude Liit ehitab tõeliselt sotsialismi. Sellele weendumusele olen tulnud kõige selle järele, mis siin näinud olen. Wahe on juba wäga suur! Siin ei ole tööpuudust, ei ole kurnamist. Siin on waba töörahwa ennastohwerdaw töö oma sotsialistliku tööstuse ja põllunduse ülesehitamiseks. Nõukogude Liidu töörahwas kommunistliku partei juhtimisel on juba walmis ehitanud sotsialismi wundamendi sotsialistliku suurtööstuse ja põllunduse näol ja asub nüüd teise wiisaastakuga lõpulikule klassideta ühiskonna ehitamisele. Töötawate hulkade heaolu paraneb järjekindlalt ja kindlasti ning, olgugi et kaugelt weel kõik raskused ja puudused ei ole wõidetud, torkab juba praegu silma nõukogude töörahwa olukorra paremus selle wiletsuse ja tööpuuduse kõrwal, mis walitseb kapitalistlikkudes maades (kindlustus haiguste, õnnetuste, wanaduse puhul, lühem tööaeg, suwepuhkus, tööpuudust pole jne).

See asjaolu, et sotsiaaldemokraadid N. Liitu laimawad ja tema üle walet kuulutawad, et nad ühes kodanlusega tema wastast sõda organiseeriwad, tõukab mind weel kindlamini sellele äratundmisele, et sotsiaaldemokraadid on töörahwa ärandjad, kodanluse agendid töörahwa hulgas. Selles walguses paistab mulle nüüd eesti sotsiaaldemokraatia kogu tema tegewuse aja jooksul sootuks teistsugusena, kui seda omale ette kujutasin siis, kui ma eesti sotsialistlikku tööliste parteisse astusin. Nüüd mõistan, et sotsiaaldemokraatide töö „iseseiswuse“ algusest peale on seisnud selles, et alalhoida ja kindlustada kodanlist korda. Nemad on oma hinges kodanlased, kel majade ostmine ning ehitamine ja soojad pesad palju enam südamel kui töörahwa ja kehwikute saatuse. Ei näinud ma ses parteis tõsist huwi proletariaadi saatuse wastu.

Klassisõjas, s. o. „wabadussõjas“ wõitlesid sotsiaaldemokraadid ühes kodanlusega, inglise ja prantsuse imperialistidega ning wene monarhistidega töörahwa wastu. Nad wõitlesid kontrrewolutsioonilises wäerinnas rewolutsiooni wastu. Sotsiaaldemokraatide juht August Rei käis eesti kodanlusele kontrrewolutsiooniliseks wõitluseks walgekaartlasi toomas. Soome walgekaartlaste salgad panid eesti töörahwa kallal kõige werisemaid wägiwalla akte toime. Wõttes 1918. aasta lõpul ja 1919. aasta algul Pätsi ajutisest walitsusest osa ning muutudes asutawa kogu walimiste tagajärjel kõige suuremaks walitsewaks parteiks, tegi sotsiaaldemokraatia oma osawõtmise kaudu walitsusest kõik, et kodanluse kontrrewolutsioonilist diktatuuri kindlustada, rewolutsiooni wastupanekut murda ning Nõukogude Wenemaa wastast sõda lõpuni wila. Nimetame I. Ametiühisuste kongressi laialisaatmist ja tema 25 saadiku tapmist Irboskas, mis toimus, nagu tunnistab Hellat ise oma mälestustes, sotsiaaldemokraatliku siseministri Hellati otsekoheisel käsul. Irboska weretöö on werisem lehekülg eesti sotsiaaldemokraatia ajaloos ning on küllalt iseloomulikuks näiteks, missuguste abinõudega sotsiaaldemokraatia walmis oli kodanluse diktatuuri kaitsma. Aga see ei ole ainuke lehekülg. Kontrrewolutsioonilises sõjas rewolutsioonilise töölisklassi wastu ning selle sõja tagajärgede kindlustamisel kodanluse huwides läks sotsiaaldemokraatia lõpuni kodanlusega kaasa. Wõttes osa wabariigi walitsusest pärast asutuwa kogu walimisi 1919. aastal, tegi sotsiaaldemokraatia ühes Laidoneri ja Judenitshiga ning inglise admiralidega aktiivselt kaasa kaks sõjakäiku punase Petrogradi wastu. Ja rahu tegemine Nõukogude Wenemaaga ei ole mitte eesti sotsiaaldemokraatia teene, waid selle asjaolu tagajärg, et punawäe tugewus ja rahwuswahelise rewolutsiooniliikumise kasw Eesti nõukogudewastasest sõjast sekkord wälja löid.

Eesti sotsiaaldemokraatia kannab otsekohest wastutust selle wiletsuse ja tööpuuduse eest, mille all kannatab eesti töörahwas. Tema kaasabil sai kontrrewolutsioon rewolutsiooni üle wõidu. Tema kaasabil rõõwis kodanlus töölisklassilt 1917. aasta Oktoobrirewolutsiooni wõidud. Tema kaasabil lahendas kodanlus maaküsimuse Eestis täiesti oma huwides. Huwitawal kombel kirjutas sotsiaaldemokraatide juht M. M. (Mihkel Martna) 30. märtsil 1929. aastal „Rahwa Sõnas“, et „proletariaat on

wõidu ja wõimu kätte wõidelda awitanud“ kodanlusele. Seda on igatahes teinud ainult need proletaarlasid, keda on juhtinud II Internatsionaali sotsialistid wõi kodanlased. Kommunistid seewastu pole millalgi aidanud kodanlust wõidule. „Iseseiswuse“ sõjas olid sotsiaaldemokraadid täiesti käsikäes kodanlusega. Mis töölistkonna juhid need siis õige on, kui nad aitawad kodanlusele wõite kätte mängida! Need on suurimad proletariaadi waenlased!

Kuid niisugust kontrrewolutsioonilist osa ei etendanud sotsiaaldemokraatia mitte ükski kodusõja päewil. Kogu selle aja jooksul, mil Eestis on olnud wõimul kontrrewolutsioon, s. o. 1918. a. nowembrist kuni tänapäewani, on sotsiaaldemokraatia osa wõtnud selle kontrrewolutsioonilise wõimu teostamisest ja kindlustamisest. Igal alal teostab sotsiaaldemokraatia täielikult kodanluse kontrrewolutsioonilist programmi, seisku ta ise walitsuse eesotsas, wõtku ta osa koalitsioonist, wõi asugu „wastarinnas“.

Wõtame töölistküsimumuse. Milles lähewad siin sotsiaaldemokraatia programm ja teod lahku kodanluse programmist ja tegudest? Ei ole ühtki fakti, mis tõendaks, et sotsiaaldemokraatia wõitleb töölistkonna kasuks. Walitsust juhtides wõi sellest osa wõttes pole ta wõidelnud ega ellu wiinud tööpalkade kõrgendamist, kindlustusseadusi tööpuuduse, haiguse, wanaduse ja õnnetute juhtumiste wastu. August Rei walitsus tegutses 1928/29. aastatel samuti, nagu iga teinegi kodanluse walitsus. Weel enam. Asudes 1931. aasta algul koalitsiooni walitsusesse Pätsiga, teostus kokkulepe Pätsi ja sotsiaaldemokraatide wahel maatööliste palkade alandamise suhtes. *Niisugused on sotsiaaldemokraatide teod.* Ja just *tegude*, mitte aga sõnade järele kutsun ma neid härrasid hindama.

Wõtame töölistliikumise küsimuse. Ka siin ei lähe sotsiaaldemokraatia programm ja teod kodanluse programmist ja tegudest lahku. Kas on ühtegi fakti, mis näitaks, et sotsiaaldemokraadid oleks wõidelnud kommunistliku partei ja teiste rewolutsiooniliste tööliste organisatsioonide taga-kiusamise wastu. Selstes walitsuse eesotsas, wõttes osa koalitsioonist wõi asudes „wastarinnas“, alati on sotsiaaldemokraatia wõidelnud kõigi *terroriabinõudega* kommunistliku partei ja kogu rewolutsioonilise töölistliikumise wastu. Kaitsepolitsei tegelikuks asutajaks on sotsiaaldemokraat Aleksander Hellat. Sotsiaaldemokraatia on alati hääletanud kaitsepolitsei eelarwete ja toetussummade poolt. Sotsiaaldemokraadid on hääletanud kaitseliidu eelarwete poolt ning toetanud täielikult seda fashistlikku organisatsiooni, wõttes osa oma esitajate kaudu tema tööst tegelikult ning olles selle liikmed, Pärast 1. detsembri ülestõusu wõttis sotsiaaldemokraatia oma esitajate kaudu selle ülestõusu mahasurumisest ja maa „rahustamisest“ kõige aktiivsemalt osa (Karl Ast propaganda ministriks!). Sotsiaaldemokraatlike ministrite walitsemise ajal on kaitsepolitsei uulitsal maha lasknud kommuniste ja teisi rewolutsioonilisi töölisti. Mul on andmeid, mis näitawad, et sotsiaaldemokraatliku partei juhatus etendab tegelikult kaitsepolitsei abilise osa, näidates talle kätte üksikuid pahempoolseid tööliste organisatsioonide ning ässitades nende peale kaitsepolitsei. Ma ei saa jätta äramärkimata seda fakti, et pärast seda, kui ma selgesti hakkasin eemalduma sotsialistliku partei tegewussuunast, minu juurde tuli üks sotsialistliku partei tegelastest hoiatusega, et kui seda teed jatkan, siis ootab mind teiste rewolutsiooniliste tööliste saatus, s. o. türm.

Wõi wõtame lõpuks sõjaküsimumuse ning suhtumise Nõukogude Liidule. Ka siin ei lähe Eesti sotsiaaldemokraatia programm ja teod kodanluse programmist ja tegudest lahku. Juba maailmasõjas käisid sotsiaaldemokraadid käsikäes kodanlusega, tapalawale saates töölisti kapitalistide huwides. Sama suun jatkub. Eesti fashistliku kodanluse sõjaprogramm on ka sotsiaaldemokraatia sõjaprogramm. Mitte millegiga ei ole wiimane näidanud, et asi oleks teisiti. Sotsiaaldemokraadid on wabarligi algusest peale hääletanud kõigi sõjawäe eelarwete ning sõjaliste jõudude suurendamiseks minowate summade poolt. August Rei walitsus algatas 1928/29. aastatel terve rea ettewõtteid, mis otsekohe seotud nõukogudewastase sõja ettewalmistusega (sõjastrateegiliste raud- ja maanteede ehitamine). Rei walitsus kõwendas sidemeid rootsi ja poola imperialistidega. Rootsia kuninga külaskäik Rei walitsusele oli seotud

sõjastrateegiliste raudteede ehitamiseks minewale laenude andmisega. Niisuguses kodanluse sõjaprogrammi teostamises eesti sotsiaaldemokraatia poolt pole midagi iseäralikku ning ta järgneb täielikult tema poliitikast ja taktikast. Eesti sotsiaaldemokraatia on kõige järjekindlam ja wilasem Nõukogude Liidu waenlane. Ta on seda olnud ajalooliselt ja on seda ka nüüd. Waadake ainult eesti sotsialistliku tööliste partei häälekandjat „Rahwa Sõna“. Selle lehe weergudelt ei puudu ükski wale ja laimusõnum kommunismi ja Nõukogude Liidu aadressil, mida iga uulitsalehtki ära toob. Ta nimetab kommunismi õnnetuseks, hädaohuks tööliisklassile! „Rahwa Sõna“ on Nõukogude Liidu wastases wõitluses järjekindlam kui kodanlised ajalehed. Kui wiimased läbi lasewad mõnegi sõnumi, mis Nõukogude Liidu olukorda walgustab wähegi õigemates wärwides (näiteks „Päewaleht“), siis ei lase „Rahwa Sõna“ ühtegi niisugust teadet läbi. Iga Nõukogude Liidu edusamm on ju hoobiks sotsiaaldemokraatia poliitika ja taktika pihta. Iga Nõukogude Liidu edusamm purustab sotsiaaldemokraatia aluseid. Sellest ka kõige järjekindlam waen Nõukogude Liidu wastu. Ning sellest nõukogudewaenulisest poliitikast ja taktikast järgneb ka sotsiaaldemokraatia sõjaprogramm, mis terwelt sihitud Nõukogude Liidu wastu. „Rahwa Sõna“ toob waimustusega kirjutisi iseseiswusesõja diwiiside aastapäewade jne puhul. Tema rõõmustab samade „wõitluse“ üle, mis kodanluskil. Ja praegu, mil tööliisklassi ees seisab küsimus, missugust teed mööda pääseda wälja kriisist, *kas kapitalistlikel wõi rewolutsioonilisel teel*, on sotsiaaldemokraatia täielikult kodanluse pool. Ta teeb kõik, et tööliisklass ei lõpetaks praegust kriisi proletaarsete rewolutsiooniga, waid et kodanlus pääseks kriisist wälja walutult töörahwa arwel. Ta on kodanlusele kõigiti abiks, et kriisi raskusi weeretada töötawa rahwa õlgadele (tööpuudus, hulgalised wallandamised, palkade alandamine, sotsiaalse seadusandluse tühistamine, wäiketalunikkude wäljaajamine oma kohtadelt, tollide ja maksude tõstmine).

Kõigi selle juures mängib sotsiaaldemokraatia rohkem kui kunagi enne „pahempoolsete“ sõnadega. Nende sõnade taha tahab ta peita oma tegusid, nende sõnadega tahab ta töörahwast tagasi hoida rewolutsioonilisest wõitlusest. Sellepärast oleks ekslik, kui meie sotsiaaldemokraatiat hindaksime tema sõnade järele. Ma kutsun kõiki ausaid töölisi ja haritlasi hindama sotsiaaldemokraatiat mitte tema sõnade, *waid tema tegude* järele, mis on kuritegudeks töörahwa wastu.

Olles weendumusele jõudnud, et sotsiaaldemokraatia on tööliiswäenulik kodanluse agent ja tugi, olen ühtlasi jõudnud arusaamisele, et see poliitika ja wõitlus, mida ajanud ja pidanud on ja mida peab *Eestimaa kommunistlik partei*, on ainuke õige töörahwa poliitika ja et see tee, mida ta näitab eesti töörahwale kapitalistlikust kriisist wälja minemiseks, on ainuke õige tee. Ainult kommunistlik partei on wankumatult wõidelnud töörahwa wabastamise eest kapitalistliku kurnamise ikkest kõigil eesti tööliisklassi rewolutsioonilise wõitluse ajajärkudel. Kõik eesti tööliisklassi rewolutsioonilise liikumise traditsioonid algawad ja lõpewad kommunistliku parteiga. 1905. aasta rewolutsioonis, wõitluses tsariwalitsuse, mõisnikkude ja kapitalistide wastu, 1917. aasta kahes rewolutsioonis on kommunistlik partei (enamlus) teostanud rewolutsioonilise klassiwõitluse õiget joont. Eesti sotsiaaldemokraatia (wähemus) on aga algusest peale sammunud rewolutsiooni äraandmise, kodanlusega ning tsariwalitsusega kokkuleppimise rada. Sotsiaaldemokraatia praegune juht August Rei läks imperialistliku sõja päewil 1914/17. a. täielikult wene tsariwalitsusega kaasa ning toetas tsariwalitsuse sõjapoliitikat. Nagu tuli ja wesi lähewad lahku teine teisest eesti enamluse ja vähemuse poliitika, nii ajalooliselt, kui ka praegu. Eesti enamlus esitab tõelisi rewolutsioonilise klassiwõitluse traditsioone, on algusest peale olnud igasuguse paendluse ja kokkuleppimise waenlane. Eesti sotsiaaldemokraatia ei esita mingisuguseid rewolutsioonilise wõitluse traditsioone, ta on algusest peale tammunud paendluse soos ning toetanud kodanlust ja imperialistlik poliitikat.

Klassisõja päewil juhtis kommunistlik partei tööliisklassi rewolutsioonilist wõitlust kontrrewolutsiooni wastu, kuna kontrrewolutsiooni eesotsas seisis eesti kodanlus ja sotsiaaldemokraatia. Mida oleks kommunistliku partei wõit klassisõjas

eesti töörahwale toonud, seda ma juba näitasin ülewal. Mida talle tõi kontrewolutsioonilise kodanluse wõit, seda tunneb eesti töörahwast sellest wiletsusest ja näljast, tööpuudusest, mida tal tuleb üle elada iga päew. Pärast klassisõda on Eestimaa kommunistlik partei ja sotsiaaldemokraatia igas wäiksemaski töölisteliikumise küsimuses (rääkimata säärasest tähtsast rewolutsioonilisest wäljendusest, nagu seda oli 1. detsembri ülestõus) seisnud üks ühelteine teisel-pool barrikaade. Kommunistlik partei on sammunud rewolutsioonilise wõitluse eesotsas, sotsiaaldemokraatia on sammunud kontrewolutsiooni eesotsas. Kommunistlikul parteil on tulnud selle eest, et ta lõpuni ustawaks on jäänud rewolutsioonile ja töölisteliikumise asjale, kannatada türmi ja wõllasid, ta on „demokraatlikes“ wabariigis linnuprii ning tema peale peetakse kõige wihasemat jahti. Sotsiaaldemokraatia juhid on aga saanud selle eest, et nad toetawad kodanlust ja imperialistlikku poliitikat, ministrite, pangapresidentide, wabrikudirektorite ning kõrgemate kohtunikude kohtasid, ka audoktorite nime (M. Martna)!

Ainult kommunistlik partei on otsustawalt organiseerinud ja juhtinud töörahwate wõitlust tema igapäewaste huwide eest igas üksikus klassiwõitluse lahingus, kuna sotsialistid on ikka olnud otsekohe abiks kodanlusele streigimurdmisel ja wõitluse nurjaajamisel (kõige wärskem fakt — streik kunstsarwe wabrikus, mida sotsialistid maha sahkerdasid). Ainult kommunistlik partei on näidanud töörahwale õiget teed, olles järjest kodanluse terrori hoopide all sügawal põrandal. Ainult kommunistlik partei on järjekindlalt wõidelnud töörahwate kasudes. Iga aus tööline ja töötaw haritlane peawad sellest järelduse tegema: kas minna kaasa kontrewolutsioonilise sotsiaaldemokraatiaga-sotsiaalfashismiga wõi rewolutsioonilise enamlusega. Walik on lihtne.

Tunnistades kommunistliku partei wõitluse ja sihi täiesti õigeks, katkestasin ma igasugused sidemed sotsiaaldemokraatiaga, ja asun nüüd weel kindlamini wõitlusele kommunistliku partei lipu all proletariaadi diktatuuri maksmapanemise eest Eestis ja kogu ilmas.

Eesti sotsialistlikus tööliste parteis olewad töölised, kõik ausad töötawad haritlased. Teie poole pööran ma üleskutsega minu eeskujule järgneda. Asuge rewolutsiooniliste töölistega ühisesse wõitlusewäerinda kurnamisekorra, töörahwate metsiku pealetungimise, sotsiaaldemokraatia äraandlikkude juhtide, fashismi ja sõja wastu. Olge walmis Nõukogude Liidu — ainukese kogu ilma sotsialistliku isamaa kaitseks. Nõukogude Liidu wastu walmistawad sõda kogu ilma imperialistid — ka eesti kodanlus sotsiaaldemokraatia juhtide kaasabil.

Ärge laske endid petta oma juhtidest, kes tahawad rakendada teid kodanluse huwide teenistusesse ja sõtta wiia töörahwate wastu. Ärge uskuge nende „pahempoolseid“ sõnu, sellega nad ainult petawad teid ning püüawad tagasi hoida töörahwate wõitlusewäerinda astumast.

Kapitalism tõestab oma jõuetust sellega, et ta ei suuda toita ja elatada oma proletariaati, kuigi maakera suudaks elatada mitukorda suuremat elanikkonda, nagu teadlased wäidawad. Proletariaat ja kehwiktalupojad — wõiwad kõrwaldada tööpuuduse, kriisi ja wiletsuse, kui nad wõtawad kodanluselt rewolutsioonilisel teel wõimu ja hakkawad oma huwide ja kasude kohaselt korraldama kogu elu.

Sageli öeldakse, et rewolutsioon on liialt karm ja halastamatu, on peletis. Aga kas pole kapitalism oma kriisidega, sõdadega, tööpuudusega ja wiletsusega halastamatu peletis? Iga tööline ja aus haritlane teadku, et imperialistlikud sõjad, tööpuudus, nälginine ja wiletsus nõuawad wõrdlematult rohkem ohwreid, kui ükski rewolutsioon. Kapitalismi wiletsuse ja terrori ohwreid on iga aasta miljoneid. Rewolutsioon teeb tarbetuks kõigi nende ohwreid warisemise, niipea kui rewolutsioonile järgnew proletariaat loob uueks maailma. Seepärast ärge lasku keegi end heidutada rewolutsiooni karmusest ja seega end kõrwaldada proletariaadi huwide eest wõitlejate seast. Enne ei saa hakata hoogus ja tõsine töölistkonna elujärje tõus, kui pole wõetud kodanluselt nende wõim, mis hukutaw töölistkonnale.

Dr. A. Audowa.

EKP keskkomitee otsus A. Audowa deklaratsiooni puhul:

1. Konstateerida, et dr. Audowa lahkulöömine ja väljaastumine sotsiaalfaschist-
listest parteist ning otsustaw väljaastumine oma süüdistawa deklaratsiooniga sot-
siaalfaschismi vastu, kommunismi eest on, kõrwuti rea teiste faktidega (lagunemine
sotsiaalfaschistlikes noorsoo ühingus, endiste otside mõju all olevate töötawate
haritlaste poolehoidu kasw N. Liidule, opositsioonilise meeleolu tekkimine sotslistes
ametiühisustes), esimeseks tundemärgiks sotsiaaldemokraatia algawast lagunemisest.

2. Awaldada Audowa deklaratsioon partei ajakirjanduses ning laotada seda
laiali kõige laiemates töörahwa ning töötawate haritlaste hulkades; kohustada kõiki
partel liikmeid selle deklaratsiooni mõtet laiades töörahwa hulkades, eriti sotsiaal-
demokraatliste tööliste seas selgitama ning sotsiaalfaschismi wastast wõitlust kõ-
wendama ja sotsiaaldemokraatliste ning reformistliste ametiühisuste töölisi ühisesse
wõitluswäerinda tõmbama kodanluse pealetungimise vastu.

EKP keskkomitee.

„Klassiwõitluse“ toimetusele

Sm. Stalini kiri „Proletaarse Rewolutsiooni“ toimetusele (w. „Bolschewik“ 19-20
1931.) „Enamluse ajaloo mõningate küsimuste üle“, pani kogu enamlike leppima-
tusega üles küsimuse partei ja rewolutsioonilise liikumise ajaloo käsitamise tõstmi-
sest kõrgemale põhmõttelisele tasapinnale. Sm. Stalin paljastas trotskistlike kont-
rabandistide alatuid püüdeid katsuda enamlike partei ajalugu, Lenini leppimatust
wõitluses igasuguse oportunistmiga, wõltsida, nagu poleks enamlus küllalt otsusta-
walt oportunisti vastu wõidelnud. Sm. Stalin hoiatas õigel ajal kõiki meie aja-
loolasi ja parteitegelasi, et waja walwel olla ja enamlike järjekindlusega wõidelda
awalikkude ja warjatud trotskistlike kontrabandistide ja parempoolsete oportunist-
tide väljaastumiste vastu, wälja rookida mädanenud liberalism, mis mõnede enam-
laste juures aset leidnud.

Stalini kirjal on määratusuur tähtsus kogu rahwuswahelisele rewolutsioonilisele
liikumisele ja kommunistlikele parteidele, kes oma kaardid peawad enamlike
teooria ja taktika alusel kaswatama, neid karastama enamlike leppimatusega wõit-
luses kontrewolutsiooniliste trotskistlike, rahwusdemokratismi, parem- ja „pahem-
poolsete“ vastu, leninismi puhtuse eest.

Sellest wäljainnes asusin oma raamatukese „Klassiwõitluse wäerinnalt“ (Lühike
ülewaade ametiühisuslikest liikumisest) läbiwaatamisele, kuiwõrd raamatukeses rewo-
lutsioonilise liikumise ajaloo käsitamine on tõstetud enamlike kõrgemale põhimõt-
telisele tasapinnale. Loen oma kohuseks teatada, et raamatukeses on rida suure-
maid ekslikke määrusi, ebamääraseid termineid, mis nõuawad kiiremat läbiwaatamist
ja parandamist.

Suurematest wigadest näitan siinkohal järgmised:

1) Rida jämedaid wigu leidub osas, kus käsitatakse reformistlike ja rewolutsiooni-
liste ühisuste wahet, taktikat, ülesandeid. Näit., kõneledes wahet reformist-
liste (sotsliste) ja rewolutsiooniliste ühisuste majanduslikes wõitluses, on öeldud,
„et esimesed kapitalistlike korra juures kapitalismiga koos töötades mõtlewad töö-
lisklassi seisukorda parandada wõiwat, kuna rewolutsioonilistel ametiühingutel...
ei ole mingisuguseid pettelootusi demokraatlike korra asjus nagu oleks kapitalist-
like korra raamides „seaduslikel teel“ wõimalik tööliklassi seisukorda parandada“.
Sellest wäljainnes seletawad parempoolsed, et reformistlike ühisused ikkagi töö-
lisklassi olukorra parandamise eest wõitlewad, mis täiesti wale on. Samati wildak
ja ekslik on see, kui öeldakse, et meie ajal on reformistlike ametiühisused „kaota-
nud töölisteorganisatsiooni näo“, sealjuures aga mitte seletades, milline klassiline
sisu on sotsfaschistlike ühingutel. Selle seade järele tuleb rewolutsioonilistel töö-
listel reformistlike ühingutes töötamistest lahti ütelda; niiviisi õigustab see tsitaat
„pahempoolsete“ taktikat ametiühingulises liikumises.

2) Eelmised wead süwenewad weel sellega, et rahwuswahelise ametiühingulise liigitamise juures on rewolutsiooniliste ametiühingute liiki arwatud anarho-sündikalistlised ühingud (Hispaanias, Portugaalias), „Maailma tööstuslised töölised“ Ameerikas (I. W. W.), anarho-rewolutsioonilised wähermused Saksamaal, kuna rahwuswaheliste ametiühingute liigitamine kolme ossa (rewolutsioonilised, reformistlised, sotsialismiwastased) reformistlisi ühinguid sotsialismi eest wõitlejatena laseb paista.

3) Raamatukeses ei ole antud täielist iseloomustust reformistliste ühingute juhtide marksismi põhimõtete äraandmise kohta enne ilmasõda, mis arwamisele wõib wiia, nagu oleks reformistlised ühingud enne ilmasõda rewolutsioonilise klassiwõitluse pinnal seisnud, samuti puudulikult on käsitatud reformistliste ametiühingute juhtide kokkukaswamine trusti- ja monopolikapitaliga (lhk. 18, 20, 22).

4) Samuti pole antud hinnangut „pahempoolsete“ kommunistide wigadele rewolutsioonilises ametiühisuslises liikumises, mis sisult wäljendawad wäherluse kallakut „pahempoolses“ kestas.

5) Kõneledes wõitlusest ametiühingute eest, kirjutatan (lhk. 10), et „see wõitluse taktika ei ole weel ühelgi kapitalistilisel maal lõpule wiidud“; mis lugeja arwamisele wõib wiia nagu puuduks üldse enamline taktika wõitluses ametiühingulises liikumises. Just selles küsimuses oleks ma pidanud andma iseloomustuse leninistlisest taktikast tsaristlise Wenemaa ametiühingulises liikumises, selle taktika edasläänemisest rahwuswahelisele rewolutsioonilisele liikumisele. Samuti ühekülgset on käsitatud küsimus Lenini õpetuse õieti kasutamises (lhk. 30), öeldes, et see õpetus wõimaldab ette näha kapitalismi arengut, sellele ehitada tööliste rewolutsiooniliste organisatsioonide strateegia ja taktika, jättes arendamata seda mõtet, et leninism on juhtnõr tegewuseks.

6) Puudulikult, kohati ekslikult wormuleerisin küsimusi, mis puudutawad töölisaristokraatia, sotsismi alust, täielise kollektiwiseerimise seadet Nõukogude Liidus, kirjutades (lhk. 49), et N. L. on asunud „kurnajate kui klassi likwideerimisele laialise kollektiwiseerimise alusel“. Esiteks, mitte kurnajate üldse, waid kulakluse, mitte „laialise“, waid „täielise“.

7) Eesti ametiühisuslist liikumist käsitades tuleb samuti ette rida ebamääraseid lauseid, teoreetiliselt wildakuid, muuseas on puudulikult käsitatud parempoolset kallakut kui peahädaohtu Eesti ametiühisuslises liikumises, „pahempoolset“ kallakut, sotsfaschismi Eestis.

8) Arwesse wõttes, et raamatuke on kirjutatud 1928. a., osutuwad paljud näited wananenuks (lhk. 34 parunitele tasumaksimise küsimuses jt.) ja sellepärast tuleb neid ümbertöötamisel eriti tähele panna. Raamatut tuleb täiendada töö alal noor- ja naistööliste seas töötamises, millised töökogemused Eesti ametiühingulises liikumises waja edasi anda.

Märkides ära neid suuremaid wigu ja puudusi, teatan, et kõigi nende ja teiste raamatus leiduwate wigade, ebamääraste terminite kõrwaldamiseks raamatukese läbiwaatamisele olen asunud, et teises wäljaandes kõiki küsimusi enamluse põhimõttelele tasapinnale tõsta.

Kommunistilise terwitusega O. Rästas.

Walge Eesti elupäewad

K r o o n i k a

Jaauuar

16. Ministriprouade kaltsukorjajate ühing „Kuldne süda“ (nii on ühingu nimi) jagas 20. dets. Narwas puudustkannatajatele korjatud asju. Esimesel päewal oli jagamispunkti 100 waest tulnud. No, siis peab häda tõesti suur olema kui wäikses Narwas nii palju inimesi kaltsusabasse tuli.

— Läänud aastal müüdi oksjonite teel Wirumaal 29¹/₂ miljoni sendi eest warandusi.

16. Suwel Waiwara tee ehitusel olnud töölisel jäid oma palgast ilma, sest töö olewat ette võetud kallimaks läinud, kui eelarwes ettenähtud oli.

— „Päewaleht“ kirjutab mingisugusest Mewsi teooriast, mis planeetide ja tähtede liikumise järele 1932. aastal uut majanduslist tõusuperioodi algust ettekuulutawat. Kriisitondi hirmutamiseks minnakse ka tähtede pealt abi otsima! Kaardimoor on saanud kodanlise kultuuri sümboliks.

18. Tallinna tehnikumi direktor Reier ja kassapidaja Kull 1,8 miljoni senti raha kõrvaldanud.

19. Narwas võeti vastu suure tseremoniaga 135 uut naisfaschisti. Nende hulgas olid kõik linna „nimekamad“ naised — kindralite ja direktorite proudad. Faschistid organiseeruvad!

— Harjumaal on hädaabitööde talwisesse kawasse weel wiie tee kordaseadmine võetud.

— „Päewaleht“ kirjutab jällegi tollipikkuste tähtedega hõberebaste kaswatuses kui uuest tuluallikast, mis „wabariiki“ päästwat wiletsusest.

— Baptistide koguduse koosolek otsustas noorte hulgas tööd kõwendada ja juhtiwust kindlustada.

— A. Anderkopp räägib tööerakondlaste konwerentsil, et ei saa waadata just kergelt sotside poolt asutatawatele noorte lõõgirühmadele. Minewik olewat näidanud, et kõik sotside poolt asutatud organisatsioonid on hiljem üle võetud kommunistide poolt — kas ei sünni seda lõpuks ka lõõgirühmadega.

— Tartu töötute koosolek nõuab walitsuseilt töötutele toetust, hädaabitööde laiendamist jne. Kui walitsus töötute nõudmisi ei täida, siis lubatakse ühes teiste linnade töötutega näljamarss Toompeale ette võtta.

20. Tartu hallparunite koosolek siunab, et töölistele makstawat hädaabitöödel rohkem, kui nad seal tööd teewad. Põllutööliste palkasid olewat tarwis alandada ja natuura peale üle wiia, s. t. silgusoolwee eest tööle panna!

— Tormiline põllumeeste-päew Walgas. Hallparunid nõuawad endile kiires korras täielikku moratooriumi, laenude pikaajaliseks muutmist ja rahakursi alla löömist.

— Saksamaal on wõi sisseweetollisid 110 kuni 200% tõstetud. Et aga Eesti wõi peajasjalikult Saksamaale läheb, siis toowat see tollide kõrgendus Eestile umbes 1 miljon krooni aastas kahju.

— Noorsotsid asutawad endile Rakwere koolides rakukesi.

— Narwa linawabriku walitsus otsustas tööliste palkasid 20% alandada. Kui töölisel pole nõus kärbitud palkadega tööd jatkama, siis wallandatakse 1000 töolist, kuna wabrik jatkab tööd 400 töölisega.

— Hallparunitele on läinud aasta jooksul wäljaweetud peekonsigade eest 350.890 krooni peekonhindade kindlustamise fondist riigi poolt juurde makstud, mis moodustab 16,3% 1931. a. wäljaweetud peekoni wäärtusest.

— 154 riigi ette võtet (tööstusettevõtted, ärikohad jne) müüakse eraomanduseks.

21. Lorikogus käiwad kõwad kauplemised krooni kursi allalöömise üle.

24. Tallinnas tehakse gaasi- ja pommikindlate ruumide ehitamine suuremate majade juurde sunduslikuks.

— Töötute komiteele ei antud poliitsei poolt luba 26. jaan. pitsimajas koosoleku pidamiseks.

— Suur töötute koosolek Narwas. Materdati kõwasti sotsfaschiste. Linnapea ja sotsline linnanõunik pidid nahapeale saama.

— Narwa-Jõesuus on registreeritud 400 töötut, mis teeb wälja 25% elanikkude üldarwust.

— Lorikogu poolt 19. dets. 1931. a. wastuwõetud seaduse järele wiidi 1-sest jaan. riigiametnikkude palkade alandamine läbi.

— Scheeli pank „eestistakse“. Panga nõukogusse astuwad I. Laidoner, I. Puhk ja A. Merits.

25. Elustatakse kaubanduslisi sidemeid Soomega. Piirituse wäljaweoks Soome olewat wäljawaateid.

26. Eesti ütleb üles kaubalepingu Prantsusmaaga. Põhjuseks prantslaste wastutlematus metsamaterjalide ja põllusaaduste kontingendi asjus. Kõik Eesti protestid Pariisis olewat tähelepanemata jäetud. Tjaa, igal kodanlasel oma nahk ikka kõige kallim!

— Asunikud ja põllumeestekogud ühinemas. Samuti abielluwad ka keskerakonnad omawahel.

— Inglismaa loowat asumaadest ja teistest riikidest huwideliitu, millest aga Eesti wälja olewat jäetud. Seega ähwardawat Briti turg tollimüüride ja eraldamispoliitika tagajärjel Eestile lõpulikult kaduma minna, seda enam, et ka toiduainetele pannakse tollid, mis tõusewad 10% -ni kauba wäärtusest. Kriis pigistab ikka kõwemini!

— Tartus peeti 25. weebr. töötute koosolekut. Kui lõpuks sotse ja „wõmme“ töötute poolt koosoleku ruumist hakati wälja kihutama, lõpetati politseinikkude poolt koosolek ja aeti töötud laiali.

— Narwa linawabriku tööliste üldkoosolek otsustas alustada streiki, kui wabrikuwalitsus 20% palkade kärpimisest ei tagane.

31. Teedeministeerium määras Wõrumaa teedeparandamiseks tänawu 11 miljoni senti. Sel teedetegemisel on tugew intereesioonilehk man.

— Eesti otsib oma wõile turgusid Tsheho-Slowakkias, Schweitsis ja Belgias.

— Senini must-kollane walitsus eesotsas Pätsiga oli sunnitud ametist lahkuma. Moodustatakse uut walitsust.

Webruar

1. Usuteadlaste jaanuari konwerents tunnistas kirikule „kargud“, s. o. riigi toetuse, tarwilikuks. Osa usumehi aga awaldasid eriarwamist, et kas see ei ole kiriku pankroti tunnuseks.

2. „Päewaleht“ toob ära hirmuäratawa statistika Wirumaakonnast, kus läinud aasta jooksul on toime pandud 1.700 kuritegu, mille poolt sünnitatud kahjusumma ulatab 36.896.885 sendile. Wiletus sunnib inimesi kuritegewusele.

— Kodanlised noored mobiliseeritakse õhku wallutama. Koolides peetakse loenguid lennuasjanduse alal.

— Tartu töötutele ei antud demonstratsiooni korraldamiseks luba. Töötud nõuawad walitsuselt jalanõusid, riideid jne.

— Sotsid peawad Narwas koosolekut politsei kaitse all, kes kõik „rahurikkujad“ koosoleku ruumist wälja wiskab.

— Tallinna äriomaniku Kallo teenija on aja jooksul oma peremehelt üle ühe miljoni sendi ära näpanud, ilma et „leiwaisa“ seda ise oleks märganud. Waat, kus raha hunikud — wõta miljon ära ei saa arugi! Need miljonid on kokku kraabitud eesti töörahwa higist ja werest.

4. „Päewaleht“ kurdab, et peale Rannaleedi ja Kullerkupu klassiwaenlastena kinninaelutamist asuwat „Edasi“ nüüd „Külwaja“ kommunistliku kirjastuse poolt wälja antud koguteosse „Kolm aastat“ paljastamisele ning Päärsoni ja siis weel Tenteri, Meeritsi, Mägi, Klimbergi, Linnamaa, Ed. Pälli j. t. materdamisele.

— Eelarwe tasakaalustamiseks tõsteti suhkru tolle, mis suhkru hindasid 7,5 senti tõstab. Kaupmehed tõstsid ka kohe madalate hindadega sisseostetud suhkru hindasid, mis neile 20 miljoni senti puhast andwat. Kodanlus laob kriisiraskused töörahwa turjale.

— Erakondade koondamisega on neid Eestis jäänud weel kolm: natsid (rahvuslik-keskerakond), matsid (põllumehed, hallparunid) ja sotsid.

6. Rahanduskomisjon wõttis wastu otsuse, et töötuid on tarwis saata maale taludesse söögi eest tööle. Nüüd saawad siis hallparunid puhtamuidu omale sulaseid, sest silgusoolwesi ja kartul ei maksa ju midagi.

— Lorikogus proowitakse uut walitsust kokku klopsida, mis aga kuidagi ei taha õnnestada.

7. Jaanuariks oli Tallinnas sündimisi 79, surmajuhtumisi 112. Eesti kodanline „iseseiswus“ wiib töörahwa wäljasuremisele. Üldse on Tallinnas elanikke 133.936.

7. Eesti „Kiwi-õli“ wabriku lennuki-bensiin äratawat Londonis tõsist tähelepanu. Miks mitte, sest see oleks ju väga tore, kui Nõuk. Liidu wastase sõja puhul otsekohe Eestist sõjalennukite jaoks bensiini saaks ja seda väljamaalt transpordida ei tuleks!

9. Narwas asutatakse lennuväli.

— Tallinnas kui ka maal tõuseb suguhaiguste juhtumiste arv. Kodanline kultuur ja kõlblus õitseb!

— Tallinna linna pandimaja alandab laenu protsenti 12-st 8-le. Wist pole pante enam kuhugi panna!

12. Wangimaja direktor tegi 2—3 kuud tagasi poliitwangide „õigustele“ terve rea kitsendusi. Nüüd ei anta Nõuk.-Liidust posti leel saadetud raha poliitwangidele kätte, korjati ära kõik poliitiline ja ka muu kirjandus, mis poole sõnakesegagi kodanlisele korrale eitawalt suhtub jne. Wangi päewane toidunorm läheb maksma 19 senti. Tahab ju kodanlus teha kõik selleks, et need „neetud kommunistid“ häwineks.

— Pärnus üle 1800 töötut registreeritud. See on kolm korda rohkem kui möödunud aastal. Hädaabitööd korraldatakse aga nii, et inimene waewalt 3 päewa kuu kohta tööd saab.

— Balti puuwilla-wabrikus teeniwad osa töölisi tükitöö normide järele 280 senti päewas, kätte saawad nad aga ainult 180 s. Ketruse jaoskonnas wõib normi järele teenida 350 senti päewas, maksetakse aga ainult 140—180 senti. Waheraha pistab wabrikuwalitsus meistritega oma tasku.

— Balti puuwilla-wabriku tehniline direktor saab kuus 58.000 senti, wärtna meister abidirektor 37.000 s., kangru meister 27.000 s. jne. Peale selle on direktor weel aktionäär, millena ta weel 58.000 senti ja rohkem kuus saab. Kui nendele summadele weel juurde lisada tööliste palkadest omandatud raha, siis pole sugugi ime, et Sitsi wabriku direktorid tööliste kulul omale 50 miljonilist uhkuslaewa ehitawad, millega kawatsetakse ümberilmareisu ette wõtta.

13. Tallinna priitsimajas peeti sotsfaschistide korraldusel töötute koosolekut. Koosolekule lasti kõwa kontrolli läbi ainult tööbörse kaartidega. Koosoleku korraldajad tahtsid walida omaabi komiteed, mis siis töötutele tööd ja leiba hakkaks otsima. Töötud nimetasid selle kerjamise komiteeks ja walimistest ei tulnud midagi välja.

— Eesti hakkab oma põlewkiwi bensiini Lätti eksporteerima.

— Wõi ja lihahinnad siseturul tõusewad.

14. Eestis organiseeritakse endisi wene walgekaardlasi Mandshuuria sõiduks sõjaks NSW Liidu wastu. Walgete wabatahtlikkudele lubatakse 300 krooni kuus.

— Tallinna hädaabitöödeks weel 53.500 kr. määratud.

16. Majandusministeerium jõudis lõpule 2 miljoni kroonilise lisaeelarwe kokkuseadmiselega. Kuludeks läheb sellest: peekonsigadele juurdemaksu tõstmiseks 5 kroonilt 10 kroonile, põllumajandussaaduste weotariifide alandamiseks raudteedel, hallparunite laenude protsentideks, mida riik 7% ulatuses oma kanda wõtab jne. Kõik need lisakulud kaetakse suhkrutolli tõstmiselega, mille abil need summad töörahwalt välja pressitakse.

— Käesolewal talwel on üldse hädaabitöödeks välja jagatud 1 miljon krooni, millega loodetakse 15. maini läbi saada. Seni on hädaabitöödel näljasentide eest ajuli tööd saanud kõigest 7000 töötut.

— Uus wiljakokkuost tulemas. Sõjawäele tahetakse osta 2.300 tonni kaeru ja 435 tonni otre 310.000 kr. wäärtuses.

— Piimahind 1 sendi wõrra liitritlt tõusnud.

— Kreenholmi wabrikuwalitsus püüab töölisi sel teel oma käpa all hoida, et paneb töölise koosoleku ruumi uksele oma kontrolli, kes kõik „aktiivsed“ koosolekul käijad „musta nimekirja“ üles märgib, peletades seega töölisi lõpuarwe saamise kartusega koosolekust eemale.

— Saksamaa puumaterjalide sisseweotollide kahekordseks tõstmine teeb muret Eesti wineeritöösturitele.

16. Tall. Krulli wabrikus kawatsetakse traktoreid ehitama hakata. See andwat kokkuhoidu wäliswaluutas ja leiba töölistele. Nende plaanide teostamine kodanlises Eestis on enam kui küsitaw.

17. „Estoonias“ walitakse ballikuningannat. „Pealinna koorekiht“ lõbutseb; töötute perekonnad aga nälgiwad ja enesetapmised puuduse tagajärjel sagenewad iga päewaga.

20. Mõni aasta tagasi oli Balti puuwillawabrikus 2000—2400 töolist, nüüd on aga ainult 800 inimest. Samal ajal suurendatakse aga wabriku aparati.

— 2 kuud peale wangist wabanemist suri Tartu töölisorganisatsioonide tegelane sm. Karl Läänesaar. 7 aastat „wabariigi“ piinakongis istumist häwitas Läänesaare terwise, mis ta ka hauda wiis.

— Moodustati uus walitsus. Riigiwanema kohale asus nüüd töörahwale tuntud wereimeja Teemant.

24. Jaani kirik hakkab korraldama laste jaoks jumalateenistusi Koplis, Lasnamäel, Kalamajas ja teistes tööliste raioonides. Laste jumalasõna koosolekuid peetakse kooli ruumides. Nii hakatakse maast-madalast juba töölislapsi waimlise puskariga kihwtitama.

— Läti kontingenteeris kogu sisseweo. Litsientsidega lubatakse wedada sisse ainult 75% 1931. a. impordist. See uus sisseweo piiramine puudutawat tuntawalt Eesti wäljawedu Lätisse.

— „Wabadussõjas“ olewat lahingutes langenud, haawadesse ja haigustesse surnud kokku 3.450 inimest, üldse haawata saanud aga üle 10.000 inimese.

25. „Wabariigi“ 14. aastapäew peeti tagasihoidlikult. Tallinnas ei olnud paraadigi. „Päewaleht“ kirjutab pikalt ja laialt aastapäewa puhul peetud jumalateenistustest, kust ka riigimehed osa wõtnud. Seega juhitakse wiltsuses olewate rahwahulkade tähelepanu jumala poole abiotsimiseks.

27. Põhja puupapi wabrikus palkasid 10% alandatud. Wabriku walitsuse käsikud, meistrid saawad aga 120—200 kr. kuus. Mida rohkem nad haukuda ja töolistelt wälja pressida oskawad — seda rohkem neile makstakse.

— Sotsfaschistid sõimasid Tartus korraldatud „hingede püüdmise“ koosolekul töölisi lambakarjaks, kui need sotside poolt esitatud juudalikku resolutsiooni wastu ei wõtnud. Resolutsiooni poolt oli 3 — wastu 500 inimest.

— „Maaleht“ teatab: Neljapäewa (25-da) hommikul jõudis Tallinna 25 kraawitöolist, kes tulid siia jala Kõnnu metskonnast Pärnumaalt. Näljasurma eemale tõrjumiseks on mehed teel taldest omale söögipoolist kerjanud, sest raha ostmiseks pole neil olnud. Töökohal ei suutnud kangemgi töömees üle 30 sendi päewas teenida. Tööl on kokku olnud 100 inimese ümber, kuna suurem osa neist poolalasti ja jalanõudeta olid, polnud neil wõimalik külmaga sealt põgenemiseks. Need jäid kewadet ootama, et paljajalu käia wõiks.

Tallinnasse rändajaid on politsei kogu teekonna hoolega silmas pidanud.

See on Eesti kodanlise iseselswuse wili.

— Oksjoniteel müüdnud ühendatud saapawabrikud „Estoking“ ja „Eestimaa“ läksid Pikalaenu panga kätte.

— Tallinnas tuleb kokku 29. weebr. üleriiklik põllumeeste, asunikude ja wäikemaapidajate koonduse kongress. „Matsid“ peawad pulmi.

— Sõjaringkonna kohtus algas 26 weeb. 34 töölisliikumise tegelase protsess. Elukutse küsimisel wastasid paljud kohtualused, et nad on ameti poolest riigikukutajad.

Märts

1. Sotsid kurdawad, et töölised olewat Rakweres nende korraldatud koosolekul jalgadega trampinud ja rahu rikkunud ning pahandawad politsei üle, et see olewat korrarikkujate suhtes liig passiwne olnud. Kui töölised sotsfaschistide juudase-tööga nõus ei ole, siis ässitawad sotsid kohe politsei tööliste kallale.

2. Jaapan palkab Eestist ohwitserisid. End. wene ohwitseridel teenistuslepingud taskus ning ostawad otsesõidupileteid üle Berliini Wahemere randa Jaffasse. Nii mobiliseeritakse jõudu interwentsiooniks Nõuk. Liidu wastu.

3. Tulemas tubaka sisseweo eramonopol. Pole weel kindel, missugusele riigile see antakse.

— Lõppes põllumeeste kongress. Wõeti vastu rida käremaid resolutsioone, milles nõutakse juurdemaksu põllusaadustele, usuõpetuse tõstmist koolides esimese järgu tähtsusega õppeainete kohale, töötatööliste toetuse ärakaotamist kasutute hädaabi-tööde näol ja töötute saatmist maale — hallparunitele muidugi orjama.

— Sõjaministri seletuse järele seatakse kasarmutes kahekordsed narid sisse, mis ruumi kokkubiodu võimaldawat. Nähtawasti on siis ka sõjawäelaste hulk niwõrd kaswamas, et need ühekordsetele naridele enam ära ei mahu.

— Sõjaministeeriumil on korralisi kulusid eelarwe järele 15.104.800 kr. ja erakorralisi 1.295.200 kr.

— Peale keeluseaduse kaotamist Soomes on Eesti hädas oma piirituse pakkumise-ga Soomele, sest kontrabandina sellega sahkerdamise võimalused nüüd muidugi wähenewad.

4. Politsei ei annud Tallinna töötutele koosoleku pidamiseks luba.

— Põllutöökoda nõuab nisu ja raswaainete sisseweo lõpetamist.

5. „Päewaleht“ kurdab, et soome lapua aktsioon tuleb lugeda nurjunuks. Mõtle, kui kahju!

— Nädala jooksul langes Eesti wõi hind wälisurul 45 senti kilolt.

— Eesti laewandus on raskustes, sest puuduwat transiit. Ka suweks olewat wäljawaated kurwad. Ees seisab meremeeste palkade alandamine.

— Narwa linna tööbõrsil on registreeritud 738 töötut, kuna läinud aastal samal ajal neid 339 oli. Osa töötuid on ajutiselt saanud tööd hädaabitöödel. Et aga nendeks töödeks määratud krediit lõpukorral on, siis ootab neidki töölisi wallanda-mine.

— Tartu põllumeeste esindajate koosolek otsustas põllutööliste palkasid 20—30% alandada.

6. Maiustustele (küpsised, kompwekid, schokolaad jne) pannakse kriisimaks peale, mis nende ainete hindasid 20% tõstab. Makaanst loodab riik 400.000 kr. tulu saada.

— Lorikogus nõutakse krooni kursi allalõõmist. See tooks muidugi suurt kasu töösturitele ja hallparunitele, kellel wõlgasid tehtud, mida krooni kursi alane-misega kergem maksta oleks. Elukalliduse tõus wiiks aga töötawad hulgad weel wiletsamasse olukorda.

— Tallinna linna 1932/33. a. eelarwe on läinud aasta eelarwest 290.591 kr. wõrra wäiksem. Kah arenemine — ainult tagurpidi.

7. Narwa pagaritööliste palkasid on sügisest sissajani 20—25% alandatud. Tööliste protesti vastu lubawad peremehed neid uulitsale wisata. Pagaritööliste üldkoosolek ähwardas ettewõtjaid üldstreigiga. Ähwardused ükski ei aita...

8. „Maaleht“ nõuab, et kohtud tegutsegu kiiremalt; mõrtsukaid, süütajaid ja riigiwastaseid karistatagu rutemini ja waljemalt, sest rahulikkude kodanikkude elu olewat rohkem hädaohus, kui see kunagi waremalt on olnud. Kui mõnel 500—1000 kr. kodus olewat, siis pidawat ta alati hirmul olema, et teda mitte ainult paljaks ei warastata, waid ka maha ei löödaks. Kodanlus wabiseb töörahwahulkade olewa korraga rahulolematuse kaswu ees.

10. Hakatakse ehitama Walga—Tõrwa—Abja raudteed. Wanad ja alles hiljuti ehitatud raudteed jääwad kaubaweo puuduse pärast seisma — uusi aga hakatakse weelgi juurde ehitama. Ei tea milleks? Agä milleks muuks kui sõjaks Nõuk Liidu vastu!

— Kindral Tõrwand korraldab Narwas õhukaitse propaganda koosolekuid.

11. Tallinnas on restoraane ja alkoholiga joogikohte umbes 40 ümber. Suure-mates joõgi-asutustes on 10—20 teenijat, kelle tööpäew algab hommikul kell 7 ja lõpeb õõsel kell 1. Selle 18-tunnilise tööpäewa eest saawat nõudepesijad 15—20 kr (prii lobiga) kuus palka.

— Räägitakse jällegi lambakaswatuses. See rumal ja karwane loom pidawat „wabariti“ kriisikiristikust wälja tirima.

11. Deklaratsiooniwaeluste lõpul ütles sots Oinas lorikogus, et tema majanduslise olukorra parandamiseks kokaraamatut anda ei saa. Kas siis senine sotside kokaraamat enam ei kõlba, mis kodanlusele töölisklassi arwel küllalt maitsewat roogade walmistamist wõimaldas?! Kas Oina „plaanimajandus“ kõrbes põhja??

— Wäliskaubandus teeb wähhakäiku. Nelja aasta jooksul (1928—1931. a.) on wähenenud: sissewedu 34%, wäljawedu 14% ja üldläbikäik 24%.

— Walgamaal läksid kogud ja asunikud peale pulmitsemist (ühinemist) tülli. Lorikogu walimisteks kandidaatide ülesseadmisel ei taha kummagi poole ninamehed riigipirukast ilma jääda. Sarnaseid pirukatülisid on noorel abielupaaril ka paljudes teistes maakondades.

12. Sisseweetawatest kaupadest on riik 75% monopoliseerinud. Igasugused masinad ja aparaadid, paber, puuwillased kangad ja nahakaup kuuluwad monopolikaupade nimestikku. Jalanõusid ja teisi nahakaupu ei lasta üldse enam sisse wedada. See wõimaldab muidugi Eesti oma nahakaupade hindade tõstmist töörahwa arwel.

— Tallinna leiwatöösturite ühingu peakoosolek otsustas alates 14. märtsist leiwa- ja saiahindasid 1—3 senti kilolt tõsta.

— Märtsikuu algul maksetakse parunitele awansina tasu mõisade eest 25 miljoni senti.

— Tartu noorsotside juhid olid sunnitud 25. jaan. määratud waeluskoosoleku, teemil: „kas ewolutsioon wõi rewolutsioon“ — ära jätma, kartuses, et koosolekule wõib töölisi ilmuda ja waelus sotsfaschistidele mittesoowitawaid tagajärgi anda.

— Raadio olewat Eesti kodanluse arwates kommunistliseks wärgiks ja hädaotlikuks riigikukufajaks muutunud, sest selle abil kuulwat palju töölisi NSW Liidust määratusuurtest sotsialistlise ehitustöö edusammudest. Sellepärast on ka raadio wastuwõtjatele niwõrd kõwa maks peale pandud, et tööline on sunnitud sellest „uhkusasjast“ loobuma.

— „Sakala“ teatab, et 23. märtsil jääb Türi paberiwabrik määramata aja peale seisma. Seega jääb jällegi 400 töölise töötähta. Wabriku seismajäämise põhjuseks on wälisturu puudus.

— Türil 800—1000 töötatöölist.

— Põllutööliste tööaja ja palgaolude seadus tuleb parandamisele, mille järele põllutööliste palgaraamatud ja ületunnitöö eest tasumaksmine kaotatakse. Keskmise põllutöölise tööpäew aastas määratakse kindlaks 9 tunnile, kõige pikemal tööajal (suwel) aga 18 tunnile.

— Rakweres hakatakse kirikut ehitama. Uute kirikute ja wangimajade ehitamine — selles wäljendub põialriigi ülesehitustöö, sest tõusikutel läheb neid ikka enam tarwis. Aga eesti kodanlust see proletaarset rewolutsioonist ei päästa.

— Pahandatakse, et Rootsi olewat kartuli sisseweo tolle tõstnud, mille tagajärjel ka Eesti kartuli wäljawedu Rootsisse takistatud saawat.

— Põllutööminister esitas walitsusele maatulunduskapitali muutmise seaduse, mille järele põllumeeste (s.o. hallparunite) maatulundus laenude maksu tähtaega endise 18 kuu asemel 35 aastani pikendatakse.

— Narwa linnawalitsus on oma 1932/33. a. eelarwega hädas, mida ta kuidagi tasakaalu ei saa. Kõige suuremat raskust selles sünnitawat hoolekande summad (hädaabitöödeks jne), mis nüüd töötute arwu suurenemisega linnalt eelarwe korras suuremaid wäljaminekuid nõudwat.

13. Walitsusel läks korda eelarwet tasakaalustada 82.243.912 kroonile tollide tõstmise, maksude suurendamise jne arwel.

— 1. jalawäe rügemendis arreteeriti saarlane ajateenija Wassili Riis, keda süüdistatakse Saaremaa põrandaaluste kommunistidega läbikäimises.

— Piibli selts otsustas uut wäljaannet piiblit trükkida. Selleks tulewat ka piibel uuesti tõlkida, millega praost H. Põld olewat juba algust teinud. Oopiumi külw töörahwa hulka laieneb.

— Tartu ülikool teeb kokkuwõtteid „wabariigi“ aastapäewal korraldatud rahwuslikust (loe: faschistlikust) kõnelennust, mil 151 üliõpilast-agitaatori üle maa oli laiali saadetud.

13. Walitsus pakub uus-sakslastele 25 miljoni sendi asemele, mis tal 13 märtsil awansina maksta tuleb, wõid.

16. Saksamaal olewat oodata munade sisseweo tollide tõstmist 6 kordseks. Jällegi pirn Eesti munaekspordile!

— Majandusteadlaste seltsi üldkoosolekul rääkis N. Köstner, et Eesti eksport-tööstus on häwinemisele määratud ja põllumajanduses minnakse wahekordade juurde, mis walitsesid 100 a. tagasi. Eesti olewat arenemas saapakultuuris tagasi pastla-kultuuri suunas.

— Politsei ei annud 18. märtsiks tööta intelligentsi koosoleku pidamiseks pritsi-majas luba, põhjendades, et töötute koosolekutel olewat liig palju korrarikkumisi. Juba kardetakse haritlastele koosolekuks luba anda, mis siis weel töölistest rääkida.

18. Eesti sai Prantsusmaalt wõi kontingendi 1,2% suuruses kogu wäljaweost, s o. 43 tonni weerandaastas. Selle eest pidi ta aga loobuma 12.500 tonnilisest metsakontingendist, mis nüüd vähendati 3000 tonnile.

— Narwa töötud korraldasid meeleawalduse. Tööstuse juhataja sai peksta ja töötutel oli kawatus seda kõigi linnawalitsuse liikmetega teha, mida aga wälja kutsutud wõmmidel waewaga korda läks takistada.

— Lorikogule esitati seaduseelnõu, mille järele kõik isikud riigiteenistusest wallandatakse, kellel teine abielu pool mujal töötab. Wastawa parandusega jäi seaduseelnõust wälja nende ametnikkude wallandamise nõue, kes ise, wõi kelle abikaasa saab sissetulekuid ärilistest etewõtetest warade (kapitalide) kasutamisest. Kellel on, sellele antakse...

— Kriisiraskuste „kergendamiseks“ vähendatakse hallparunite tulumaksu 19 miljoni sendi wõrra.

— Poola on lubanud Eestile oma sõjawäe jaoks 50.000 paari saabaste peale tellimise anda.

— Augustist jaanuarini langesid Eesti eksportwõi hinnad 29% ja peekoni hinnad 49%.

19 Wõrus 7. jalawäe rügemendis, 3. raskekuullpilduja kompaniis on awalikuks tulnud 7000 kr. eest warustuse kõrwaldamine majandusmeeste poolt.

— Narwas leitwahindasid tõstetud. Leitwätöösturid põhjendasid hindade tõstmist wähesse tuluga (!?)

1931. a. jooksul suri Eestis wõrreldes 1930. a. 1286 inimest rohkem, sündis aga kõigest 36 inimest rohkem. Sündiwuse määr Eestis oli iga tuhande inimese kohta 17, seega rahwuswaheliselt kõige madalamate hulgas. Suri inimesi 16 iga tuhande kohta, mis on kõrgem määr wõrreldes teiste Lääne-Euroopa maadega.

— Ühenduses mitmekordsete tükitöö hindade kärpimisega on Lutheri wabriku tööliste palgad 1. okt. 1931. a. kuni 1. märtsini 1932. a. 35—60% alanenud. Kui näituseks 1. okt ühe waguni wineeri laadimise eest 1.280 senti makseti, siis 1. märtsil oli laadimise hinnaks 518 senti jne. Madalate hindade tõttu teeniwad töölised nüüd waewalt põhipalga wälja, mis meestel on 160 snt. ja naistel 147 snt. päewas.

— O.-ü. „Kiwi Öli“ põlewkiwi tööstuses on wene põhjaarmeelaste ja walge-kaartlaste paradiisiks, kus neile igasuguseid eesõigusi ja paremaid töötingimusi luuakse. Walitsew kildkond peab ju oma teenustega abimehi meeles pidama ja nende eest hoolitsema, pealegi kui iga silmapilk neid jällegi tarwis wõib minna interwentsiooni puhul.

— Elwas teeniwad töölised hädaabitöödel suure higistamisega tükitööga kuni 10 kr. nädalas. Sellega tuleb 2—5 nädalat ära elada, sest enne uut tööd ei anta. Palgamaksmisel sunnitakse töölisi suurematele summadele alla kirjutama, kui tööpoolest maksetakse. Waheltkasu läheb paksmagudele joomingukulude katteks.

20. Jaanuari ja weebruari wäliskaubandus kokku on passiwne 370.000 kr. wõrra. Wõrreldes 1931. a. samade kuudega, on wäliskaubandus tagasi läinud 37%.

— Lorikogus arutatakse põhiseaduse muutmise eelnõu. Presidendile nõutakse piiramata wõimu. Eesti fashiseerub.

22. „Wabadussõjalaste“ „wabadusristi kangelastele“ antakse tänawu 100 talukohta. Tarwis on ju ergutada ja wirgutada neid agaramaid punawäelaste kaagitajaid ja töörahwa timukaid, sest lähema tulewiku kawatsustes on neid muidugi jällegi tarwis.

22. Lõppes „wabadussõjalaste“ kolmas üleriiklik kongress, kus terwe rida faschist-lisi otsuseid wastu wõeti. Nõutakse põhiseaduse muutmist, noorsoo kaswatamisega „mängimise“ lõpetamist ja sel alal otsustawa murrangu läbiwiimist rahwusliku waimu (faschiseerimise) sihis ning nende wabadussõjalaste“ wiibimata teenistuskohtadelt wallandamist, kes „omariiklusele“ ja wabadussõjalastele üleolewalt suhtuwad (s. t., kes faschismi wastu on).

23. Awalikkudele raamatukogudele on riiklist toetust käesolewas eelarweaastas 50% wähendatud.

Agitaatori lehekülg

Meil

1. weebruariil hakkas tööle Magnitogorski metalliwabriku esimine rauasulatamise ahi, mis on üks kõige suurematest ilmas.

Stalingradi traktoritehas laskis jaanuaris wälja 2825 traktorit. Igapäew walmistab tehas 130 traktorit.

Keskmiselt laaditi NSWL raudteedel ööpäewa jooksul 1928. a. — 31186 wagunit, 1929. a. — 66670 wag., 1930. a. — 45774 wag., 1931. a. — 47522 wag., 21. — 27. jaanuaril 1932. a. — 54064 wag. ja 28. jaanuaril — 55567 wagunit.

Nowosibirski ja Leninski wahel awati tarwitamiseks uus raudtee.

Nishni-Nowgorodi autowabrik—hiiglane laskis XVII parteikonwerentsiks wälja esimesed 15 autot.

Moskwa „Elektrosawod“ jõudis transformaatorite tootmise alal ilmakuulsast Saksa firmast „AEG“ ette ja on praegu ühel tasapinnal Ameerika firmaga „General Elektrick“. NSWL elektritööstus teostab edukalt hüüdsõna „kapitalistliste maadele järele ja neist mööda minna“.

NSWLiidu loomakaswatuse sowhoosides oli jaanuari lõpuks s. a. 3236000 sarwlooma, 1597000 siga, 5210800 lammast ja 1150000 kodulindu.

Kolhooside kaubafarmides oli sigu—2115000 tk., sarwloomi—3768400 tk., lambaid—4203800 tk., Neid kaubafarme oli üldse 56477

Balti laewaehituse tehas Leningradis andis Sowtorgflotile üle 2 uut kauba-ja reistjate aurikut, mõlemad 2530 tonnilise kandejõuga.

Berezniki keemiakombinaadi ehitamine läheneb lõpule. Warsti sünnib wabriku käimapanemine.

Algas tööd Magnitogorski koksiwabrik.

Lääne-Siberti raioonides leiti rikkalikud wase-mulla lademed. Uued waselademed Hakaski-Minussinski raiooni suurendawad wasetagawara N. Liidus 10 korda wõrreldes läinud aastaga. Tshibiti ja Koschagatshi wahel leiti üles 3 asukohta mis Altai esimesesordilise wase tagawarasid 60 tuh. tonni suurendawad.

Kesk-Aasias, Karakuli, Kenitsh ja Dshisaki raudteejaamade ümbruskonnas leiti üles uued kalisoolade lademed.

Baku elektrijaama ehitamine lõppes 28. dets Ehitamine kestis 10 kuud ja 20 päewa. Nil kiire tempoga pole weel sarnast elektrijaama üles-ehitatud.

30. dets. täitis Swirstroi oma 1931. a. ehitusetöö plaani. Weetamm ja jõujaama plaan ületati.

Tiraspoli mehaanikatehases hakati walmistama „Kreuderi elewaatorit“ — masinat melioratsioonitööde tarwis. Neid masinaid toodi senijani wäljamaalt. Üks niisugune masin teeb ära 300 in. töö.

Korani kõrgustikul, Sewastoopoli lähedal, hakkas töötama tuulejõuline elektrijaam. Jaam alustas katseid tuule ärakasutamise alal elektrifitseerimise otstarbeks.

Tihwini ja Shukowi raioonides leiti üles uued boksitiilademed.

Detsembrikuul hakkas töötama Leningradi oblastis 14 suurt linawabrikut, nende hulgas Seredka, Punase-Struugi ja Lõtshkowo linawabrikud.

Krasnojarski lähedal tehti katseid lutserni külwamisega aeroplaanilt. Üldse külwati 52 ha. Aeroplaan lendas 10 meetri kõrgusel. Üks hektar külwati täis 17¼ sekundiga.

Akumulaatorite tehas lõpetas wileaastaplaani ja 3. otsustawa aasta plaani täitmise. 1931. a. programm on täidetud 106%. Tehas walmistas uue-tüübilisi akumulaatoreid wabastades, autotransporditööstuse impordist.

Põhjapiirkond täitis wiljakokkuostu plaani 101,1% wõrd.

Neil

1931. aastal oli P-A. Ühisriikides 2300 pangakrahhi. Neil pankadel oli hoiusumme 1580 miljoni dollarit.

1930. aastal oli 1345 pangakrahhi. Hoiusumme lõhkiläinud pankadel oli 865 milj. dollarit.

85% kõigest Saksamaa ehitustööstusest on töötä. Ehitustegewus on pea täitsa soigus.

Saksamaa metallitoodang on kõigest 27% ta sõjaeelsest toodangust.

15. jaanuaril oli Saksamaal 6 milj. töötatöölist, Prantsusmaal 3 milj.

Inglismaa malmitoodang 1931. a. oli 3750000 tonni, 1929. a. aga — 7589000 tonni. Terasetoodang neil aastail oli wastawalt 5175000 tonni ja 9637000 tonni.

Prantsuse raudteed andsid 1931. a. üle 5 miljardi frangi kahju.

Poola wäliskaubandus 1931. a. oli 44% wähem kui 1929. a. Eksport wähenes — 33%, import — 53%.

1931. aasta jooksul suurenes tööpuudus: Saksamaal — 35%, Prantsusmaal — 50%, P.A.Ü-s — 30%, Austraalias — 35%, Kanaadas — 80% ja Uuel-Meremaal — 100%.

1931. aastal oli P.A.Ü-s kapitalide emissioon 60% wähem, kui 1927. aastal.

1929. a. septembrist alates kuni 1931. a. lõpuni „sulas“ New-Yorgi börsel kursilangemise tagajärjel ära 63 miljardi dollarit.

Kapitali emissioon Inglismaal oli 1931. aastal 75% wähem kui 1928. a.

Kommunistlise Internatsionaali Eesti sektsiooni wäljaanne. Wastutaw toimetaja H. Pöögelmann

SISUKORD

	Lhk
Eestimaa Kommunistlise Partei Manifest. <i>EKP Keskkomitee</i>	1
Eestimaa töörahwale. <i>EKP Keskkomitee</i>	9
Interwentsiooni-hädaohu wastu. <i>H. P.</i>	16
Sotsiaalfaschistide uus äraandmine. <i>A. P.</i>	23
Wõitlusest prowokatsiooni wastu	25
Eestimaa töörahwale. <i>Dr. A. Audowa</i>	31
Kiri toimetusele	38
Walge Eesti elupäewad. <i>Kroonika</i>	39
Agitaatori lehekülj	47

Ннд 40 kop.

Ответственный редактор: Г. Пегельман. — Технический редактор: Каротамм.
Издание № 50. Сдано в производство 10. IV. 1932. Подписано к печати 22. IV. 1932.
Формат 74×105. Кегль 10. 1 печ. лист. 77.024 зн. 3¼ печ. лист. Всего 250.328 знаков.

Журнал **„КЛАССОВАЯ БОРЬБА“ № 141-142** на эстонском языке.
Издание ЭКП (Этсекции Коминтерна).

Ленгорлит № 40356. — Тир. 1000. — Типография „Кюльвая“, ул. Дзержинского № 49.
Зак. 2848. Изд. „Кюльвая“.